

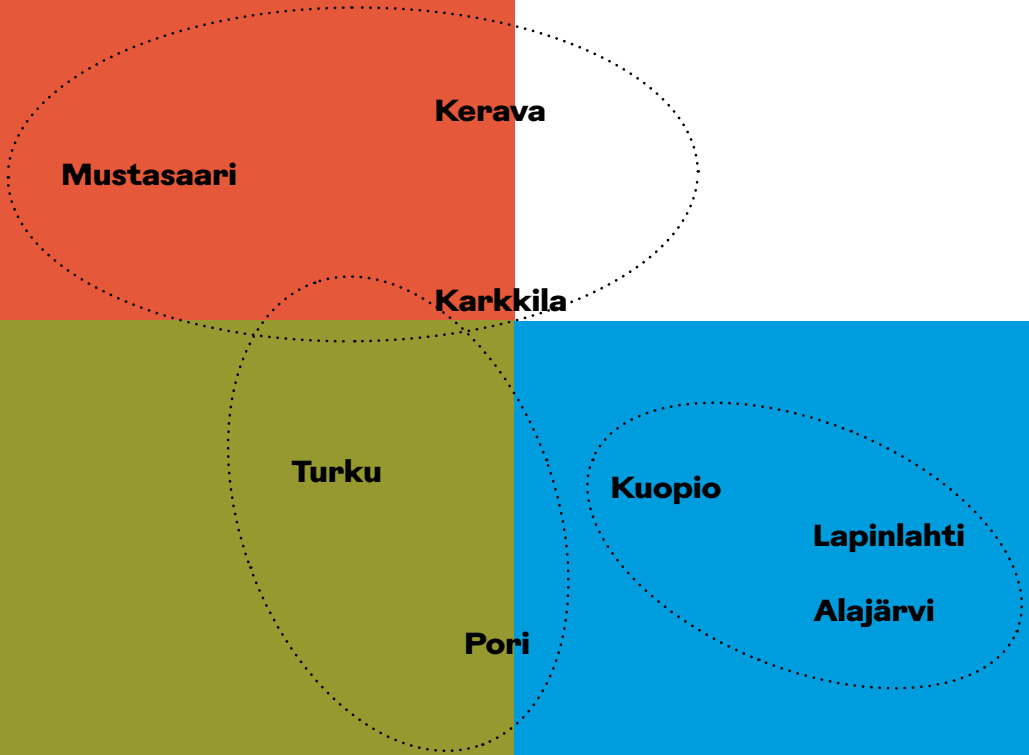
Uusi
paikall
inen
New
Local

Alueiden kehitys
Kaavoitus
Elinvoima

Regional Development
Zoning
Vitality

Periaatteet
Hyvä elämä
Menetelmät

Principles
Good Life
Methods

Uudelleenkäyttö
Rakennusperintö
Kiertotalous

Repurposing
Building Heritage
Circular Economy

Kulttuuri
Taide
Kansalaisuus

Culture
Art
Citizenship

Uusi paikallinen New Local

Toimitus

Editors

Mari Kemppinen

Alexi Lohtaja

Mika Savela

Täiteen edistämiskeskus
Centret för konstfrämjande
Arts Promotion Centre Finland

ARCH

NFO

ARKKITEHTUURIN
TIEDOTUSKESKUS

Mustasaari
Bölesvackan
Bölesvackan
District

Alajärvi
Nelimarkka-museon
arkkitehtuuriresidenssi
Nelimarkka Museum
Architecture Residence

Lapinlahti
Arkkitehtuuri- ja
ympäristökulttuuri-
koulu LASTU
School of Architecture and
Environmental Culture LASTU

Kuopio
ANTI – Contemporary Art Festival
ANTI – Contemporary Art Festival

Pori
Vanha lyhytaaltoasema
Old Shortwave Station

Turku
Österbladins tontti
Österblad Site

Karkkila
Kylät kaupungissa
Urban Villages

Kerava
Arkkitehtuurikortit
Architecture Cards

Sisällys

Contents

4 **Johdanto**
Introduction

21 **Alueiden kehitys**
Regional Development

31 **Kerava**
Arkkitehtuurikortit
Architecture Cards

39 **Mustasaari**
Bölesvackan
Bölesvackan District

47 **Karkkila**
Kylät kaupungissa
Urban Villages

59 **Uudet käytöt**
Repurposing

69 **Turku**
Österbladins tontti
Österblad Site

79 **Pori**
Vanha lyhytaaltoasema
Old Shortwave Station

97 **Kulttuurinen toimijuus**
Cultural Agency

107 **Kuopio**
ANTI – Contemporary
Art Festival
ANTI – Contemporary
Art Festival

117 **Lapinlahti**
Arkkitehtuuri- ja ympäristö-
kulttuurikoulu LASTU
School of Architecture
and Environmental Culture
LASTU

127 **Alajärvi**
Nelimarkka-museon
arkkitehtuuriresidenssi
Nelimarkka Museum
Architecture Residence

137 **Artikkelit**
Articles

139 Vuosaari ja
saaren asukkaat
– keskusteluja
tulevaisuudesta
Vuosaari and its
Islanders
– Discussions on
the Future
Petri Leppälä

151 Uudelleen
paikallistuminen
Relocalisation
**Johanna
Tuukkanen**

167 Paikallinen
arkkitehtuuri-
politiikka
murroksessa
Local Architec-
tural Policy in
Transition
Alexi Lohtaja

179 Paikallinen on
todellisuuksien
keskipiste
Locality is the
Centre of Realities
Mika Savela

Johdanto

Introduction

Arkkitehtuuripolitiikka – paikallisen tulevaisuuden foorumi?

Tämä julkaisu esittelee **Taiteen edistämiskeskuksen (Taiken) 2022–2023** koordinoiman paikallisen arkkitehtuuripolitiikan kehitysryhmän keskusteluja paikallisuuden mahdollisuuksista, nykyyhetkestä ja tulevaisuudesta.

Kehitysryhmä *Uusi paikallinen* ja tämä samoin nimetty kirjanen ovat ensimmäisiä konkreettisia vuoden 2022 alussa julkistetun uuden valtakunnallisen arkkitehtuuripoliittisen ohjelman (apolin) aikakaudella toteutuneita edistämiskaskeleita. Ohjelman sisältämien politiikkatoimenpiteiden mukaisesti, juuri paikallisen toiminnan edistäminen on ollut Taiteen edistämiskeskukselle asetettu keskeinen tehtävä.

Ohjelmaan liittyvää edistämistyötä on Taikessa tehty julkisen taiteen asiantuntijapalvelupilotin puitteissa. Näkökulmamme on siten jo lähtökohteisesti apoli-ohjelman kulttuuri- ja taidepoliittista identiteettiä korostava. Vaikka alueiden kehittäminen ja

maankäytön suunnittelu ovat monihallintoalaisia kokonaisuuksia, on taiteen alan virastossa tehtävässä työssä ollut tärkeää miettiä, miten arkkitehtuuripolitiikan kulttuurista ulottuvuutta voidaan tukea. Tästä kokonaisuudesta katsoen, etenkin valtakunnallisen ohjelman alkutaipaleella, tilannetta mahdollisimman laajasti ja avoimesti kartoittavan kehitysryhmän perustaminen tuntui parhaalta ratkaisulta.

Taiken julkisen taiteen asiantuntijapalveluiden ohella kehitysryhmän toimintaan ja tämän julkaisuun toimittamiseen on osallistunut **Arkkitehtuurin tiedotuskeskus Archinfo**. Yhdessä toimimalla viraston ja tiedotuskeskuksen kesken olemme voineet ylläpitää laajempaa keskustelua ja ryhmän hanke-
4
maisuuksia.

Kun lähdimme hakemaan kehitysryhmäämme osallistujia, ei ollut tiedossa kovin selvää kokonaiskuvaa siitä, millaiseen kenttään olisimme asettautumassa. Apolityössä oli vuosien myötä ollut katkoksia ja siitä, mitä paikallinen arkkitehtuuripolitiikka tarkoittaisi 2020- tai 2030-lukujen Suomessa,

Architectural Policy – A Forum for New Local Futures?

This publication unveils the discussions from the working group for local architectural policy, overseen by **Arts Promotion Centre Finland (Taike)** during 2022–2023, delving into the potentials, current landscapes, and future prospects of locality.

The *New Local* working group, along with this booklet of the same title, marks the inaugural strides taken under Finland’s new National Architectural Policy Programme, introduced in early 2022. Aligned with the policy directives outlined in the programme, Taike has been entrusted with the pivotal role of championing local initiatives.

Taike’s promotional endeavours for the programme have been channelled through the **Public Art Advisory Services pilot**. Right from the start, our perspective has emphasised the cultural and artistic dimensions of the architectural policy agenda. While regional development and land use

planning span across multiple administrative domains, it has been imperative for a governmental arts agency like ours to explore avenues for supporting the cultural aspects of architectural policy. Hence, the establishment of a working group to comprehensively and openly assess the landscape seemed the most fitting approach, particularly during the initial implementation of the national programme.

Collaborating closely with Taike’s expert services in the field of arts, the **Information Centre for Finnish Architecture, Archinfo**, has been actively involved in the working group’s initiatives and the compilation of this publication. Through this collaboration, we have managed to foster broader discourse and maintain a shared goal-oriented approach.

As we embarked on assembling participants for our working group, the precise context we were stepping into remained somewhat unclear. With interruptions in the national policy programme’s trajectory over the years, there was no unified vision of what

ei ollut täysin yksiselitteistä näkymää. Tässäkään tapauksessa emme olleet luomassa jatkuvaa toimintaa tai virkautyönä tehtävää arkkitehtuuripolitiikan edistämistä, vaan enemmänkin pyrimme kannustamaan, uuden apolin hengessä, erilaisia paikallisia toimijoita mukaan yhteistyöhön.

Paikallista arkkitehtuuripolitiikkaa on maassamme tarkasteltu perinteisesti ohjelmatyön suodattamana ja siivittämänä. Aiemman mallin paikallisohjelmille oli muodostanut valtakunnallisen ohjelman asiakirjamainen ja ylätasoinen luonne. Uuden apolin aikakaudella oli kuitenkin selvää, että tarvittaisiin myös kokeilevampaa otetta. Jo lähtökohtaisesti tiedostimme, että laajaa ja kirjavaa ohjelmakokonaisuutta ei voitaisi ottaa haltuun yhdellä kehityshankkeella. Tämä tosiasia on tietysti aito haaste, mutta se antoi myös keveyttä ja ilmaa suunnittelulle. Uusi valtakunnallinen ohjelma sekä useat eurooppalaiset rakennuskulttuuria korostavat aloitteet (esim. New European Bauhaus ja Davosin julkistus) nostavat ajassamme esiin ruohonjuuritason ja paikallisen toiminnan merkityksen. Tärkeintä onkin koettaa ymmärtää paremmin paikallistason toiveita.

Lähdimmekin yksikertaisesti kysymään, millaisia paikallisia arkkitehtuuripoliittisia toimintamalleja voitaisiin tarvita, kehittää tai kokeilla juuri nyt? Mikä voisi innostaa erilaisia paikallisia toimijoita, tai millaista toimintaa oikeastaan edes tarvittaisiin? Oli selvää, että keskustelullista tilaa piti olla pienille ja suurille kysymyksille,

sekä aiempaa laajemmalle toimijuuksien ja osallisten joukolle.

Uusi paikallinen arkkitehtuuri-ohjelma? Kevytohjelma? Vuosikello? Verkkokurssi? Tutkimus? EU-hanke? White Paper? Arkkitehtuuri-päivä? Kyläsymposium? Paikallinen apolipalkinto?

Ote Uusi paikallinen -ryhmän osallistumiskutsusta, toukokuu 2022.

Avoin kutsu julkistettiin keväällä 2022 valtakunnallisen ohjelman kick-off -tapahtumassa ja syksyn aikana siihen saapui ilahduttavasti myös vastauksia. Ehkä esitetyt kysymykset osuivat sopivaan hetkeen vuoden kierrossa tai tuntuivat sopivan avoimilta – tai ehkä aika oli vain sopivan odottava apolityölle ja ohjelman jalkauttamiselle. Kehitysryhmäämme valikoitui kahdeksan hanketta. Oli ilo todeta, että ryhmään löytyi pyrkimysten mukaisesti laaja-alainen joukko paikallisia näkymiä ja toimijoita.

Ensimmäisen tapaamisen pidimme Tampereella loppuvuodesta 2022. Kuulimme toisiltamme edustavamme muun muassa niin kuntia, paikallistyöryhmiä kuin myös kulttuuritoimijoita. Hankkeemme vaihtelivat yksittäisistä rakennuskohteista, kehitysalueisiin ja paikallisiin arkkitehtuuriohjelmiin. Mukana keskustelussa oli myös asukaslähtöiseen suunnitteluun, rakennusperinnoon, kiertotalouden ja arkkitehtuurikasvatuksen aiheita. Vaikka hankkeiden erilaisuus oli myös haaste, muodostui

6

Maija Kasvinen (Arts Promotion Centre Finland)

What would be your takeaway from the architectural policy programme and perhaps from the New European Bauhaus initiative? You can say something directly from there, or just in general, what is the most important thing on your mind?

Matti Kuittinen (Architect, Associate Professor, Aalto University)

I think the most important thing is that we should just accept, as quickly as possible, the fact that the development that has led to this, that while it has brought a lot of progress, it is impossible to continue on the same course. We really need to change the way we design and build our environment. The way we currently consume the finite resources of the planet is disastrous for us and everyone else living on this globe. This transition, which fortunately seems to be already somewhat underway, requires a very deep introspection, but also the inclusion of different art forms, in various ways. Because this will not be an easy transition, but it is necessary.

Kuution jälkeen -podcast, season 2 episode 1 "Uudenkiiltävästä uudelleenkäytettyyn". Ed. Maija Kasvinen. Arts Promotion Centre Finland 2024. <https://www.taike.fi/fi/podcastit/jakso-1-uudenkiiltavasta-uudelleenkaityttyyn-kuution-jalkeen-kausi-2>

Maija Kasvinen (Taiteen edistämiskeskus)

Mitä haluaisit nostaa siitä apolista ja ehkä tässä New European Bauhausista? Voit sanoa sieltä suoraan jotain tai ylipäättänsä, mikä on se sinun mielen päälläsi oleva tärkein asia?

Matti Kuittinen (arkkitehti, kestävän rakentamisen professori, Aalto-yliopisto)

Mielestäni tärkeintä on se, että meidän olisi mahdollisimman nopeasti hyväksyttävä se tosiasia, että tähän johtanut kehityskulku, vaikka se on tuonut paljon hyvinvointia, niin sitä on mahdoton jatkaa. Meidän on todella muutettava se tapa, miten me suunnittelemme ja rakennamme ympäristöämme. Tämä nykyinen tapa kuluttaa rajallisen planeetan resursseja on tuhoisa meille ja kaikille muille eläville tällä pallolla. Tämä murros, joka onneksi näyttää jo hieman olevan käynnissä, edellyttää hyvin syvällistä itsetutkiskelua, mutta myös eri tavalla eri taiteen muotojen mukaan ottamista, koska tämä ei tule olemaan helppo murros, mutta se on välttämätön.

8

Kuution jälkeinen -podcast, kausi 2 osa 1 "Uudenkiiltävästä uudelleenkäytettyyn". Toim. Maija Kasvinen. Taiteen edistämiskeskus 2024. <https://www.taike.fi/fi/podcastit/jakso-1-uudenkiiltavasta-uudelleenkaayettyyn-kuution-jalkeen-kausi-2>

local architectural policy in Finland throughout the 2020s and 2030s would entail. Our intent was not to establish an ongoing initiative or confine architectural policy promotion solely within governmental bodies: rather, we aimed to encourage diverse local stakeholders to join the cause, much in the spirit of the new programme.

There is a tradition in Finland of examining local architectural policy through formal programmes, often using an awful lot of documents and a top-down approach. However, amidst the new architectural policy programme, it became clear that a more experimental approach was necessary. We recognised early on that a comprehensive and diverse programme couldn't be encapsulated within a singular development project. While this realisation posed a challenge, it all infused a sense of lightness and air into our work. Both the new national programme and contemporary European initiatives (e.g. New European Bauhaus and the Davos Declaration) accentuating architectural culture highlight the importance of grassroots and local activities. In this sense, the most crucial aspect is to actualise aspirations at the local level.

Our quest was straightforward: What kinds of models for local architectural political action are needed? And which ones are being developed or experimented with right now? What could inspire the interest of various local stakeholders and what activities are genuinely needed? It was evident

that there was a pressing need for more extensive discussions encompassing both minor and major themes, engaging a broader range of agencies and participants than before.

*A new local architecture program?
Light programme? Annual clock?
Online course? Research? EU project?
White paper? Architecture day?
Village symposium? Local policy programme award?*

Extract from the open call to participate in the New Local working group, May 2022.

The open call was announced in spring 2022 during the launch event of the national programme, garnering a good number of responses by autumn. Perhaps the questions resonated well with the season, the wording and themes may have come across as appealingly open – or maybe it was simply the right moment for the implementation of the programme to take shape. Eight projects were picked for our working group. It was encouraging to observe that, in line with our aspirations, a diverse array of local perspectives and stakeholders found their way to the group.

Our inaugural meeting convened in Tampere towards the end of 2022, bringing together a diverse ensemble of representatives from municipalities, local working groups, and cultural stakeholders. The selected projects spanned individual building sites, development areas, and local architectural programmes. The thematic variety

kuitenkin tunne, että ymmärsimme, miksi olimme osana samaa keskustelua. Jo tämä havainto tuntui selkeästi hie- man uudelta arkkitehtuuripolitiikan ajattelutavalta.

Ryhmän toiminnan aikana 2022 lopulta vuoden 2023 syksyyn tapa- simme verkon välityksellä sekä lähi- tapaamisissa, erilaisissa konteksteissa eri puolilla Suomea. Olemme voi- neet tutustua yhdessä Karkkilan ruuk- kien uudiskäyttöihin, asuinalueiden ja kiinteistöjen suojelukysymyksiin, päässeet muovailemaan ja raken- telemaan 30-vuotiaan Arkkitehtuu- ri- ja ympäristökulttuurikoulu Lastun tiloissa Lapinlahdella, ja osallistuneet ANTI-festivaalin etkoille Kuopiossa.

Uusi paikallinen -ryhmän kahdek- san hanketta ovat edustajineen osal- listuneet kaikki omalta osaltaan myös kehitysryhmää paljon suurempaan keskusteluun, jota tulisi käydä paljon laajemminkin. Kaikki ovat panostaneet aikaansa ja käyttäneet resurssejaan.

Tästä kaikesta iso kiitos kuuluu siis koko ryhmälle, hankkeille ja tapaami- siin osallistuneelle laajemmalle joukolle.

Ennen kaikkea monipuolista kes- kustelua on käyty innokkaasti, eikä sen arvoa tule väheksyä. Tapaami- semme, kaiken tasoinen sitoutuminen, henkilökohtainen tutustuminen ja ver- kostoituminen sekä ajan ottaminen arkkitehtuurista, ympäristöstä ja kehi- tysnäkemyksistä puhumiselle yhdessä ja erikseen on lopulta tavanomaisessa työssämme tai arjessamme harvinaista.

Uskomme, että joitakin siemeniä ja uuden alkuja olemme kehitysryhmän

myötä onnistuneet kylvämään. Tule- vissa aiheissa ja hankkeiden edistymi- sessä voimme Taiteen edistämiskeskuk- sen ja Archinfon puolesta toivottavasti olla jotenkin osallisena.

Tässäkin mielessä kehitysryh- mämme toiminta on ollut hyvin ana- logista arkkitehtuuripolitiikan toteu- tuksen ja jalkautuksen kanssa. Vaikka apolityössä kyse on yhteisen ympäris- tömme paremmasta ymmärtämisestä ja siihen liittyvän toiminnan kehittä- misestä, ei päivän selvää tekijyyttä tai toimijuutta kuitenkaan aiheessa vält- tämättä löydy. Arkkitehtuuripolitiikka on yhteisen ja monialaisen toiminnan summa, mutta yhteistyölle tulee löy- tää aikaa ja rauhaa, sekä oma roolinsa ja paikkansa nykypäivän moninaisten kehitysvisioiden ja -ohjelmien lomassa. Vähenevien resurssien maailmassa te- kijyyttä ja toimintamalleja on pyrittävä jakamaan, mutta tämä vaatii myös uu- sien yhteistyösuhteiden ja luottamuk- sen rakentamista.

Monilta osin, paikallinen monialai- nen prosessimainen edistäminen vaa- tiikin luovuutta löytää mahdollisuuksia. Vaikka erilaisia rakennetun ympäris- tön toimijoita on valtakunnallisestikin ajateltuna useita, isommassa mittakaa- vassa paikallista ohjelmatyötä arkki- tehtuuripolitiikassa ei ole toistaiseksi maassamme tehty. Jostakin nurkasta on siis aloitettava. Uudesta paikalli- sesta puhuminen on tarjonnut juuri tällaisen, positiivisuuden ja mahdol- listamiseen pyrkivän avauksen, ja siksi kehitysryhmän alusta alkaen on tuntu- nut merkitykselliseltä ja tarpeelliselta

encompassed resident-driven planning, architectural heritage, circular economy, and architectural education. While certain challenges were posed by the project, there was a clear sense of coherence, highlighting why we were part of the same discourse. This realisation, in itself, marked a novel approach to architectural policy considerations.

From late 2022 to autumn 2023, our group convened both online and in-person, traversing various contexts and locales across Finland. Together we delved into diverse realms, acquainting ourselves with the adaptive repurposing of the Karkkila ironworks, deliberating over preservation questions in residential areas, engaging in a hands-on creative workshop at the 30-year-old School of Architecture and Environmental Culture Lastu in Lapinlahti, and participating in Kuopio's ANTI Festival's pre-celebrations.

The eight projects spotlighted in the New Local group, along with their proponents, have contributed to a far-reaching discourse extending beyond the working group's confines – a practice that should become customary. Each participant has invested considerable time and resources into these endeavours.

We extend our heartfelt gratitude to our group as a whole and the broader community for their participation in diverse initiatives and gatherings.

The multifaceted discussions have been marked by enthusiasm, and their significance shouldn't be underesti-

mated. Our meetings, varying levels of engagement, mutual acquaintanceship and networking, and the opportunity to collectively explore and discuss architecture, the environment, and development prospects, whether jointly or individually, are a rarity in our usual professional and everyday spheres.

We believe that the working group has planted seeds for a fresh start. On behalf of Arts Promotion Centre Finland and Archinfo, we aspire to remain in some way engaged in future discussions and the next steps of these projects.

In this sense, our working group's activities mirror the essence of architectural policy implementation. While architectural policy work revolves around gaining a deeper comprehension of our shared environment and nurturing related initiatives, there isn't necessarily a solitary author or entity driving the discourse. Architectural policy is the sum of shared multidisciplinary efforts, yet cooperation necessitates finding serene moments for reflection and a niche within today's diverse developmental visions and programmes. In a landscape of diminishing resources, cultivating a culture of shared authorship and operational models requires building new cooperative relationships and fostering trust.

Local multidisciplinary promotion processes demand creativity to identify opportunities. Despite the wealth of stakeholders in the national built environment arena, comprehensive local programmatic efforts in architectural

tuottaa siitä myös fyysinen, painettu kirjanen, ikään kuin esimerkkinä tästä saavutetusta tahtotilasta.

Ja vaikka kyse toivottavasti onkin myös uudesta alusta, on julkaisumme henkisesti koottu ryhmämme loppuraportiksi. Raporttimaisuuden sijaan olemme kuitenkin halunneet korostaa myös prosessia ja keskustelua. Ennen kaikkea kirjamme sisältää merkintöjä ja kokemuksia siitä, mitä paikallisen 2020-luvun toiminnan parissa on tapahtunut ja millaisia hankkeita, keskusteluja ja näkymiä *uuden paikallisuuden* nimissä on tullut esiin. Paikalliset hankkeet ja julkaisuun tuodut asiantuntijakirjoitukset ja muut sisällöt avaavat ja laajentavat osaltaan sitä laajaa kirjoa, josta rakennuskulttuurin parissa työskentelyssä ja sitä koskevassa paikallisuuden ajattelussa on kyse.

Vaikka uusi paikallisuus on tuntunut työskentelyn edetessä välistä keinotekoiseltakin uudistermiltä, on siitä puhumisesta tullut erityisesti julkaisua koostettaessa yhä tärkeämpää. Uutta paikallisuutta kuvaa todellakin se, että joudumme yhteiskuntana pakosti yhä selvemmin havahtumaan paikallisiin realiteetteihin ja toteamaan keinojen ja tarpeiden epäsuhtaisen tarjonnan. Ei ole lainkaan itsestään selvää, että arkkitehtuuripoliittinen keskustelu ver-soaa ilman huomiota. Tarvitaan myös jäsentelyä, kontekstointia ja mahdollisia erilaisia työkaluja. Julkaisumme kokoaa siis aitoja ääniä ja mahdollisia tarpeita kentältä. Se, miten yhtäällä vähentyvien julkisten resurssien ja toisaalta laajentuvassa toimijoiden

joukossa arkkitehtuuripoliittista keskustelua voidaan lopulta käydä, jää elämään pitkäaikaiseksi kehityskohteeksi.

Eräänä uutta paikallisuutta kuvaavana tuotteena muodostui jo ryhmän alkutaipaleella syntynyt klusterikaavio. Sen suhteet ja positiot, vaikkakin hetkellisen tuntemuksen perusteella sijoitettuna, selvensivät erilaisten toimijaryhmien ja strategioiden todellisuutta. Paikalliset toimijuudet ovatkin kehitysr ryhmän esimerkkienkin valossa varsin voimakas identiteettiä ja yhteenkuvuluvuutta luova tekijä. Lähes jokaisella meistä on jo kansalaisena tai asukkaana jokin kytky tai vaade ympäristööme ja niiden tilallisiin mahdollisuuksiin. Toimijuuttamme tässä neuvottelussa määritteleekin juuri oman toimintamme hahmottaminen osana arkkitehtuuripoliittikan kokonaisuutta. Julkaisumme jakaantuu kahdeksan hankkeen myötä muodostuneen klusterijaon mukaisiin osiin. Tässä julkaisussa mukaan ovat päätyneet *alueiden kehittämiseen, uusiin käyttöihin ja kulttuurisiin toimijuu-*teen perustuvat hankemallit- ja aihiot.

Kirjasemme loppuosan muodostavat Uuden paikallisuuden aihetta hieman laajentamaan pyrkivät asiantuntijatekstit. Kehitysr ryhmän sisältä olemme käyttäneet teksteissä omaa asiantuntijuuttamme ja pyrkineet valottamaan työkenttämme kautta näkymiä, joita muun muassa kansainvälinen arkkitehtuuripoliittikka ja sen suuntauokset antavat paikallisuudelle, sekä toisaalta kertomaan myös näköaloista arkkitehtuuripoliittikan edistämistyön jatkuvuuden ja suunnittelun suhteen.

Mika Savela (Arts Promotion Centre Finland)

The fact that... there is a level at which architecture or the built environment can be discussed, universally and humanely, as ways to think about how it all could work better for us, and how it would serve as a starting point. We've been able to have these discussions, and I also think that otherwise quite different parties from different viewpoints of the discourse have been combined. That has also been one observation.

Aleksi Lohtaja (Specialist, Archinfo – Information Centre for Finnish Architecture)

...if architecture is a difficult word, and we see how in many other projects, even at the EU level, there is an attempt to bring it closer to people, then politics is yet another really difficult word. When you combine them into architectural policies, it can all sound a bit too overwhelming. Therefore, many cities have decided to talk about architectural programs, but not architectural policy programs. For some, politics can mean some contentious scheming or just administration. Although this project is of course also somehow related to architectural policy as an administrative activity, through which the development of different regions, municipalities and cities is aimed at, perhaps here, at least implicitly, there was a desire to also explore the importance of architectural policy at another, perhaps broader level of politics. Hannah Arendt has said that politics is a human activity and a new beginning. Where there is politics, there is always an opportunity to act differently or do something. That is actually very creative, and far removed from this kind of administrative language. So perhaps exactly what Mika said, that having agency and a stronger shared discussion have always been at the core of the etymological meaning of politics. Politics is also exactly this. It follows that architectural policies are also discussions and actions in our lived-in environment, and in a way there are a lot of possibilities, or at least there should be.

13

Kuution jälkeen -podcast, season 2 episode 5 "Uusi paikallisuus". Ed. Maija Kasvinen. Arts Promotion Centre Finland 2024. <https://www.taike.fi/fi/podcastit/jakso-5-uusi-paikallisuus-kuution-jalkeen-kausi-2>

Mika Savela (Taiteen edistämiskeskus)

Se, että on joku taso, jolla arkkitehtuurista tai rakennetusta ympäristöstä voidaan keskustella myös yleisellä tasolla ja humanisti, tavallaan miettiä miten se meille toimisi paremmin, ja toimisi lähtökohtana. Sellaista keskustelua on voitu käydä ja mielestäni yhdistää pohdintaan muutoin aika eri puoliltakin keskustelua tulevia tahoja. Se on ollut myös yksi havainto.

Aleksi Lohtaja (Asiantuntija, Arkkitehtuurin tiedotuskeskus Archinfo)

...jos arkkitehtuuri on sanana hankala ja sitä yritetään monessa muussakin hankkeessa, vaikka EU-tasolla, tuoda lähemmäksi ihmisiä, niin politiikka on toinen todella vaikea sana. Kun ne yhdistää arkkitehtuuripolitiikaksi, niin se voi kuulostaa vähän luotaantyöntävältä. Moni kaupunki on ottanut sen linjan, että ne puhuvat arkkitehtuuriohjelmista, mutta eivät arkkitehtuuripoliittisista ohjelmista. Poliitiikka voi joillekin tarkoittaa jotain riitaisaa suhmuroida tai hallintoa pelkästään. Vaikka tämäkin hanke tietysti jotenkin liittyy arkkitehtuuripolitiikkaan hallinnollisena toimena, jonka kautta pyritään siis edistämään eri alueiden, kuntien ja kaupunkien kehitystä, niin ehkä tässä on ainakin sanattomasti haluttu tutkia myös arkkitehtuuripolitiikan merkitystä politiikan toisessa, ehkä laajemmassa tasossa. Hannah Arendt sanoi, että politiikka on inhimillistä toimintaa ja uuden aloittamista. Siellä, missä on politiikkaa, on aina mahdollisuus toimia toisin tai tehdä mitä vaan. Se on hyvin luovaa, siinä on hyvin kaukana tällainen hallinnollinen kieli. Niin ehkä juuri mitä Mika sanoi, että toimijuus ja yhteisen keskustelun vahvistaminen on tavallaan politiikan etymologisen merkityksen ytimessä aina ollut. Poliitiikka on myös sitä. Siitä seuraa se, että arkkitehtuuripolitiikka on myös keskustelua, toimintaa ja tekoja oman elinympäristön eteen, ja siinä on tavallaan paljonkin mahdollisuuksia, tai ainakin pitäisi olla.

14

Kuution jälkeen -podcast, kausi 2 osa 5 "Uusi paikallisuus". Toim. Maija Kasvinen. Taiteen edistämiskeskus 2024. <https://www.taike.fi/fi/podcastit/jakso-5-uusi-paikallisuus-kuution-jalkeen-kausi-2>

policy have been scarce in our country thus far. Every journey begins with a single step. The discourse on the “new local” has provided such an opening, fostering positivity and enabling action. Consequently, since the inception of the working group, it has felt both meaningful and necessary to document our work in a tangible, printed booklet as a testament to our shared aspirations.

While our current efforts hopefully mark a new dawn, our publication serves as a reflection of the first part of our group’s journey, which has now come to an end. Rather than adopting a conventional report-style format, we wanted to emphasise the process and the many discussions involved. Above all, our booklet serves as a chronicle of the local activities undertaken during the 2020s, showcasing the projects, dialogues, and perspectives that have emerged under the banner of the *new local*. Through the lens of local projects and expert contributions, we aim to illuminate the broad spectrum of engagements with building culture and its relationship with locality.

Although the term “new locality” has, at times, felt like a somewhat made-up concept with an artificial ring as our work progresses, it has assumed increasing importance, particularly in the context of compiling this publication. The “new local” is characterised by society’s growing awareness of local realities and the glaring disparities between means and needs. However, initiating a discourse on

architectural policy isn’t a spontaneous occurrence but instead requires proactive attention. Structure, context, and diverse tools are needed. Our publication aims to provide a platform for authentic voices and identify potential needs observed in the field. Facilitating an architectural policy dialogue amid diminishing public resources and an expanding stakeholder base remains a long-term development target.

At the outset of the group’s activities, we crafted a cluster diagramme as a tangible representation of the concept of new locality. This diagramme, while rooted in the knowledge available at the time, illuminated the diverse stakeholder groups and strategic positions within the architectural policy landscape. Drawing from the examples within the working group, local initiatives emerge as potential agents in fostering identity and cohesion. Each of us, as citizens or residents, inherently holds attachments to our environment and its spatial possibilities. Our agency in shaping architectural policy is defined by how we perceive our own contributions within this broader framework. Consequently, our publication is structured around the thematic clusters formed by the eight projects, offering models and insights based on *regional development*, *repurposing*, and *cultural agency*.

The remainder of the booklet comprises expert texts aimed at expanding the discourse on the New Local. Leveraging our collective expertise within the working group, these texts shed

Lisäksi mukana on ääniä kehitysryhmän ulkopuolisesta maailmasta. Oulun kulttuuripalvelupäällikkö, kulttuuri-talo Valveen johtaja ja postdoc-tutkija **Johanna Tuukkanen** kuvailee artikkelissaan paikallistumisen vaikutuksia niin aistillisten tuntemusten, filosofisten kysymysten kuin myös hanketason kysymyksissä kotimaassa ja muualla. Helsingin kaupungilla työskentelevä arkkitehti ja kaupunkisuunnittelija **Petri Leppälä** puhuu tekstissään puolestaan muun muassa vuosaarelaisten paikallisesta identiteetistä, saarelaisuudesta. Onkin hyvä muistaa, että alueellisia ja paikallisia todellisuuksia löytyy myös pääkaupunkiseudun sisältä siinä missä Keravalta, Karkkilasta tai Mustasaa-resta. Vuosaaren suunnittelua miettiessä, on myös hyvä palata ajatukseen siitä, minne arkkitehtuuri ja kaupunkisuunnittelu lopulta sijoittuvat paikallisen arkkitehtuuripolitiikan osana. Ovatko ne keskiössä, avoinna osallisille, vai mukana laajemmassa toimijoiden

rintamassa? Alueelliset ja paikalliset todellisuudet ovat näissäkin aiheissa varmasti erilaisia.

Vaikka uusi paikallisuus ei oikeastaan ole edes kovin ”uutta”, on kuitenkin tärkeää korostaa, että tässä hetkessä, kunnollista keskustelua paikallisesta arkkitehtuuripolitiikasta on käyty. Kaikki ongelmat eivät ratkea keskustelulla, mutta vain sitä käymällä voidaan päästä lähemmäksi paikallisia ratkaisuja paikallisista todellisuuksista käsin. Toimituksen puolesta toivomme, että julkaisun myötä tallentuu havaintoja, joiden pohjalta samankaltaista keskustelua voidaan alkaa käydä myös tulevaisuudessa. Julkaisu onkin ennen kaikkea kannustava ja osviittaa antava.

Toivomme, että paikallisille toimijoille – eli oikeastaan kenelle tahansa lukijalle – kootut tekstit ja kokemuksemme saavat näkemään arkkitehtuuripolitiikkaan liittyviä mahdollisuuksia laajalti ympärillämme ja yhteisessä ympäristössämme. ●

light on perspectives ranging from international architectural policy trends to the continuity and planning of architectural policy promotion efforts.

Included are also external voices contributing valuable insights. In her article, **Johanna Tuukkanen** – who works as the head of cultural services in Oulu, director of the cultural centre Valve, and postdoc researcher – explores localisation in terms of sensory experiences, philosophical questions, and project-level dynamics in Finland and elsewhere. Architect and urban planner **Petri Leppälä**, who works for the City of Helsinki, delves into the local islander identity of Vuosaari’s residents, reminding us that regional and local realities are also found inside the capital region, as much as in Kerava, Karkkila, or Mustasaari. When contemplating city planning in Vuosaari, it is good to revisit the question of where architecture and urban planning will ultimately be placed as part of local architectural policy. Do they

take a central role, are they open to stakeholders, or part of a wider community? There are surely differences in regional and local realities in these topics as well.

While the concept of the “new local” may not be entirely novel, it highlights the importance of the ongoing discourse on local architectural policy. While not all challenges can be resolved through dialogue alone, engaging in conversation is crucial for forging local solutions grounded in local realities. On behalf of the editors, we hope this publication will provide observations serving to provoke new discussions. The publication is intended, above all, as an encouraging and indicative read.

We hope that the texts as well as the experiences we have had, and which we have compiled here for local stakeholders – meaning all readers – can invite us to observe the many possibilities inherent in architectural policy all around us in our shared environments. ●

17

Uusi paikallinen – New Local toimituskunta
Uusi paikallinen – New Local editors

Mari Kemppinen
Aleksi Lohtaja
Mika Savela

Uusi paikallinen työryhmä 2022–2024

New Local working group timeline

1/2022
Valtakunnallinen
apoli ohjelma
valmistuu

5/2022
Apoli kick off
-tapahtuma ympä-
ristöministeriössä
Helsingissä Open
call kehitysryhmään

9/2022
1. Valta-
kunnallinen
apoli-päivä
Helsingissä

11/2022
Kehitysryhmän
aloitustapa-
minen Tampe-
reella

1–5/2023
Ryhmän
kuukausi-
tapaamisia
verkossa

2022

2023

1/2022
The national pol-
icy programme is
published

5/2022
Open call launched
at the Ministry of
the Environment's
kick-off event

9/2022
1st national
“Apoli Day”
held in
Helsinki

11/2022
1st gathering of
the New Local
working group in
Tampere

1–5/2023
Monthly
meetings
online

6/2023
Klusteri-
tapaaminen
Karkkilassa

9/2023
Klusteritapaaminen
Lapinlahdella ja Kuopiossa

Kehitysryhmän päätös-
seminaari "Paikallisvaiku-
tuksia" ANTI-festivaalin
etkotapahtumassa Kuo-
piossa

9/2023
2. Valtakunnallinen
Apoli-päivä Tampereen
arkkitehtuuri- ja design-
viikolla

1/2024
Keskustelu-tapahtuma
Satakunnan Museolla

1-2/2024
Kuution jälkeen -pod-
castin Uusi paikallinen
jaksot julkaistaan

4/2024
New European Bauhaus
Festival -satelliittitapahtuma
Porin lyhytaaltoasemalla

5/2024
Uusi paikallinen -julkaisu-
seminaari Tekstin Talolla
Helsingissä

2024

6/2023
Cluster
meeting
in Karkkila

9/2023
Cluster meeting in Lapin-
lahti and Kuopio

Concluding seminar in
Kuopio as part of the
ANTI pre-festival pro-
gramme

9/2023
2nd national "Apoli
Day" at Tampere
Architecture &
Design Week

1/2024
Public discussion at the
Satakunta Museum in Pori

1-2/2024
New Local discussions released
by the Kuution jälkeen podcast

4/2024
A satellite event of the
New European Bauhaus
Festival held at the Pori
shortwave station

5/2024
New Local publication
launch at the House of
Text in Helsinki

● **Mustasaari**
Bölesvackan
Bölesvackan District

20

● **Karkkila**
Kylät kaupungissa
Urban Villages

● **Kerava**
Arkkitehtuurikortit
Architecture Cards

Alueiden kehitys

Regional Development

21

Alueiden kehitys: Karkkila / Mustasaari / Kerava

Alueiden kehittäminen on laaja ja epä-määräinenkin termi. Valtionhallinnossa se voi sivuta esimerkiksi alue- ja elinkeinopoliittista toimintaa tai kuntien maankäytön ohjausta. Maakuntien tasolla puhe voi olla suurempien linjausten ratkaisuihin ja kuntien sisällä se voi viitata kaavoituksen tavoitteisiin. Puheissa kuuluu usein myös elinvoiman, matkailijoiden ja investointien houkuttelu.

Uuden paikallisen keskusteluissa alueiden kehittämisen näkemystä on hattu tarkastella ennen kaikkea kysymyksenä siitä, missä arkkitehtuuripoliittikan paikka nykykunnissa voi olla ja millaisilla työkaluilla sitä voidaan toteuttaa tai käsitellä. Lähes kaikilla kunnilla on jo runsaasti olemassa olevia strategioita, ohjelmia, tavoitteita ja visioita. Käytännön tasolla paikallista arkkitehtuuripoliittikkaa tehdään siis jo lähtökohtaisesti dialogissa erilaisten kehitysohjelmien ja perustoiminnan kanssa.

Uusi paikallinen -kehitysryhmässä Karkkilan kyläyhteisöjen, Mustasaaren kunnan ja Keravan kaupungin hankkeet ovat kuuluneet alueiden kehittämisen nimikkeellä muodostettuun teemaliseen klusteriin. Hankkeita yhdistää kuntatasoinen alueiden käyttöön tähtäävä kehittäminen, olipa sitten kyse kunnan omasta maankäytön suunnittelusta, arkkitehtuuriohjelmista tai paikallista toimijuutta kuntakehittämiseen yhdistävissä malleissa.

Klusterin aihealueisiin keskityttiin erityisesti Karkkilassa järjestetyssä tapaamisessa kevätkesällä 2023, jossa koko kehitysryhmä pääsi tutustumaan sekä Karkkilan pitkään teolliseen historiaan että asukkaiden ja yrittäjien aktiivisuuteen asuinalueiden ja ruukkiympäristöjen kehittämisessä, suojelussa ja käytössä.

Vaikka Karkkilassa on etenkin yhdistysten ja yksilöiden vetämänä tapahtunut jo paljon, kaivataan pysyvää rakennetta osallistavalle kehittämiselle – joka eittämättä on jo osoittautunut merkittäväksi voimavaraksi kunnassa. Keskeisenä kysymyksenä on myös, miten paikallinen tieto, osaaminen ja näkemykset voisivat osallistua merkittävämmiin kaupungin kehittämisen suuntaviivoihin. **Markku Korhonen** Kylät kaupungissa -yhteistyöryhmän edustajana nostaa hankkeen kuvauksessa esiin vuoropuheen tärkeyden ja moninaisten ryhmien näkemysten ja tarpeiden huomioon ottamisen.

Vaasan välittömässä läheisyydessä sijaitsevan Mustasaaren kunnan klusterin keskusteluihin tuomissa kaavoitushankkeissa on puolestaan uusien korttelien muodostamisen lisäksi kyse tilaan, suunnitteluun, muutokseen ja paikallisidentiteettiin liittyvistä aiheista. Kunnanjohtaja **Rurik Ahlberg** ja kehitysjohtaja **Mikael Alaviitala** tunnistavat useita vanhan valtatiealueen valjastamisessa uusiin käyttöihin ja uusille asukkaille piileviä mahdollisuuksia. Muutoksissa kuntia haastavat kuitenkin muun muassa totut tavat

Regional Development: Karkkila / Mustasaari / Kerava

Regional development is a broad and somewhat vague concept. Within state administration, it can include activities related to regional and economic policy, as well as the management of land use in municipalities. At the level of Finland's administrative regions, it can refer to solutions for broader policies, while within municipalities, it aligns with the goals of zoning processes. Commonly associated concepts include fostering vitality, attracting tourists, and promoting investments.

In the discussions of the New Local project, there has been a desire to explore regional development from the perspective of municipal architectural policy. The focus is on understanding what tools can serve to implement and manage such policies. Most municipalities already have numerous strategies, programmes, goals, and visions in place. Therefore, local architectural policy is often developed in collaboration with various development programmes and established activities.

Within the New Local working group, initiatives in Karkkila, Mustasaari, and Kerava have been part of the thematic cluster addressing regional development. These projects share a common aim of municipal-level development concerning land use planning, architectural programmes, and frameworks that integrate local initiatives with broader municipal development objectives.

The meeting held in Karkkila in spring/summer 2023 centred on topics relevant to the regional development cluster. Participants explored Karkkila's industrial history and the involvement of local residents and entrepreneurs in the development, preservation, and use of residential and former industrial areas.

While significant progress has been made in Karkkila, particularly as initiated by associations and individual residents, there is a recognised need for a more permanent structure to ensure participatory planning, a significant asset already proven in the municipality. Another crucial question pertains to how local knowledge, know-how, and perceptions could contribute more significantly to the city's development guidelines. **Markku Korhonen**, representing the Urban Villages (working group), highlighted the importance of dialogue and inclusive views and needs in the project.

The zoning projects introduced by the Mustasaari municipality, situated near Vaasa, focus on developing new neighbourhoods while also addressing spatial questions, planning, change, and local identity. Mayor **Rurik Ahlberg** and development director **Mikael Alaviitala** highlight opportunities in harnessing the old highway area for new uses and new residents. However, the municipalities face challenges including accustomed habits and positions, competition, sustainability, innovations, and the needs and

23

ja asetelmat, kilpailu, kestävyys, innovaatiot ja olevien asukkaiden tarpeet ja näkökulmat. Kaavoituskin on siis omalla tavallaan muutosjohtamista.

Keravan kaupunki edustaa keskikokoista uusimaalaista kaupunkia, jonka identiteettiin on jo pitkään kuullut muutos. Kaupungin hanke on myös uudenlainen arkkitehtuuriohjelma, joka koostuu korttimaisista, suuria ohjelmia ketterämmin päivittyvistä aiheista. Kaupungin strategisessa suunnassa korostuvat tulevaisuuteen katsovat ratkaisut ja tavoitteellisuus, mutta haasteena nähdään myös kommunikaation ja kulttuurin rakentaminen. Kaupunkisuunnittelujohtaja **Pia Sjöroos** ja johtava rakennustarkastaja **Timo Vatanen** korostavat hankkeessa yhteisen laajan keskustelun tarvetta arkkitehtuurista, ja sen käymistä juurikin keravalaisella kielellä.

Kokonaisuutena klusterin hankkeet ovat esimerkkejä paikallisesta aidosta fokuksesta ja kiinnostuksesta ja paikallisen elin- ja toimintaympäristöjen kehittämiseen. Hankkeita yhdistää myös selkeä tahtotila tehdä tietoisesti uusia avauksia ja kokeiluja tavanomaisen toiminnan sisällä. Ne myös herättävät luottamusta siihen, että kunnissa on paljonkin kapasiteettia ja innovointia.

Keskustelua ei tarvitse useinkaan aloittaa perusteista.

Lopulta alueita ja paikkoja voidaan kehittää moninaisin keinoin. Ne kehittyvät myös virkakoneistojen ulkopuolella. Kehityksen suuntaa ei voida osoittaa pelkkinä suunnitelmina, toiveina tai määräyksinä. Ei ole olemassa digitaalisten ja luovien alojen tai kulttuurimatkailijoita houkuttelevien historiallisesti kerrostuneiden kylämiljöiden korttelialuumerkintää. Ei ole olemassa maailmanluokan flaneerauksen ja älykäsikäiden kahvilakeskustelujen kaupunki-strategiaa. Juuri arkkitehtuuripolitiikan parissa voidaan kuitenkin puhua helpommin ja ehkä ”isommin” alueiden mahdollisuuksista ja potentiaalista.

Kehitysryhmää seuratessa, on syntynyt tunne siitä, että alueiden käytön ja kehittämisen paikallisesti tarvittaisiin enemmänkin hetkiä asiaan paneutuville keskusteluille. Myös perustyötä kunnissa värittävä hankkeistuminen, kasvavat perusvastuut ja resurssien rajallisuus antavat viitteitä kehitykselle, jossa ketterät toimintatavat, uudistuvat toimintamallit ja sekä toimijuuksien ja resurssien adaptiivinen etsiminen ja kiinnittäminen kehitystehtäviin voivat luoda uutta paikallisen arkkitehtuuripolitiikan toimintaa. ●

24

Mika Savela
Taiteen edistämiskeskus

But on the other hand, it is also the case that if you want to create something new...and here of course you have to create something new, because we live in a competitive situation with many other localities. Which is of course, with the neighbouring municipalities, but also with Southern Finland and Sweden. In whatever we do here, the quality in construction and living must be sufficiently high. Otherwise, it will be difficult to compete. We are still going through this handwringing in Mustasaari and through various events and information sessions we are trying to bring this to the fore, and that the planning continues. Of course, we also have to take into account whether there are good examples like this from other parts of Finland and elsewhere, with similar situations. That is, when there has been a conscious effort to change the spirit of a place.

Rurik Ahlberg (Mayor, Mustasaari Municipality) Kuution jälkeen -podcast, season 2 episode 3 "Ohjelmapaperista konkreettisiin tekoihin". Ed. Aleksi Lohtaja. Arts Promotion Centre Finland 2024. <https://www.taike.fi/fi/podcastit/jakso-3-ohjelmapaperista-konkreettisiin-tekoihin-kuution-jalkeen-kausi-2>

In Kerava, there is an ever-expanding architectural discussion among the municipal residents, the press and politicians, about the city's projects. It is also very common that our town plans receive complaints. But because this municipality or our city really needs this kind of development direction, we have done large regional planning projects. The purpose of these policy cards is to highlight these key issues and also become a flexible basis for changes that can be if necessary, through political decision-making, be confirmed as clear procedural guidelines for both urban planning and construction.

Timo Vatanen (Architect, Senior Building Inspector City of Kerava) Kuution jälkeen -podcast, season 2 episode 3 "Ohjelmapaperista konkreettisiin tekoihin". Ed. Aleksi Lohtaja. Arts Promotion Centre Finland 2024. <https://www.taike.fi/fi/podcastit/jakso-3-ohjelmapaperista-konkreettisiin-tekoihin-kuution-jalkeen-kausi-2>

Mutta toisaalta on myös niin, että jos halutaan luoda uutta, ja tässä tietenkin täytyy luoda uutta, koska me elämme kilpailutilanteessa monen muun paikkakunnan kanssa. Tietenkin naapurikuntien kanssa, mutta myös Etelä-Suomen ja Ruotsin kanssa. Tässä täytyy olla riittävän korkea laatu rakentamisessa ja asumisessa. Muuten on vaikea kilpailla. Me käymme tätä kädenvääntöä Mustasaarella vielä ja pyrimme eri tapahtumien ja infotilaisuuksien kautta tuomaan tätä esiin, että tämä suunnittelu tässä jatkuu. Tietenkin täytyy myös ottaa huomioon, onko hyviä tällaisia esimerkkejä muualta päin Suomea ja maailmaa, joissa on ollut vastaavia tilanteita: Kun on pyritty muuttamaan paikan henkeä joksikin muuksi.

Rurik Ahlberg (kunnanjohtaja, Mustasaari) Kuution jälkeen -podcast, kausi 2 osa 3 "Ohjelmapaperista konkreettisiin tekoihin". Toim. Aleksi Lohtaja. Taiteen edistämiskeskus 2024. <https://www.taike.fi/fi/podcastit/jakso-3-ohjelmapaperista-konkreettisiin-tekoihin-kuution-jalkeen-kausi-2>

Keravalla käydään siis sekä kuntalaisten, lehdistön että poliitikkojen piirissä koko ajan laajenevaa arkkitehtuurikeskustelua, jossa otetaan kantaa kaupungin hankkeisiin. Meillä on myös hyvin yleistä se, että asemakaavoista valitetaan aika usein, ja koska tämä kunta tai kaupunkimme tarvitsee tällaista kehityssuuntaa, niin meillä on tehty isoja alueellisia kaavahankkeita...Mutta korttien tarkoitus on nostaa esiin näitä keskeisiä kysymyksiä ja olla myös tällainen joustava pohja muutoksille, joita voidaan tarvittaessa poliittisella päätöksenteolla vahvistaa selviksi toimenpideohjeiksi sekä kaupunkisuunnittelun että rakentamisen osalta.

Timo Vatanen (arkkitehti, johtava rakennusvalvoja, Kerava) Kuution jälkeen -podcast, kausi 2 osa 3 "Ohjelmapaperista konkreettisiin tekoihin". Toim. Aleksi Lohtaja. Taiteen edistämiskeskus 2024. <https://www.taike.fi/fi/podcastit/jakso-3-ohjelmapaperista-konkreettisiin-tekoihin-kuution-jalkeen-kausi-2>

perspectives of current residents. Zoning is also a form of change management.

Kerava, a medium-sized city in the Uusimaa region, has an identity historically marked by change. The city's New Local project is a novel architectural programme, composed of card-like topics that can be updated more agilely than slower-moving larger programmes. The city's strategic aspirations are forward-looking and goal-oriented, yet the development of communication and culture remains a challenge. City planning director **Pia Sjöroos** and managing building inspector, **Timo Vatanen**, emphasise the need for a broad discussion about architecture, employing a language with local resonance.

As a whole, the cluster's projects exemplify genuine local focus and interest in the development of local living and working environments. They demonstrate a clear desire to consciously create new openings and experiments within the established operational environment, serving as a reminder of the plentiful capacity and innovation already found in the municipalities. Many foundational discussions have already

taken place, providing fertile ground for further development.

In the end, localities can be developed in numerous ways, even outside official machinery.

Developmental direction cannot solely be indicated through plans, wishes, or regulations. There exists no singular guidebook for historically layered village milieus that attract digital and creative industries and cultural tourists. Nor is there a set urban strategy for welcoming world-class flâneuring and intelligent café conversations. Nevertheless, architectural policy can serve as an invitation for effortless and even "big" discussions on the possibilities and potential of local environments.

Observing the working group, I've sensed the need for more in-depth discussions on local development. Additionally, the inclination to turn everything into a new official initiative, coupled with growing basic responsibilities and limited resources, suggests a development trajectory where agile operating methods, innovative models, and an adaptive search for agency and resources can create new activities of local architectural policy. ●

Mika Savela
Arts Promotion Centre Finland

Tähän voisi ehkä lisätä vielä, että me kaikki varmaankin kamppailemme saman asian kanssa, että tämä osallistuminen saataisiin proaktiiviseksi ja positiiviseksi. Nythän hirveän helposti käy niin, että asukkaiden energia kohdistuu vastustamiseen ja se on reaktiivista. Se on sillä tavalla sääli, koska vastustaminen on negatiivista, ja ne prosessit ovat väsyttäviä. Ihmisten positiivinen energia vähitellen kuluu negatiiviseen toimintaan. Sen takia kaikki se, että keskustelu voisi alkaa jo ennen kuin lyödään eteen joku valmis ajatus. Se olisi äärimmäisen tärkeää, löytää niitä tapoja. Yhden, minkä tähän voisi heittää, on tämä tanskalaisen suosima kaupunkikävelyt. Eli jos on joku alue, jolle pitäisi nyt tehdä jotain, niin paikallinen kaavoitusosasto järjestää kaupunkikävelyt. Siellä kävellään, ja iso joukko kaupunkilaisia kokoontuu. Kävellään, keskustellaan ja pohditaan, ja vielä ei ole valmista näkemystä siinä vaiheessa.

Tiina Valpola (arkkitehti, Karkkila) Kuution jälkeen -podcast, kausi 2
osa 3 "Ohjelmapaperista konkreettisiin tekoihin". Toim. Aleksi Lohtaja.
Taiteen edistämiskeskus 2024. <https://www.taike.fi/fi/podcastit/jakso-3-ohjelmapaperista-konkreettisiin-tekoihin-kuution-jalkeen-kausi-2>

Here I could maybe add that we are all probably struggling with the same thing, to make participation more proactive and positive. Now it happens very easily that the residents' energy is focused on resistance which is reactive. And it's a shame because resistance is negative, and those processes are tiring. People's positive energy is gradually consumed by negative activities. That's why the conversation could start even before a seemingly ready-made idea is put forward. It would be extremely important to find those ways. One that could be thrown in here are city walks, which are quite popular with the Danes. That is, if there is an area that needs attention, the local planning department will organise these walks. People walk and a large group of townspeople gather. You walk, talk and think at a stage where the vision doesn't yet exist.

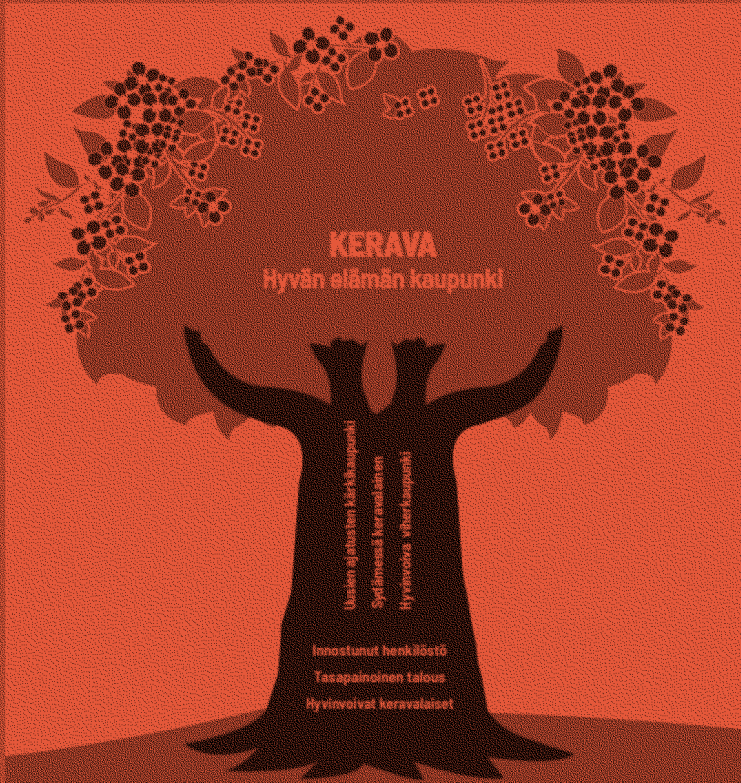
29

Tiina Valpola (Architect, city of Karkkila) Kuution jälkeen -podcast, season 2 episode 3 "Ohjelmapaperista konkreettisiin tekoihin". Ed. Aleksi Lohtaja. Arts Promotion Centre Finland 2024. <https://www.taike.fi/fi/podcastit/jakso-3-ohjelmapaperista-konkreettisiin-tekoihin-kuution-jalkeen-kausi-2>

KERAVA

RYÖ

9

W

Keravan arkkitehtuurikortit pohjautuvat Keravan kaupunkistrategiaan.

Kerava's Architectural Cards are based on Kerava's city strategy.

Arkkitehtuurikortit

Architecture Cards

31

Kerava on kestävästi kasvava Helsingin kehyskunta, joka on kaupunkikuvaltaan monimuotoinen ja karhea. Kaupungin kehityksen ja muiden ohjelmien tueksi on kehitteillä uudenlaisia arkkitehtuuripoliittisia toimia. Perinteisen arkkitehtuuripoliittisen ohjelman sijaan Keravalla on valmisteltu arkkitehtuurikortteja, jotka mahdollistavat ketterän ja joustavan arkkitehtuuripoliittisen kehikon. Kortit korostavat valmiin ohjelman sijaan myös prosessia ja aktiivista keskustelua.

Kerava, a municipality experiencing sustainable growth with close ties to Helsinki, boasts a diverse and rugged cityscape. To support the city's development initiatives, new types of architectural policy actions are being developed. Instead of a traditional architecture policy programme, Kerava has devised "architectural cards" as agile and flexible tools to create a framework for architectural policy. These action cards prioritise process and active discussion over a predefined top-down approach.

Pia Sjöroos

kaupunkisuunnittelujohtaja, Kerava
Urban Development Director, City of Kerava

Timo Vatanen

arkkitehti, johtava rakennusvalvoja, Kerava
Architect, Senior Building Inspector City of Kerava

Apoli Keravan kehittymisen apuna

Keravalla arkkitehtuuri nousee kaupunkisuunnitteluun ja rakentamiseen liittyvässä keskustelussa vahvasti esiin. Päätäjät ja kuntalaiset esittävät usein laadukkaan arkkitehtuurin vaatimuksia eri hankkeiden tai esimerkiksi asemakaavojen valmistelun yhteydessä käytävässä keskustelussa. Laadukkaan arkkitehtuurin vaatimus on esillä usein myös paikallislehdessä ja näin julkisessa keskustelussa hyvinkin näkyvästi.

Keravalla on tiivistetty ja kirkastettu niin kaupungin strategiaa kuin kaikkia sen alaisia ohjelmia ja linjauksia. Kesällä 2023 hyväksyttiin strategian mukainen maankäyttö- ja asuntopoliittinen ohjelma, jossa on paljon linjauksia kaupunkisuunnittelua ja asuntopoliittisuutta koskien. Muita arkkitehtuuria ohjaavia asiakirjoja ovat keskustan brändiopas, joka keskittyy kaupungin ydinkeskustan suunnitteluperiaatteisiin, sekä eri alueille laaditut aluekehityskuvat.

Keravalla on herännyt myös ajatus siitä, että näitä ohjelmia ja strategiota voitaisiin täydentää keravalaisilla arkkitehtuurikorteilla.

Keravan arkkitehtuurikortit pohjautuisivat Keravan kaupunkistrategiaan ja ne olisivat myös helposti päivitettävissä.

Arkkitehtuurikortit voitaisiin viedä päätöksentekoon jopa yksitellen. Kortit jaoteltaisiin ryhmiin kaupunkistrategian mukaan. Kortteja olisi helppo päivittää ja kortteja olisi helppo lisätä kokonaisuuteen tai niitä voisi tarvittaessa myös poistaa. Korttien sisältöä on valmisteltava yhdessä

HYVÄ IDEA

Paikallishojelmille on hyvä löytää paikka ja rooli olevien strategioiden rinnalla.

Developing Kerava through Architectural Policy

In the City of Kerava, architecture plays a central role in discussions concerning urban planning and construction initiatives. Both decision-makers and residents are accustomed to articulating demands for high-quality architecture in the preparation of various initiatives and urban development plans. This demand for exceptional architecture often garners attention in local media, making it highly visible in public debate.

33

Kerava has consolidated and clarified both its city strategy and related programmes and guidelines. In summer 2023, a land use and housing policy programme was approved, including numerous guidelines for urban planning and residential development. Other documents informing architectural plans include the city centre's brand book, which emphasises principles regarding midtown development, as well as development visions crafted for various districts within the municipality.

An idea has taken root in Kerava that these programmes and strategies could be complemented with what are referred to as “architectural cards”.

Kerava's Architectural Cards would be based on the city's strategy. They are designed to be easily updated and could potentially inform decision-making processes used also individually. The intention is to categorise the cards according to city strategy. It would also require no effort to update the cards or integrate them into larger schemes or,

GOOD IDEA

Finding the appropriate position for local programs alongside existing strategies.

asukkaiden ja päättäjien kanssa niin, että keravalaiset kokevat sisällön omakseen.

Näin arkkitehtuurikorttien avulla saataisiin käynnistymään keskustelua arkkitehtuurista ja parhaimmillaan syntymään keravalainen, paikallinen tapa keskustella arkkitehtuurista yhteisesti, samalla kielellä. Paikallisen arkkitehtuurin edistämisen paras keino on juuri yhteinen laaja keskustelu arkkitehtuurista.

Keravalla rakennuskulttuurin aihepiiriin edistäminen koetaan tärkeäksi erityisesti vanhojen rakennusten suojelussa. Aihepiirissä löytyy niin vanhojen rakennusten puolustajia kuin myös niiden purkamista kannattavia tahoja. Yksi Keravan arkkitehtuurikortteihin ajateltu toimenpidekortti koskeekin juuri Keravan rakennusinventoinnin päivittämistä. Päivittämisen tekemisen prosessi pitää avata kuntalaisille ja päättäjille.

Rakennusten arvoista ja arvottamisen tavoista on hyvä järjestää tilaisuuksia, kun rakennusinventointi on päivitetty. Lisäksi Keravalla on halua keskustella laadukkaasta arkkitehtuurista ja erityisesti esimerkiksi asemakaavoituksessa keskustelujen teemat integroituvat kunnan kehittämiseen. Arkkitehtuurikorttien aiheet voisivat myös olla tukena asemakaavoituksessa samaan tyyliin kuin esimerkiksi kaupungin laatimat aluekehityskuvat.

Keravan arkkitehtuurikorttien laadintaan olisi osallistettava päättäjät ja kaupungin johto sekä kuntalaiset, yrittäjät, yhdistykset ja muut toimijat. Työn virallinen aloittaminen vaatii poliittisen päätöksen ja tämän tukemiseksi on laadittu nyt luonnos arkkitehtuurikorttien rakenteesta ja sisällöstä.

Arkkitehtuurikorteilla, siis perinteistä arkkitehtuuripoliittista ohjelmaa modulaarisemmalla muodolla, voitaisiin saavuttaa laajempi yleisö. Korttimuoto olisi helpommin ja nopeammin luettava ja omaksuttava. Toisaalta korttimuoto olisi helpompi saada myös osaksi kaupungin toiminnan

Purkutaidetta Keravalla, Taiteen kotitalo -näyttely 2020. Kuva: Anton Ehrola / Wikimedia Commons

HYVÄ IDEA

Modulaarinen ohjelma tai kortit ovat myös keinoja jäsentää keskustelua – voidaan keskittyä muutama asiaan kerrallaan.

Taiteen kotitalo (“art’s homebase”) demolition art exhibition in Kerava, 2020. Photo: Anton Ehrola / Wikimedia Commons

indeed, to remove specific cards from a process as unnecessary. The content of the cards should be co-designed by residents and decision-makers to foster a personal connection for Kerava residents.

In this way, the cards could stimulate discussions on architecture and, ideally, initiate a distinctive local dialogue on architecture in Kerava using a shared common language. Hosting broad and shared discussions on the topic is the most effective means of promoting local architecture.

In Kerava, the promotion of culture related to the built environment is deemed crucial, particularly in preserving old buildings. Conversations involving both proponents and opponents of demolishing old buildings are active. One action card that will be included in Kerava’s Architectural Cards concerns updating Kerava’s building inventory. The decision-making process for such an update should involve both municipal residents and decision-makers.

It is advisable to host events on building values and valuation methods once the building inventory has been updated. In addition, Kerava intends to host discussions on high-quality architecture. Discussions that consider surrounding local development plans have also been very closely intertwined with the overall development of the municipality. The topics of the architectural cards can serve as guidance to urban planning, just as regional development visions crafted by the city do.

The preparation of Kerava’s Architectural Cards should involve decision-makers, city management, residents, entrepreneurs, associations, and other stakeholders. A political decision is required to officially commence the work. To support this, a draft of the structure and content of the architectural cards has been formulated.

The use of the architectural cards – meaning the adoption of a more modular form than a traditional architectural policy programme – could broaden the audience reached. The card format could offer a more accessible and adoptable means of reflecting local architectural development. Furthermore, such cards could be more easily integrated into the city’s annual calendar of activities due to their agile nature in decision-making processes.

GOOD IDEA

A modular program or policy cards are ways to structure conversations, placing focus on fewer things at a time.

vuosikelloa, koska yksittäisten korttien valmistelu päätöksentekoon olisi ketterämpää.

Kerava voisi hyötyä siitä, että muutkin arkkitehtuuripoliitikan kanssa työskentelevät paikkakunnat ja paikalliset toimijat kertoisivat ohjelmistaan ja niiden painopisteistä, hyödyistä ja haasteista. Laajemmasta apolitietoisuudesta olisi hyötyä niin Keravan kaupungin työntekijöille, päättäjille kuin myös kuntalaisille. Tulevaisuudessa valtakunnallisen ohjelman teemojen avaaminen esimerkiksi kaupunkisuunnitteluun tai rakentamiseen liittyvässä seminaarissa Keravalla hyödyttäisi myös kaupunkiamme. ●

Esimerkkinä Keravalle kehitetyistä arkkitehtuurikorteista rakennusinventoinnin kehittämisen toimenpidekortti.

Arkkitehtu

ARKKITEHTUURIOPAS

An example of architectural cards developed for Kerava, the building inventory development action card.

In terms of their development plans, priorities, benefits, and challenges, Kerava could benefit from the insights of other municipalities, and local groups and individuals working with architectural policy. Greater architectural policy awareness would be beneficial for Kerava's city employees, decision-makers, and residents alike. In years to come, exploring the themes of the national architectural policy programme – such as through seminars related to urban planning or construction – would greatly benefit the City of Kerava. ●

urikortti 7

KERAVALA

KERAVAN ARKKITEHTUURIOPAS

Keravan arkkitehtuuri on pääosin uudehkoa modernia ja monipuolista. Rakennusten suunnittelijoina on ollut monia tunnettuja suomalaisia arkkitehtejä, joiden keravalaiset kohteet eivät välttämättä ole yleisesti niin tunnettuja kuin heidän muu tuotantonsa. Arkkitehtuurioppaalla voidaan nostaa näitä hienoja uniikkikohteita yleiseen tietoisuuteen niin keravalaisien kuin muidenkin osalta. Keravalla on myös hienoja aluekohteita ja kokonaisuuksia, kuten asuntomessualue. Vanhoilla pientaloalueilla on noudatettu poikkeuksellisenkin tiukkoja aluerakentamishojeita, jotka ovat vaikuttaneet alueellisten hienojen kokonaisuuksien syntymiseen.

SISÄLTÖ

Laaditaan kohdekortisto valmisteilla olevan rakennusinventoinnin rinnalla. Kohteista julkaistaan pieni kirjanen myytäväksi tai jaettavaksi. Kohteet paikkatietoon / karttapalveluun.

OSALLISTAMINEN

Laaditaan pääosin virka- ja harjoittelijatyönä, pyydetään mahdollisuuksien mukaan kohteiden arkkitehteiltä aineistoa ja tietoja.

VASTUU

Kaupunkikehitys, kaupunkitekniikka

● Mustasaari

38

Tienviitta Mustasaaren
ja Vaasan rajalla. Kuva:
Mustasaaren kunta

Road sign at the border
of Mustasaari and the
city of Vaasa. Photo:
Mustasaari municipality

Bölesvackan

Bölesvackan District

39

Mustasaari (Korsholm) on noin 20 000 asukkaan kunta Vaasan kaupungin naapurissa. Mustasaarta kehitetään tällä hetkellä erityisesti vanhan valtatieen yhteyteen sijoittuvien uusien alueiden suunnittelun kautta. Uusi paikallinen kehitysryhmän puitteissa on keskitytty erityisesti tulevan Bölesvackan-asuinalueen kysymyksiin.

Miten alueen toimivuutta ja esteettisyyttä voidaan tehostaa? Miten uusi asuinalue voidaan paremmin integroida jo olemassa oleviin alueisiin ja rakennuksiin? Miten päivittää asukkaiden mielikuvia valtatieen reuna-alueesta kohti viihtyisää uutta asuinympäristöä? Mustasaaren paikalliseen kehitystyöhön liittyvät kysymykset avaavat monelle kunnalle tuttuja arkkitehtuuripoliittisia aiheita.

Mustasaari (Korsholm in Swedish) is a municipality with approximately 20,000 residents, adjacent to the city of Vaasa. Current development initiatives in Mustasaari include the planning of residential areas linked to the old highway. The working group has given particular attention to questions related to the future Bölesvackan residential area.

How can we enhance the area's functionality and aesthetics? How can the new residential area be integrated into existing areas and buildings? How can we transform residents' perception of the area from a roadside zone to a comfortable new living environment? These questions, central to the development of Mustasaari, touch on architectural policy topics relevant to many municipalities.

Valtatien varresta keskusta-alueeksi

Hakeuduimme mukaan Uusi paikallinen -kehitysryhmään kahdella ajankohtaisella hankkeella, jotka kunnassa näimme mielenkiintoisina kehityskohteina. Ensimmäinen on Mustasaaren Sepänkylän uudelle torille kaavoitettu talvipuutarha ja toinen entisen valtatie varteen kaavoitettava uusi asuinalue, jota kutsutaan Bölen ”svackaksi”. Talvipuutarha on kaksikerroksinen rakennus, joka on määrä rakentaa osaksi uusiomateriaaleista, jotka kerätään talteen läheisiä koulurakennuksia purettaessa. Talvipuutarhahanke jäi kehitysryhmän keskustelussa vähemmälle huomiolle, kun Bölesvackan nostettiin etualalle.

Bölesvackan on siis entisen valtatie no. 8 varrelle kaavoitettava asuinalue. Vuonna 2014 Mustasaaren ohittava uusi reitti avattiin ja näin vilkas valtatie ei enää jakanut Mustasaaren keskustaa keskeltä poikki. Valtio siirsi vanhan valtatie tiealueen kunnalle ja näin muodostui uusi, potentiaalinen asuinalue Mustasaaren ydinkeskustaan.

Eräänä haasteena alueen kehittämisessä on ollut kuitenkin myös yleinen asenne. Asumista valtatie välittömässä läheisyydessä ei koeta houkuttelevana. Ajatus pohjautuu vanhoihin mielikuviiin, sillä tieosuus on nykyisellään melko tavallinen katu. Liikennemäärä on vähentynyt noin 15000 ajoneuvosta vuorokaudessa 4500 ajoneuvoon. Mustasaaren keskustan luonne on kokonaan muuttunut – liikennettä on huomattavasti vähemmän ja raskasta liikennettä ei ole käytännössä lainkaan.

HYVÄ IDEA

Tavallisetkin alueet ja niiden kaavoitus on hyödyllistä nähdä mahdollisuuksina uusille ja mielenkiintoisille aiheille.

GOOD IDEA

Development and planning of even everyday areas can provide opportunities for new and interesting topics.

From Roadside Community to Central District

We joined the New Local working group to explore two current initiatives that we saw as having interesting development potential in our municipality. The first of these is the winter garden planned for the new market square in Mustasaari's administrative centre, Sepänkylä, while the other is the new residential district planned beside the former highway, known as Bölesvackan. The winter garden, a two-storey building to be constructed from recycled materials collected from the demolition of nearby school buildings, has received less attention in the working group's discussions, as Bölesvackan was prioritised.

Bölesvackan is a residential area to be zoned along Finland's National Road No. 8. The new route passing through Mustasaari was inaugurated in 2014, no longer splitting the centre of Mustasaari as before. The state transferred the former highway zone to the municipality, thus creating a new potential residential area in the core of Mustasaari.

One notable challenge for the development of the zone, however, has been the prevailing attitude of local residents. Living in the immediate vicinity of a major highway is not seen as enticing. This perception is rooted in the former state of the area – while the current stretch of road actually resembles a fairly ordinary street. The traffic volume has decreased from 15,000 daily vehicles to 4,500 vehicles, crucially altering the character of Mustasaari's centre. There is now significantly less regular traffic and almost no heavy traffic.

Tästä huolimatta mielikuva on säilynyt. Toisaalta alue on nykyisin liikenteeltään kaupunkimaista, joten se ei myöskään ole ”rauhallista maaseutua”, jollaista moni ehkä etsii Mustasaaresta. Vastaavanlaisia ihmisten mielikuvista johtuvia haasteita löytynee myös muualta Suomesta ja maailmalta. Haasteita on tavallaan kaksi: on vanhan tilanteen luoma mielikuva sekä uusi suunnitteilla oleva luonteeltaan puoliurbaani ympäristö kunnassa, jota moni pitää maalaiskuntana – vaikka Mustasaari sijaitseekin vain muutaman kilometrin päässä Vaasan keskustasta.

Hakeuduimme kehitysryhmään kuullaksemme myös muiden toimijoiden kokemuksia ja pohdintoja siitä, miten arkkitehtuurin ja erilaisten toimintojen kautta voisimme vaikuttaa tottumuksiin ja kehittää uudenlaista ajattelua hengittävää asuinuetta kunnassamme. Karkkilassa kesäkuun alkupäivinä järjestetty tapaaminen antoi nimenomaan laajaa keskustelua Bölesvackanin mahdollisuuksista erottua edukseen.

Keskustelua käytiin tien luonteesta, rakennusmassoista ja siitä, miten voitaisiin luoda uutta ilmettä alueelle, joka koetaan läpiajoalueeksi. Keskusteluissa nousi esiin, että

Ideasuunnitelma Sepänkylän kortteleista Mustasaarentien varrelta. Kuva: Arkkitehti-toimisto A-Konsultit

Idea sketch for the new urban blocks in Sepänkylä district along the main road. Image: Arkkitehtitoimisto A-Konsultit

Despite these recent developments, changing this perception is challenging. Furthermore, the area's traffic profile is decidedly urban, lacking the "peaceful countryside" feeling many likely long for in an area like Mustasaari. Similar challenges of perception are likely found in other parts of Finland, too, as well as globally. In one sense, there are two distinct challenges: the perception created by the former state of the area, and the creation of a new semi-urban zone in a municipality that is considered a countryside location by many people, despite the fact that Mustasaari is located a few short kilometres from Vaasa city centre.

We wanted to take part in the New Local working group in order to hear other experiences and reflections on how to influence habitual thinking through architecture and different activities, as well as how to develop a novel type of residential zone in our municipality. Held in Karkkila in early June, the meeting provided abundant food for thought on Bölesvackan's potential to stand out.

The discussions at the meeting touched on the character of the highway, building mass, and how to create a new look and feel for an area considered a drive-through zone. The talks highlighted how spatial planning – that is, how the placement of buildings along the former highway zone – could impact traffic flows. Suggestions included a new roundabout and adopting a "Barcelona style" approach with more spacious squares in between buildings. The draft plan previously prepared by the municipality envisioned a single row of apartment houses to be placed along the road. However, the solution was deemed too ambitious at the meeting in Karkkila.

We found the discussions useful, and municipality representatives even wished that more of their colleagues had taken part in the workshop. There is rarely enough time to nurture a deeper dialogue on different alternatives and novel solutions for developing residential zones. Within a certain municipality, it is always easier to carry on with business as usual. The fact remains, however, that the number of people residing in semi-urban areas is increasing in Finland. This poses new demands on the built environment and both public and commercial services. ●

GOOD IDEA

It makes sense to arrange a special time and place for discussions about developing the local environment from time to time. Peer support and experts can be invited.

rakennusten sijoittelua tieosuutta voitaisiin muotoilla esimerkiksi niin, että liikennevirtojen luonne muuttuisi. Se olisi mahdollista uudella kiertoliittymällä tai sijoittamalla rakennukset ”barcelonamaisesti”, jotta syntyisi väljempiä avonaisempia aukioita. Kunnan aikaisemmin laatima luonnossuunnitelma pohjautui siihen, että tien varteen olisi tullut yhtenäinen rivi kerrostaloja. Tämä idea koettiin Karkkilan työpajassa liian massiivisena ratkaisuna.

Koimme keskustelut hyödyllisinä, ja kunnan osallistujat toivoivat jopa, että kunnasta useampi olisi osallistunut työpajaan. Hyvin harvoin on aikaa käydä syvempää vuoropuhelua eri vaihtoehdoista ja siitä, millä uudella tavalla voisi kehittää alueita. Kunnassa on aina helpompaa jatkaa olemassa olevaa ”toimivaa” linjaa. Mustasaari on murroskautta elävä kunta. Tosiasia on, että juuri puoliurbanissa ympäristössä asuvien määrää maassamme kasvaa. Tämä asettaa uusia vaatimuksia rakennetulle ympäristölle sekä julkisille että kaupallisille palveluille. ●

HYVÄ IDEA

Keskusteluille ympäristön kehittämistä on järkevää järjestää silloin tällöin erityinen aika ja paikka, vertaistukea ja asiantuntijoita voi kutsua mukaan.

● **Karkkila**

Högforsin ruukkia 1945.
Kuva: Museovirasto,
Historian kuvakokoelma,
Foto Roosin kokoelma

Högfors foundry in 1945.
Photo: Finnish Herit-
age Agency, Historical
Picture Collection, Foto
Roos Collection

Kylät kaupungissa

Urban Villages

47

Karikkilan kaupunki on syntynyt ja kasvanut vuonna 1820 perustetun Högforsin ruukin ympärille. Vanha tehdasyhdyskunta vehmaine jokimaisemineen on edelleen Karikkilan historiallinen sydän ja sen tärkein matkailunähtävyys. Tehdas asuinalueineen muodostaa harvinaisen laajan teollisuushistoriallisen kokonaisuuteen, joka kuuluu Suomen valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Karikkilassa on useita kansalaisjärjestöjä ja yhdistyksiä, jotka toimivat omalta osaltaan alueen kulttuuriperinnön, kaupunkiympäristön sekä lähiluonnon ja sen virkistyskäytön kehittämisen hyväksi. Karikkilan kaupunkiympäristön kehittämisen osallistamishankkeen tavoitteena on luoda paikallinen toimintamalli, jossa eri toimijoiden välistä vuoropuhelua lisätään ja luodaan tarvittavat rakenteet yhteistyön ylläpitämiseksi.

The city of Karkkila developed around the Högfors ironworks and was established in 1820. Today, the old factory settlement, with its lush river scenery, remains the historical heart of Karkkila and its primary tourist attraction. This factory complex, alongside its residential areas, forms a unique and extensive industrial historical milieu, recognised as one of Finland's most significant built cultural environments.

Numerous NGOs and associations in Karkkila actively contribute to the development of the region's cultural heritage, urban environment, local nature, and outdoor recreation possibilities. The objective of the urban environment's development project in Karkkila is to establish a local model that fosters increased dialogue among different stakeholders and creates necessary structures for cooperation.

Kylät kaupungissa – näkökulma paikallisuuteen ja osallisuuteen Karkkilassa

Karkkila – ruotsinkieliseltä nimeltään Högfors – on luoteisella Uudellamaalla sijaitseva noin 8600 asukkaan pikkukaupunki, joka on rakentunut kahden vuosisadan aikana Karjaanjoen varrelle vuonna 1820 perustetun Högforsin ruukin ja valimon ympärille.

Kun ruukki vuosien varrella kasvaessaan tarvitsi työvoimaa, rakennettiin työntekijöille asunnoiksi tyyppitaloja muun muassa Vanhakylän ja Fagerkullan sekä myöhemmin Lemmoin ja Nyhkälän alueille. Metalliteollisuuden rinnalla maataloustuotannolla oli suuri merkitys työnantajana ja toimeentulon turvaajana. Karkkilaan kuuluukin kymmenkunta maaseutumaista kylää keskustaajaman reunamilla.

Karkkilaa voi perustellusti kuvata eri aikakausina syntyneiden asuinalueiden, kylien, kaupungiksi. Jokaisella alueella on omat, aikakaudelleen tyypilliset erityispiirteensä, joita yhdistää paikkakunnan pitkä teollinen historia. Kaupungin asemakaavan pohjana on säilynyt vuonna 1934 silloisen Tampereen kaupungin asemakaava-arkkitehdin, **Elis Kaalamon** laatima ”puutarhakaupungin” asemakaavaehdotus.

Karkkilassa on toimittu aktiivisesti omaleimaisen rakennusperinnön säilyttämiseksi jo 1980-luvun lopulta, jolloin ruukin historiallisen asuntoalueen, Fagerkullan suojelu saatiin liikkeelle asukkaiden aktiivisuuden ansiosta. Onnistuneen suojeluhankkeen imussa myös muut ruukin asuntoalueet saivat suojelupainotteiset asemakaavat. Tätä seurasi

Urban Villages – A Take on Locality and Participation in Karkkila

Karkkila – known in Swedish as Högfors – is a small town of around 8,600 inhabitants located in northwestern Uusimaa. The municipality developed over the course of two centuries around the Högfors ironworks and foundry, founded in 1820 along the Karjaanjoki river.

49

As more labour force was required for the ironworks over the years, type houses were built to accommodate employees in the districts of Vanhakylä and Fagerkulla, and later in Lemmoi and Nyhkälä. Alongside the metal industry, agricultural production was also of great importance as a source of employment and livelihood in the region. Karkkila comprises a dozen or so rural villages on the outskirts of the central urban settlement.

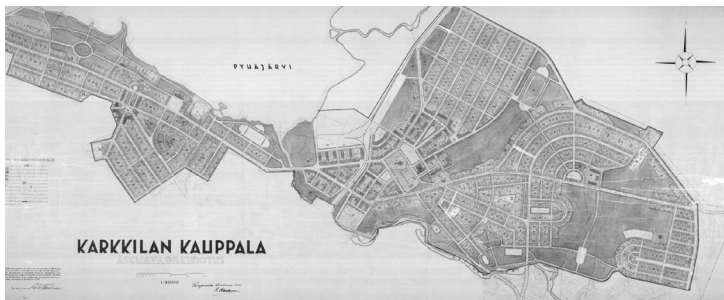
Karkkila can rightly be described as a city of residential areas, of villages created in different eras. Each district has its own distinct features that are typical of the era it represents and which are united by long-spanning industrial history. The city plan is based on the “garden city” plan drafted in 1934 by the City of Tampere’s then-city planning architect, **Elis Kaalamo**.

Since the late 1980s, Karkkila has actively worked to preserve the city’s distinctive building heritage. This began with a citizen initiative to protect the oldest residential area, Fagerkulla. Subsequently, former factory properties were repurposed for Karkkila’s town hall and library, among

Konepajahalli 1947.
 Kuva: Museovirasto,
 Historian kuvakokoelma,
 Foto Roosin kokoelma

Karkkilan kauppalan
 ensimmäinen asema-
 kaava. Elis Kaalamo,
 1934. Kuva: Karkkilan
 kaupunki

teollisuustuotannolta vapautuneiden tehdaskiinteistöjen muuntaminen muun muassa Karkkilan kaupungintaloksi ja kirjastoksi. Fagerkullaan syntyi suojeluprosessin myötä aktiivinen asukas yhdistys, joka jatkaa edelleen toimintaansa elinvoimaisena.

Karkkilassa toimii myös kotiseutuyhdistys, jonka määrätietoisella työllä on jo pitkään kerätty ja taltioitu asuinalueiden ja kylien perinnetietoutta ja historiaa. Parasta aikaa on käynnissä hanke Haapalan, Lemmoin ja Vattolan alueiden perinnetiedon ja materiaalien keräämiseksi. Yhdistys on järjestänyt suuren suosion saavuttaneita kirjoittajakursseja aktiivisille kaupunkilaisille parantamaan heidän omia valmiuksiaan perinnetiedon taltioimiseen.

Machinery hall in 1947.
Photo: Finnish Heritage Agency, Historical Picture Collection, Foto Roos Collection

The first detailed plan of Karkkila. Elis Kaalamo, 1934. Image: City of Karkkila

other development projects. During this time, an active residents' association was established in Fagerkulla, which continues its lively activities to this day.

A local heritage association is also active in Karkkila. Their work includes collecting and documenting traditional knowledge and history of residential areas and villages. A project is currently underway to collect knowledge and materials related to local heritage in the Haapala, Lemmoi, and Vattola districts. The association has organised highly popular writing courses for active residents to develop their skills in documenting traditional knowledge.

The outdoor association, Karkkilan Latu, has worked to promote a culture of enjoying local nature within the city area. The Karjaanjoki river cuts through the ironworks, and its rapids are connected by the Koskireitti nature path, the product of a collaboration between the city and the outdoor association some years ago. Visitors can follow the riverbank from the shore of Pyhäjärvi lake through the old blast furnace and the covered Tiilisilta bridge towards Massakoski rapid and its power plant, located further below, all the way to the former transformer station of Pitkälänkoski rapid. Along the way, the red-bricked people's house, built in the 1930s, serves as a reminder of industrial history.

When the call for participation in the New Local project opened in autumn 2022, architect **Tiina Valpola**, who had worked on the preservation of Fagerkulla and the development of the ironworks area as early as the 1980s and 1990s, initiated a discussion among local NGO representatives in Karkkila: "How can we take advantage of this opportunity in Karkkila?"

In Karkkila, the conversation that had been initiated by local associations stayed at the level of a loose and unformulated citizen debate. Why so? The goal was to pinpoint the most crucial discussion topics and potential points of cooperation within the city, without limiting the discussion to the direction or needs of the city organisation or political decision-making. Essential questions that arose from those conversations included topics that locals find personally important, as well as ideas around what should be discussed collectively to nurture a unique living

Vierailijoita konepajahallissa keväällä 2023.
Kuva: Mika Savela

Karkkilan Latu on toiminut erityisesti lähiluontoon suuntautuvan retkeilyn edistämiseksi kaupungissa. Ruukin tehdasalueetta halkoo Karjaanjoki, jonka kosket yhdistävä Koskireitti avattiin kaupungin ja yhdistyksen yhteistyönä muutama vuosi sitten. Jokivartta pitkin voi edetä Pyhäjärven rannasta vanhan masuunin ja katetun Tiilisillan kautta kohti alempana sijaitsevaa Massakoskea ja sen voimalaitosta aina Pitkälänkosken vanhalle muuntamolle. Teollisesta historiasta muistuttaa matkalla punatiilinen 1930-luvulla rakennettu Työväentalo.

Kun *Uusi paikallinen* -hankkeen osallistumishaku avautui syksyllä 2022, avasi ruukin asuinalueiden suojelun ja tehdasrakennusten uudiskäytön parissa jo 1980- ja 1990-luvuilla työskennellyt arkkitehti **Tiina Valpola** keskustelun karkkilaisien yhdistysaktiivien kesken: "Miten me voisimme Karkkilassa hyödyntää tämän mahdollisuuden?"

Karkkilassa päädyttiin käynnistämään keskustelu paikallisten yhdistysten kautta ja koko lailla puhtaasti kansalaiskeskusteluna. Miksi näin? Tavoitteena oli löytää mahdollisimman aidot yhteisen keskustelun ja yhteistyön aiheet kaupunkilaisille ilman, että keskustelua rajattaisiin kaupunkiorganisaation tai poliittisen päätöksenteon suunnasta tai tarpeista lähtien. Oleellisia kysymyksiä olivat, mikä minulle on tärkeää ja mistä meidän yhdessä mielestäni pitäisi puhua,

Visitors in the machinery hall in spring 2023.
Photo: Mika Savela

environment that can develop in a high-quality manner. Such values are naturally also reflected in Karkkila's city strategy, which takes into account the city's distinctiveness and industrial cultural heritage as an asset in promoting vitality and strengthening the well-being of residents.

The Urban Villages (Kylät kaupungissa) project group describes the goals of the work as follows: "Through the Karkkila urban development project, a participatory model will be created, where the dialogue between different stakeholders will be increased and the necessary structures will be created to maintain cooperation."

The invited participants in the Urban Villages group consist of Meidän Karkkila, Fagerkulla Association, Vanhakylä Association, the Karkkilan kotiseutuyhdistys local heritage society, cultural association Monttu in the Ala-Emali district, and the Karkkilan Latu outdoor association. Further local members are also encouraged to take part in the activities. The National Architectural Policy Programme's meeting in Karkkila in May 2023 was also attended by representatives of the local entrepreneurial association Karkkilan yrittäjät, and the City of Karkkila's representatives on urban development and culture.

Throughout the project, it became clear that Karkkila already has many positive structures and operational models to promote cooperation. Above all, the city has the desire and ability for dialogue, so long as suitable frameworks are provided.

As a result of the work, Karkkila's project group, together with the city, is preparing a residents' forum, where local groups and individuals could be invited to join processes of development ideas, such as urban planning. The development initiative has also identified an opportunity to make use of the expertise of residents and other local groups to support common activities as well as the networking of city organisations and local associations.

The end result of the development work – which, at the time of writing, is still to find clarity – could be the drafting of either a local architectural policy programme, or a more limited "mini-programme". A cultural environment programme based on well-conducted previous studies

GOOD IDEA

Associations, entrepreneurs and interest groups already operating locally are above all resources for development.

GOOD IDEA

Permanent participatory structures for local development increases the operating capacity and expertise of small municipalities in particular.

jotta asuinympäristömme säilyttäisi omaleimaisuutensa ja kehittyisi laadukkaasti. Nämä samat arvot ilmenevät toki myös Karkkilan kaupunkistrategiassa, joka tunnistaa kaupungin omaleimaisuuden ja teollisen kulttuuriperimän voimavaraksi sekä elinvoiman edistämiseksi, että kaupunkilaisten hyvinvoinnin vahvistamisessa.

Kylät kaupungissa -hankeideassa kuvataan työn tavoitteita seuraavasti: ”Karkkilan kaupunkiympäristön kehittämisen osallistamishankkeen kautta luodaan paikallinen toimintamalli, jossa eri toimijoiden välistä vuoropuhelua lisätään ja luodaan tarvittavat rakenteet yhteistyön ylläpitämiseksi.”

Kylät kaupungissa -yhteistyöryhmään kutsuttiin mukaan Meidän Karkkila ry, Fagerkullayhdistys ry, Vanhakyläyhdistys, Karkkilan kotiseutuyhdistys ry, Ala-Emalin kulttuuriyhdistys Monttu ry sekä Karkkilan Latu ry. Ovi jätettiin auki kaikille muillekin paikallisille toimijoille astua mukaan yhteiseen joukkoon. Apoli-hankkeen kokoontumiseen Karkkilassa toukokuussa 2023 osallistuikin Karkkilan Yrittäjien edustajia sekä Karkkilan kaupungin kaupunkikehityksen ja kulttuuri-toimen edustajia.

Hankkeen aikana on tullut ilmeiseksi, että Karkkilassa on monia hyviä yhteistyötä edistäviä rakenteita ja toimintamalleja jo valmiina. Ennen kaikkea kaupungista löytyy halua ja kykyä vuoropuheluun, jos sille tarjotaan sopivat puitteet.

Työ lopputuloksena Karkkilan yhteistyöryhmä valmis telee yhdessä kaupungin kanssa asukasfoorumia, jossa paikallisen kehittämisen ajatuksia sekä toisaalta kaupunkikehittämisen – muun muassa kaavoituksen – suunnitelmia voitaisiin avata paikallisille toimijoille. Kehityshankkeen aikana on tunnistettu mahdollisuus hyödyntää asukkaiden ja muiden paikallisten toimijoiden asiantuntijuutta sekä kaupunkiorganisaation, mutta myös yhdistystoimijoiden keskinäisen toiminnan ja verkostoitumisen tukena.

Kehitystyön lopputulemana – ei välttämättä tavatoman selkeästi jäsentyneenä vielä tätä kirjoitettaessa – voisi olla joko paikallisen arkkitehtuuripoliittisen ohjelman tai suppeamman ”miniapolin” tuottaminen. Asiaa voidaan lähestyä myös jo aiemmin erinomaisesti tuotettujen rakennetun kulttuuriympäristön selvitysten varaan rakentuvan

HYVÄ IDEA

Jo valmiiksi paikallisesti toimivat yhdistykset, yrittäjät ja paikalliset ryhmät ovat ennen kaikkea resursseja kehittämislle.

HYVÄ IDEA

Pysyvä paikalliseen kehittämiseen osallistuva rakenne lisää etenkin pienten kuntien toimintakapasiteettia ja asiantuntijuutta

on the built cultural environment could also be useful in approaching local development. A need has also been pinpointed to make guidelines for both repair and new construction. An initiative for the development of small house construction has been made in Karkkila, which also includes issues aimed at preserving and developing the built environment.

Karkkila residents often cite community spirit as the best thing in their hometown. This ideal manifests on an everyday level in many ways, but the built environment also plays an important role in it.

An extraordinary amount of good has been done in Karkkila to preserve the distinct built environment. Concrete examples of this include the preservation of the Fagerkulla and Vanhakylä districts almost untouched, as well as the repurposing of the ironworks premises, which was already implemented in the 1990s.

However, there is a need to continue the work, particularly by creating what could be achieved with the help of local architectural policy. This includes an overall vision of what it means to nurture local character in Karkkila, and to connect the town's villages into an entity that both functions in terms of traffic infrastructure, and honours their original appearances.

The former enameling plant in the ironworks area was renovated by a local entrepreneur and opened in autumn 2020 as a shared living room for locals and visitors.

The building, which for decades was mostly empty, was given a new breath of life and now offers an opportunity for a variety of encounters through recreation, cinema, art, music, and good food. First intended for arduous labour, the premises are now sources of joy and recreation. The buildings have retained their rugged character, while history is strongly present. As I see it, this is what connects the current users of the premises to the previous community of builders and workers from the ironworks.

The city feels more and more like my own. ●

kulttuuriympäristöohjelman toteuttamisena. On myös tunnistettu tarve tuottaa ohjeistusta, johon tukeutua sekä korjaus- että uudisrakentamisessa. Karkkilassa on tehty pientalorakentamisen kehittämiseksi aloite, johon sisältyy osaltaan myös rakennetun ympäristön säilyttämiseen kehittämiseen tähtääviä asiakokonaisuuksia.

Karkkilalaiset ilmoittavat usein yhteisöllisyyden kaikkien parhaimmaksi asiaksi kotikaupungissaan. Tämä toteutuu pikkukaupungissa arjen tasolla monella tavalla, mutta myös rakennetulla ympäristöllä on tässä oma tärkeä merkityksensä.

Karkkilassa onkin tehty tavattoman paljon hyvää rakennetun ympäristön erityispiirteiden säilyttämiseksi. Fagerkulan ja Vanhakylän alueiden säilyminen lähes koskemattomina sekä jo 1990-luvulla toteutettu ruukin tehdaskiinteistöjen uusiokäyttö ovat tästä konkreettisia esimerkkejä. Työtä on tarvetta kuitenkin jatkaa luomalla se, mikä paikallisen arkkitehtuuripolitiikan avulla erityisesti voisi olla saavutettavissa: kokonaisnäkemys siitä, mitä omaleimaisuuden vaaliminen Karkkilassa tarkoittaa ja miten kaupungin kylät yhdistetään sekä liikenteellisesti toimivaksi että alkupeleistä ilmettään vaalivaksi kokonaisuudeksi. Ruukkialueen vanha emalointilaitos avautui paikallisen yrittäjän kunnostamana syksyllä 2020 paikkakuntalaisten ja heidän vieraidensa yhteiseksi olohuoneeksi.

Vuosikymmeniä suurelta osin tyhjillään seissyt rakennus syntyi uuteen elämään ja tarjoaa nyt mahdollisuuden monenlaisille kohtaamiselle virkistäytymisen, elokuva-taiteen, musiikin tai hyvän ruoan nauttimisen merkeissä. Raskaan työn talot ja tilat ovat muuttuneet elämänilon ja virkistymisen lähteiksi. Rosoisuutensa säilyttäneissä rakennuksissa niiden historia on vahvasti läsnä, ja ymmärrykseen mukaan juuri tämä yhdistää tilojen nykyiset käyttäjät samaan yhteisöön ruukin rakentajien ja työläisten kanssa.

Kaupunki tuntuu yhä enemmän omalta. ●

Ruukin vanhaa tehdaskiinteistöä, jossa sijaitsee nykyisin mm. Karkkilan kaupungintalo. Kuva: Karkkilan kaupunki

Vanhan emalointilaitos, Ala-Emali sulkee sisäänsä elokuvateatterin viinibaareineen, vintage-myyvälän, taidetiloja, jooga-salin, tilaussaunan ravintoloihin sekä eri alojen yrittäjien työtiloja. Kuva: Toikkakiinteistöt

Old factory properties in the ironworks area where Karkkila Town Hall is currently located. Photo: City of Karkkila

The former enameling plant, Ala-Emali, has a movie theatre, wine bar, vintage store, art spaces, yoga room, a sauna for rent, restaurants, and workspaces for entrepreneurs of various fields. Photo: Toikkakiinteistöt

Pori

Vanha lyhytaaltoasema
Old Shortwave Station

Turku

Österbladin tontti
Österblad Site

Uudelleenkäytöt Repurposing

59

Uudelleenkäytöt: Pori / Österblad

Olemassa olevan rakennuskannan ylläpito, hyödyntäminen ja uudenlainen käyttö ovat kestävän arkkitehtuurin peruspilareita. Ekologisinta arkkitehtuuria on aina olemassa oleva arkkitehtuuri. Uusi paikallinen -ryhmässä on mukana kaksi hanketta, jotka käsittelevät rakennuksia joiden tulevaisuuden käyttötarkoitus on tällä hetkellä avoin kysymys.

Näistä ensimmäinen sijoittuu Turkuun. Turun Österbladin tontin tulevaisuus on ollut jo vuosikymmeniä kiistan kohteena. Tontilla sijaitsee arvokkaan kivitalon ohella kaksi puutaloa, joiden vanhimmilla osilla on ikää jo lähes 200 vuotta. Tontin omistajat ovat ehdottaneet tontille täydennysrakentamista, joka toteutuessaan tarkoittaisi puutalojen purkamista. Esimerkiksi Turun museokeskus on kuitenkin rakennusten suojelun kannalla. Puurakennukset ovatkin Turun kulttuuriperinnön ja kaupungin kerrostuneisuuden näkökulmasta merkittävä kokonaisuus. Lisäksi rakennukset ovat monelle tuttuja erityisesti niiden myöhemmästä käytöstä.

Toisessa puurakennuksessa toimiva yökerho Dynamo on synnyttänyt seiniensä sisällä myös valtavasti aineetonta kulttuuriperintöä. Aalto-yliopiston arkkitehtuurin historian ja restauroinnin apulaisprofessori **Panu Savolaisen** vetämä ryhmä tutkii tätä jatkumoa ja tulevaisuuden suuntia. Österbladin tontin kerrostuneisuus – sekä arkkitehtoninen että käyttötar-

koituksellinen – osoittaa hyvin, miten vanhojen rakennusten tarinat ylittävät ihmisten omat elinkaaret ja kytkevät rakennusten käyttäjät osaksi laajempia jatkumoa. Se, mikä helposti mielletään kuluneisuudeksi tai loppuun käytetyksi voikin tätä kautta avata sellaisia paikallisia ja paikkaan juurtuneita merkityksiä, joita ei muuten syntyisi. Kiista Österbladin tontin puurakennusten kohtalosta saa pohtimaan, mitä tälle paikan hengelle tapahtuu rakennusten kadotessa.

Porissa sijaitseva lyhytaaltoasema edustaa samalla tavalla paikallista rakennusperintöä murrosvaiheessa. Vuonna 1940 valmistunut Yleisradion kansainvälistä lähetystoimintaa varten rakennettu radioasema on monien aikalaisrakennukseensa nähden vähemmän tunnettu osa suomalaisen funktionalismin kultakauden arkkitehtuurihistoriaa – mutta myös media- ja paikallishistoriaa. Aseman lähetystoiminta päättyi 1980-luvun lopulta, jonka jälkeen se on ollut pääosin erilaisessa kulttuurikäytössä. Voi kuitenkin ajatella, että rakennuksen nykyinen käyttö muodostaa jatkumon alkuperäisen käyttötarkoituksen kanssa. Rakennus toimii sekä vastaanottimena että lähettimenä erilaisille kulttuurisille signaaleille, jotka kytkevät paikallisen tason osaksi globaaleja keskusteluja. Porin kaupungin hankekoordinaattori **Niilo Rinne** avaa tarkemmin tätä Lyhytaaltoaseman media-arkeologiaa ja ILO-arkkitehtien **Irina Garnets** rakennusten muutos- ja korjaustyön suunnittelun lähtökohtia.

60

Repurposing: Pori / Österblad

The maintenance, utilisation, and repurposing of existing building stock are fundamental pillars of sustainable architecture. The most ecological architecture is always existing architecture. In the New Local initiative, two projects tackle buildings whose future uses remains uncertain.

The first of these is situated in Turku. The Österblad site's fate has been a subject of controversy for decades. Alongside a remarkable stone house, the site features two wooden houses with parts dating back almost 200 years old. The site owners have proposed additional construction, which, if carried out, would lead to the demolition of the wooden houses. Entities like the Turku Museum Centre advocate for preserving these buildings, which hold significant value in terms of cultural heritage and historical layeredness. In addition, the buildings hold sentimental value to many due to their more recent use as part of living urban culture.

The Dynamo nightclub, housed in one of the wooden buildings, has contributed significantly to intangible cultural heritage on the site. Spearheaded by **Panu Savolainen**, assistant professor of architectural history and conservation at Aalto University, the Österblad project delves into this continuum and explores potential future directions for the site. The layered nature of Österblad – both architecturally

and functionally – illustrates how the stories of old buildings transcend individual lifetimes, connecting users across generations. What may seem worn or exhausted can harbour local and place-rooted meanings not otherwise apparent. The debate over the fate of Österblad's wooden buildings raises questions about the site's spirit of place should these structures disappear.

The former shortwave station in Pori represents a similar transitional phase in local building heritage. Constructed in 1940 for the Finnish Broadcasting Company's international programme, the station is a lesser-known yet significant part of Finnish functionalism's golden age as well as being part of local heritage and media history. Although broadcasting activities ceased in the late 1980s, the station has since served various cultural purposes, forming a continuum with its original function. The building acts as both a receiver and transmitter for various cultural signals that connect the local level to global conversations. **Niilo Rinne**, project coordinator for the City of Pori, delves into the station's media archaeology, while **Irina Garnets** from ILO Architects discusses the starting points of the building's modification and renovation.

Both projects share a common theme of locality, and also of temporal expansion: these buildings have undergone multiple lives and phases. This complexity also influences their valuation and preservation.

Molempia hankkeita yhdistää paikallisuuden ohella ajallisen perspektiivin laajentaminen: rakennuksilla ei ole yhtä vaan monta erilaista elämää ja vaihetta. Tämä vaikuttaa myös rakennusten arvottamiseen ja suojeluun.

Usein kaipaamme rakennuksia vasta paljon myöhemmin kuin ne on purettu. Käänteisesti pidämme nykyisin monia aikanaan purku-uhan alla olleita pelastettuja rakennuksia itsestään selvänä osana rakennusperintöämme. Österbladin tontin voikin tässä mielessä asettaa puutalokorttelien purkamisen, säilyttämisen ja korjaamisen historiallisen perspektiiviin. Lyhytaaltoaseman taas Kaapelitehtaan kaltaisten rakennusten jatkumoon, jossa alun perin väliaikaisesta kulttuurikäytöstä on kuoriutunut teollisen aikakauden rakennukselle kokonaan uusi tulevaisuuden suunta.

Tällä hetkellä vallitseva rakennusten purkuvimma muistuttaa monella tapaa esimerkiksi nyt käsittämättömältä vaikuttavasta 1960-luvun purku-

buumista. Aikamme eroaa kuitenkin aikaisemmista purkuajalloista siinä, että nykyisin meillä on valtavasti tietoa myös purkamisen ja uudisrakentamisen ekologisista vaikutuksista.

Form follows function. 100 vuotta sitten modernismin iskulauseeksi nousi ajatus siitä, että muodon on seurattava tiukasti rakennuksen käyttötarkoitusta. Nykyisen ilmastokriisin yhteydessä on esitetty, että ikoninen lausahdus on käännettävä päällelleen. Meidän on sovittava oma toimintamme olemassa oleviin rakennuksiin ja miettiä uudiskäyttöä rakennusten antamien materiaalien kehikoiden puitteissa. *Function follows form.*

Kuten sekä Österbladin tontti että Porin Lyhytaaltoasema osoittavat, paikallinen arkkitehtuuripolitiikka voi olla tekoja, joiden tarkoitus on ravis-
taa ajatteluamme. Miten opimme näkemään olemassa olevat rakennukset paikallisena vahvuutena, ei ainoastaan kulueränä? ●

62

Alexi Lohtaja

Arkkitehtuurin tiedotuskeskus Archinfo

There's something I've learned when working in the city administration for five years now, which is the realisation that the talks and discussions and discourses we have, can have an absolutely huge impact. I notice that even when I've worked with the radio station project, we've been able to bring out that history and value it holds. I feel that the way of speaking and thinking within the city has changed. Of course, this case is very unique and special, but for me it has brought out the fact that if we can change the way we talk about construction, for example, then the effect can be really big.

63

Niilo Rinne (Project coordinator, City of Pori) Kuution jälkeen -podcast, season 2 episode 2 "Kontrolli ja kaaos". Ed. Maija Kasvinen. Arts Promotion Centre Finland 2024. <https://www.taike.fi/fi/podcastit/jakso-2-kontrolli-ja-kaaos-kuution-jalkeen-kausi-2>

Se, minkä olen oppinut tuossa, kun olen tehnyt nyt kaupungilla viitisen vuotta hommia. Olen ymmärtänyt, että puheilla ja keskustelulla ja diskursseilla, mitä me käydään, voi olla aivan valtava merkitys. Huomaan, että jo tuon radio-aseman kanssa, kun olen työskennellyt, niin ollaan pystytty tuomaan sitä historiaa ja arvoa esiin. Minusta tuntuu, että se puhe- ja ajattelu-tapa kaupungin suunnassa on muuttunut. Se on toki hyvin uniikki ja spesiaali keissi, mutta se vaan itselleni on tuonut esiin sen, että jos pystytään muuttamaan joku keskustelutapa rakentamiseen liittyen esimerkiksi, niin se vaikutus voi olla todella iso.

64

Niilo Rinne (Hankekoordinaattori, Porin kaupunki) Kuution jälkeen-podcast, kausi 2 osa 2 "Kontrolli ja kaaos". Toim. Maija Kasvinen. Taiteen edistämiskeskus 2024. <https://www.taike.fi/fi/podcastit/jakso-2-kontrolli-ja-kaaos-kuution-jalkeen-kausi-2>

We often only appreciate buildings long after their demolition. Conversely, buildings rescued from demolition become taken for granted in our architectural heritage. In this sense, the Österblad site joins the historical narrative of demolition, preservation, and renovation of wooden structures, while the shortwave station aligns with the likes of Helsinki's Cable Factory, where the initially temporary cultural use has paved the way for a completely new future of a former industrial complex.

The current demolition frenzy echoes in many ways the demolition boom of the 1960s, which now seems unfathomable. However, our time differs from previous demolition waves in that nowadays we also have a huge amount of information about the ecological impacts of demolition and new construction.

Form follows function. One hundred years ago, this idea became the slogan of modernism, emphasising that the form of a building should strictly adhere to its purpose. In connection with the current climate crisis, it has been suggested that the iconic statement must be turned around. We must adapt our activities to existing buildings and consider new uses within the material framework provided by them. *Function follows form.*

As demonstrated by both the Österblad site and the Pori shortwave station, local architectural policy can take the form of actions intended to shake up our thinking. How can we learn to view existing buildings as local strengths, rather than mere expenses? ●

Aleksi Lohtaja

Archinfo – Information Centre
for Finnish Architecture

Näkisin niin, että jollain tavalla se arkkitehtuuripolitiikka, sen täytyy nousta ikään kuin kansalaisyhteiskunnasta. Ja se perustuu siis kaikkein syvimmillä tasoilla ihmisten tietoon ja yleisivistykseen. Jos jostain lähtisin sitä kehittämään, niin ihan peruskoulutuksesta, josta jostain syystä arkkitehtuuriin liittyvä ympäristökasvatus aika hyvin loistaa poissaolollaan esimerkiksi luonnon ympäristöihin liittyen, se lähtee jo aika pienistäkin lapsista. Eli se, että ihmiselle syntyi sellainen osallistumisen kokemus sen tiedon kautta. Nythän jos me katsotaan arkkitehtuuripolitiikkaa, mitä aikuiset tekee sekä paikallisella että valtakunnallisella tasolla, niin se on hirveän polarisoitua ja siellä vilisee sellaiset yksinkertaiset kuin uusi ja vanha tai näin. Tavaltaan se ymmärrys oikeastaan siitä rakennetusta ympäristöstä on aika vajavaista ja jopa olematonta. Ja se on siltikin asia, joka koskettaa meitä kaikkea, koska melkein kaikki ihmiset asuu jossain rakennuksessa Suomessa – ei ihan kaikki, mutta lähes. Eli tämä on ehkä semmoinen ulottuvuus, mikä mielestäni siinä arkkitehtuuripolitiikassa olisi kaikkein keskeisintä. Ja tietysti sitten se, että ehkä näen meidän paikallisen arkkitehtuuripolitiikan – arkkitehturihan on aina äärimmäispoliittista – jollain tasolla liikaa tällaisena hyvin perinteisenä kunnallispolitiikkana, mitä tulee osallistamiseen tai näihin. Meillä on ne viralliset vaikutusväylät, jotka on sitten kuitenkin melko tehottomia noin yleisesti. Eli se, mitä minä olen itse nyt tehnyt tässä ja mitä tässä Österbladissakin vähän tehdään, niin tämä on tällaisista aktivismia. Ja nyt en tarkoita välttämättä talonvaltaamista, vaan ihan sitä, että me tehdään aktivismia julkisuuden kautta. Ja se on yksi ihan tärkeä arkkitehtuuripolitiikan muoto, mihin mielelläni ihmisiä enemmän kannustaisin.

Panu Savolainen (arkkitehti, arkkitehtuurin historian apulaisprofessori, Aalto-yliopisto) Kuution jälkeen -podcast, kausi 2 osa 2 "Kontrolli ja kaaos". Toim. Maija Kasvinen. Taiteen edistämiskeskus 2024. <https://www.taike.fi/fi/podcastit/jakso-2-kontrolli-ja-kaaos-kuution-jalkeen-kausi-2>

I would see that in some way architectural policies have to emerge from civil society. And as policy they are therefore based on the deepest levels of people's knowledge and general education. If I were to start developing this somewhere, it would be from basic education, where for some reason environmental education related to architecture is almost absent, whereas for example in relation to natural environments, it starts from a very young age. That is, that a person would have such an experience of participation through that knowledge. Now, if we look at architecture policy, as something that adults do both at the local and national level, it is terribly polarised and there are such simplifications, like what's new or old, and things like that. In a way, the understanding of the built environment is quite lacking or even non-existent. And it's still something that touches us all, because almost all people live in a building in Finland – well, almost all. So this is perhaps the dimension that I think would be the most central in politics. And of course then the fact that maybe I see our local architecture policy level – after all, architecture is always extremely political – and maybe it is seen even too much as part of the very traditional municipal politics, especially when it comes to participation. We have the official channels, which are however quite ineffective in general. So, what I myself have done here and what is being done a little here in Österblad, is activism of sorts. And with that I don't necessarily mean occupying houses, but rather that we do activism through publicity. And that is one very important form of architecture policy, which I would like to encourage more people to do.

Panu Savolainen (Architect, Assistant Professor, Aalto University) Kuution jälkeen -podcast, season 2 episode 2 "Kontrolli ja kaaos". Ed. Maija Kasvinen. Arts Promotion Centre Finland 2024. <https://www.taike.fi/fi/podcastit/jakso-2-kontrolli-ja-kaaos-kuution-jalkeen-kausi-2>

● Turku

Korttelin kulmalla.
Kuva: Panu Savolainen

Corner of the city block.
Photo: Panu Savolainen

Österbladin tontti

Österblad Site

69

Turun ydinkeskustassa sijaitseva Österbladin tontti on tällä hetkellä purku-uhan alla oleva kansallisesti ja paikallisesti merkittävä rakennusperintökohde. Österbladin tontin kohtaloa pohtiva työryhmä haastaa purkamisen ja uudisrakentamisen argumentteja sekä pohtii, voisiko rakennetun ympäristön säilyttäminen ja ylläpito toimia globaalina alustana täysin uusille avauksille ilmastokatastrofin, luontokadon ja jäteкриisin aikakauden kaupunkiympäristöjen suunnittelussa.

The Österblad site, centrally located in Turku, faces the threat of demolition. This wooden house complex holds national and local significance as a building heritage site. However, this prospect of demolition introduces new perspectives. The trend of demolishing buildings to accommodate new ones is starting to be seen as indicative of disposable culture, impacting both natural resources and building heritage, as well as notions of time and space. The working group deliberating on the fate of the Österblad site seeks to challenge the rationale behind demolition and new construction. They question whether prioritising the preservation and upkeep of the built environment could catalyse entirely new questions in urban planning. Particularly in an era marked by climate disasters, biodiversity loss, and waste crises, they contemplate whether such an approach could serve as a global platform for redefining the future of urban landscapes.

Österbladin tontti – ajallisuuden laboratorio

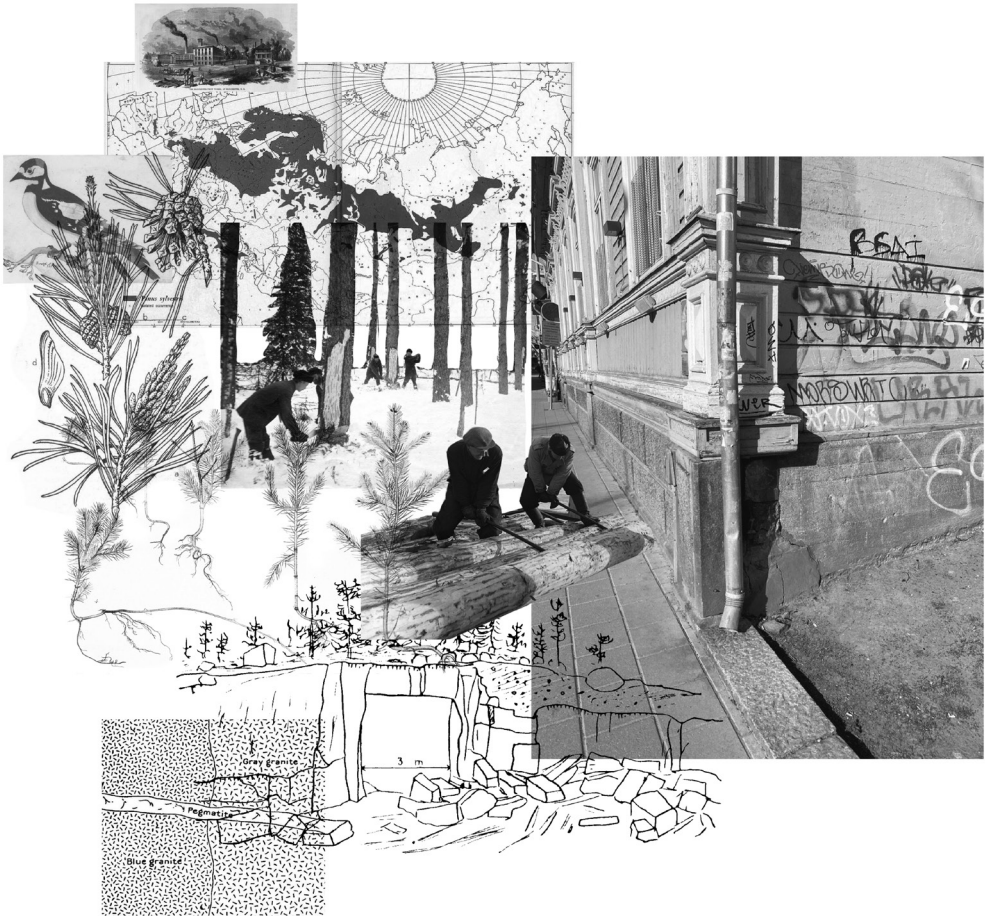
Turun ydinkeskustassa sijaitseva Österbladin tontti on arkkitehtuurin ajallisuuden tutkimuslaboratorio. Tontin vanhimmat puurakennukset ovat Turun palon (1827) jälkeisen jälleenrakennuksen ajalta. Julkisivut ja sisätilat kertovat kahdensadan vuoden historiaa materiaalien kerrostumien kielellään. 1880-luvun lopun puinen liseenikapiteeli – eli pylvään huippu – ja 2010-luvun seinämaalaukset elävät rinnakkaiseloan rakennuksissa, jotka ovat parin vuosisadan saatossa muuntautuneet asunnoiksi, liikehuoneistoiksi, kerhohuoneistoiksi, baareiksi ja yökerhoiksi. Päättävätkö niiden kahden vuosisadan elämänkaaren ekologisten kriisien syövereissä painivat 2020-luvun ihmiset, vai voisivatko rakennukset olla tulevaisuuskuva seuraaville vuosikymmenille ja -sadoille?

Österbladin tontilla, jos jossain, mieleen nousevat brittiläistaustaisen arkeologi **Gavin Lucasin** (1965–) ajatukset esineistä *tapahtumina*. Lucas kirjoittaa hyvin pitkäkestoisista esinetapahtumista kuten kiviesineistä, ja toisaalta hyvin lyhytikäisistä esineistä kuten ruoasta, pilvistä ja paperosseista. Österbladin tontin rakennuksissa aika on sekä pysähtynyt että liikkeessä. Rakennukset eivät ole staattisia, aineellisia kappaleita, vaan ajassa elävä alusta ihmisille. Aika näkyy, ja se saa näkyä. Korjaaminen, muokkaaminen, muodistaminen ja meikkaaminen ovat muovanneet rakennuksia parisataa vuotta, emmekä katsele lopputulosta vaan ohikiväävää ajan hetkeä.

The Österblad Site – A Laboratory of Temporality

Situated in the heart of Turku, the Österblad site serves as a research laboratory for architectural temporality. The oldest wooden buildings on the site date back to the period of reconstruction following the Great Fire of Turku (1827). Through their facades and interiors, they narrate the history of two centuries through layered materials. Structures such as the late 1880s wooden lisene capitals – the uppermost parts of the columns – and murals from the 2010s coexist within these buildings, which have transformed into residential quarters, business premises, community rooms, bars, and nightclubs over the course of two hundred years. Will the people of the 2020s that grapple with ecological distress witness and, indeed, cause the end of these spaces and their lifecycle of two centuries? Or could these buildings inspire a vision for the future decades and centuries to come? 71

The Österblad site provides fertile ground for contemplating ideas proposed by the British archaeologist, **Gavin Lucas** (1965–), who suggests reading objects as *events*. Lucas has written about very long-term object events, such as stone objects, as well as very short-lived objects like food, clouds, and rolled cigarettes. On the Österblad site, time both stands still and is in perpetual motion. These buildings are not static material bodies but rather a platform for people, one that lives in its time. Time is made visible; it is allowed to be seen. Repairs, modifications, modernisations,

72

Kortteli historian, ajan
ja materiaalien kesellä.
Kollaasi: Ella Prokkola

and cosmetic make-overs have shaped these buildings for two centuries. What we witness is not a final result, but rather a fleeting moment.

Metaphors comparing the temporality of buildings to human life are commonplace. We refer to “old-timer” houses, and it is no coincidence that modern buildings are designed to last approximately a human lifetime – around a hundred years. The concept of a building’s life cycle is a product of the 20th century fossil economy, modernism, and hygiene. We admire the gleam of newness in architecture just as we admire human youth, health, and a lack of wrinkles. While old age is celebrated, showing aging or discussing it is an anthropomorphic dystopia, even taboo. The ultimate icons in society are those seemingly ageless figures who pass away at 100 with their boots and make-up on, like **Betty White**, or **Aira Samulin** in Finland. Buildings, too, can retain their vintage charm as long as they continue to shine, like the Helsinki Olympic Stadium.

Standing on the Österblad site in Turku, one might ponder: Where did we lose the concept of eternity? As one wanders through the rooms of these buildings, it’s difficult not to contemplate whether the parallel between the temporality of people and architecture is indeed a destructive illusion. In a world shaped by the aesthetics of interior magazines and the mirage of perpetual growth in the fossil economy, the passage of time is often viewed negatively. We constantly invent new concepts and metrics that imply a death penalty. Members of the Homo Sapiens species typically reach the end of the lines just after 100 years, at the very latest. How then, can we rethink the notion that buildings must have a finite lifespan?

Somewhere in Finland Proper, at the turn of the 17th and 18th centuries, pine and spruce seedlings were beginning to sprout. Within a century, they grew to a height of twenty metres. To grow, the plants, too, absorbed some of the carbon dioxide emitted by the factory chimneys of Manchester. In the winter of 1828–1829, the forests surrounding Turku buzzed with lumberjacks, and these trees met their fate at the hands of Turku’s rebuilders. The logs were transported to the city centre by sleigh, where, come spring, they were

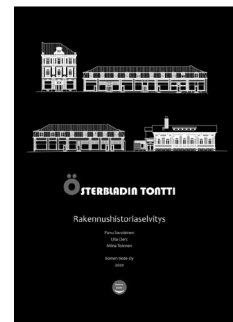
A site at the centre of
history, time and matter.
Collage: Ella Prokkola

Rakennusten ajallisuudesta käytetään monesti ihmisen elämään rinnastuvia vertauskuvia. Puhutaan talovanhuksista, ja tuskin sattumalta uudisrakennukset suunnitellaan nykyään kestävämmän noin ihmisikä, sata vuotta. Elinkaari on kuitenkin uusi käsite – 1900-luvun fossiilitalouden, modernismin ja hygienisaation tuotos. Ihailemme uutuuden kiiltoa arkkitehtuurissa, niin kuin ihailemme ihmisten nuoruutta, terveyttä ja rypyttömyyttä. Korkea ikä on ylpeydenaihe mutta vanhuuden näkyminen tai siitä puhuminen antropomorfinen dystopia tai jopa tabu. Lättömänä poisnukkunut **Aira Samulin** tai hohtoisia Olympiastadion ovat iäkkyyden ja ajankulun megatähtiä.

Österbladintontilla ajatukset vievät toisaalle: minne hukkasimme ajatuksen iankaikkisuudesta? Rakennusten huoneissa vaellellessaan on vaikea olla ajattelematta, onko ihmisten ja arkkitehtuurin ajallisuuden rinnastuma sittenkin tuhoisa harhakuva. Sisustuslehtien estetiikan ja fossiilitalouden loppumattomuuden illuusion maailmassa ajan kuluminen näyttää pahalta. Keksimme sille käsitteitä, ja lopulta kuolemantuomiota edistäviä numeroita. Homo sapiens -lajiin kuuluvat yksilöt ovat teknisen käyttöikänsä päässä viimeistään vähän yli satavuotiaina, mutta miten oppisimme ajattelemaan, että rakennusten elämällä ei tarvitse olla päätepistettä.

Jossain päin Varsinais-Suomea, 1600-luvun lopulla ja 1700-luvun alussa, sikisi männyn- ja kuusentaimia. Niistä kasvoi vuosisadassa parikymmentämetrisiä, ja kasvuunsa ne käyttivät hitusen myös Manchesterin tehtaaniipiuista ilma-kehään vapautunutta hiilidioksidia. Talvella 1828–1829 Turku ympäriöivissä metsissä kuhisi metsureita, ja nämäkin puut saivat kuoliniskunsa Turun jälleenrakentajien kirveistä. Rekiykki vei hirret Turun keskustaan, minne nousi keväällä uusi hulpea porvariskoti Linnankadun varteen.

Bassojytinä tärisyttää kehoja ja siniä, kun yökerho Dynamossa vietetään viikonloppua. Jos hirsillä olisi kuulo

Österbladintontti uutisissa. Yle 26.11.2022.

Österbladintontti -rakennushistoriaselvitys.

Headline about the Österblad site on public news service Yle 26 Nov 2022.

Building history survey of Österblad Site.

GOOD IDEA

It makes sense to examine the values and meanings of places with a variety of communities and observers.

used to construct new, opulent middle-class homes along Linnankatu street.

As the weekend gets going at the Dynamo club, the bass sends shockwaves through both bodies and walls. If the logs could hear, remember, or see – if they could peer through the plates covering the interior surfaces – they would have countless tales to tell: of joy and sorrow, of lustful romances that kindled and extinguished, and of the first sparks of many one-night stands.

These buildings are simultaneously local and displaced. They exist somewhere, yet their matter originates from the depths of stars, from geological events spanning billions of years, from organisms buried in the earth’s crust, from forests, and the complex industrial processes that have contributed to the graffiti paints that adorn the walls of Dynamo’s back room. While people know where the Österblad site is situated in the city, it exists equally in memories, photographs, artworks, texts, and architectural studies – not merely as a physical location.

Johanna, Adam, Emma, Carl, Gabriel, Sofia, and Lena – who moved into their new home on the Österblad grounds in 1830 – have long since passed away, their stories fading even from the memories of their descendants. The introduction of electricity and HVAC technology to their ancient home in the first half of the 20th century would likely have evoked fear, confusion, and perhaps even disgust. After all, contemplating what goes into the sewers, as well as living surrounded by one’s own waste, is a nauseating prospect.

Second-hand strollers from flea markets, creaking bookshelves, a lone pipe suspended in a brick vault. These are unintentional installations, settings created by chance and the passage of time. A treasure trove of toilet graffiti. A source of new life. Immortal, ageless. Eternal. ●

ja muisti, tai silmät, ja ne näkisivät sisäpintoja peittävien levyjen lävitse, olisi niillä kerrottavanaan monen ilon ja surun, alkaneiden ja päättäneiden romanssien hekuma ja kovin monen yhdenyönsuhteen alkuhetki.

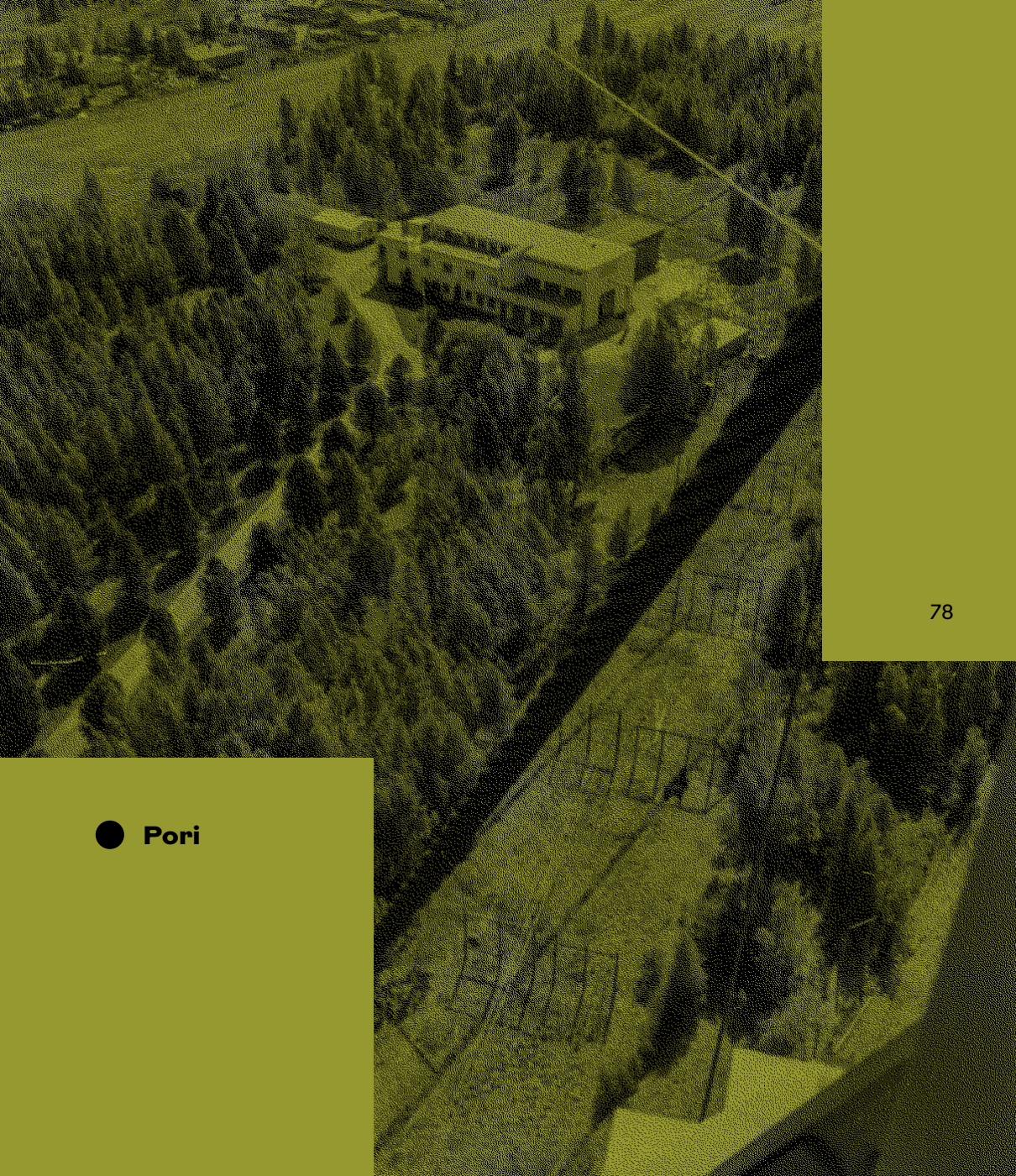
Rakennukset ovat yhtä aikaa paikallisia ja paikattomia. Ne ovat jossain paikassa, mutta niiden materia on peräisin tähtien syövereistä, vuosimiljardien geologisista prosesseista, maankuoreen hautautuneista eliöistä, metsistä, monimutkaisista teollisuusprosesseista, joista tulevat Dynamon takahuoneen seiniä peittävien graffitien maalit. Ihmiset tietävät, missä kohtaa kaupungissa Österbladin tontti sijaitsee, mutta yhtä aikaa se on olemassa muistoissa, valokuvissa, taideteoksissa, teksteissä, rakennustutkimuksissa – ei missään paikassa.

Uuteen kotiinsa Österbladin tontille vuonna 1830 muuttaneet Johanna, Adam, Emma, Carl, Gabriel, Sofia ja Lena ovat kaikki olleet kuolleita jo niin kauan, että heidän kertomansa tarinat eivät elä enää edes jälkeläisten muistissa. Sähkö tai LVI-tekniikka, joka heidän muinoiseen kotiinsa tuotiin 1900-luvun alkupuoliskolla, olisi luultavasti herättänyt pelkoa, kummeksuntaa ja jopa yökötystä. Onhan se nimittäin kuvottavaa ajatella, mitä viemäreissä kulkee ja miten sitä asui omien jätteidensä kehystäminä.

Kirpputorin kierrätyslastenvaunut, natisevat kirjahyllyt, tiiliholvissa roikkuva putkenpätkä. Tahattomia installaatioita, sattuman ja ajankulun luomia asetelmia. Vessagraffitien aarreaitta. Uuden elämän lähde. Kuolematon, iätön. lankaikkinen. ●

HYVÄ IDEA

Paikkojen merkityksellisyttä tai arvoa on hyvä lähestyä monenlaisten yhteisöjen ja havaintojen kautta.

● Pori

Vanha lyhytaaltoasema

Old Shortwave Station

Itä-Porissa, melko huomaamattomasti metsäisen alueen keskellä, toimi vuoteen 1987 asti Yleisradion ulkomaanlähetysistä vastannut lyhytaaltoasema. 1940-luvulla rakennetun funkisaseman radiotoiminnan päätyttyä, siirtyi rakennus lopulta kaupungin omistukseen. Vanha asema ja sen ympäristö ovat tarjonneet puitteet moninaiselle paikalliselle toiminnalle ja myös underground-kulttuurille. Vuoden 2021 alussa rakennus siirtyi hallinnollisesti kaupungin kulttuuriyksikön alaisuuteen ja rakennusta alettiin kehittämään erityisesti taiteen ja kulttuurin tilana ja osana laajempaa Itä-Poria koskevaa aluesuunnittelua.

Rakennuksen käyttötarkoituksen muutoksessa apuna on ollut helsinkiläinen ILO arkkitehdit -toimisto. Lyhytaaltoaseman tulevan käytön suunnittelufilosofia vastaakin pitkälti ILO arkkitehtien Pia Ilosen tunnustettua työtä Kaapelitehtaan parissa. Tarkoituksena ei ole saneerata rakennusta kerralla, vaan edetä rauhallisesti pala palalta rakennuksen nykyistä käyttöä, olemusta ja henkeä kunnioittaen. Rakennuksen uusi käyttö halutaan kytkeä osaksi sen rakennus- ja lähihistoriallista jatkumoa.

Nestled inconspicuously amidst a forested expanse in Eastern Pori, the old shortwave station once served as the hub for the Finnish Broadcasting Company's international broadcasts until its closure in 1987. Following the end of radio operations at this functionalist building from the 1940s, the City of Pori assumed ownership of the building. Over the years, the station and its surroundings have offered a setting for many local activities including underground culture. In early 2021, administrative control of the site shifted to the city's cultural division, signalling a new chapter in its evolution towards a vibrant space for art and culture. This transformation is also part of a broader initiative aimed at revitalising the Eastern Pori district.

Guiding this development process is the Helsinki-based architectural office ILO Architects, which has lent its expertise to the modification plan of the complex. Drawing inspiration from ILO Architects' Pia Ilonen's acclaimed work at Helsinki's Cable Factory, the design philosophy of the station's future use is set to honour the building's heritage and character. Rather than undertaking a rapid overhaul, the renovation approach is gradual. The goal is to integrate the station into the fabric of its surroundings, paying homage to its architectural legacy and local significance.

Lyhytaaltoasema mastosta nähtynä 1970-luvulla. Kuva: Kalevi Vahtera

A shortwave station as seen from the mast in the 1970s. Photo: Kalevi Vahtera

Niilo Rinne

Hankekoordinaattori, Porin kaupunki
Project coordinator, City of Pori

Rakennuksen taustaa

Itä-Porissa sijaitseva entinen lyhytaaltoasema vastasi Yleisradion ulkomaan ohjelmien lähettämisestä vuodesta 1940 vuoteen 1987. Rakennuksen suunnitteli arkkitehti **Hugo Harmia** (1907–1952). Se rakennettiin vuoden 1940 Helsingin olympialaisia varten, mutta sodan vuoksi asema vihittiin virallisesti käyttötarkoitukseensa vasta marraskuun 30. päivänä vuonna 1948. Paikan päällä asemarakennuksessa pidetyt ja avajaisohjelmassa maailmalle välitetyn vihkiäispuheen lausui tunteikkaasti Yleisradion pääjohtaja **Hella Wuolijoki**. Presidentti **J. K. Paasikiven** muun muassa radioaaltojen ihmeellisyyttä ja Suomen olemassaolon ehtoja käsitellyt puhe kuultiin nauhoitteena.

Puheissa kaikui sodan runteleman, mutta toiveikkaana tulevaisuuteen katsovan kansakunnan eetos; *Porilaisten marssi* ja *Finlandia* soivat. Salin takaseinällä roikkuivat Suomen ja Iso-Britannian liput, sillä Marconi's Wireless Telegraph Companyn valmistama lähetin oli ennen toimitustaan sodan vuoksi takavarikoitu BBC:n käyttöön. Neuvostoliiton valvontakomissio oli juuri poistunut maasta ja vaaran vuodet olivat päättyneissä.

Saksan kanssa sodan aikana veljeilleen Suomen maaneissa demokraattisena idän ja lännen välissä sijaitsevana maana oli rakennettavaa. Tätä maakuvan muokkaamisen geopoliittista käyttötarkoitusta varten lyhytaallot olivat toimiva väline ja Pori läntisen sijaintinsa sekä Harjavallasta saatavan sähkönsäntien vuoksi hyvä sijoituspaikka. Yleisradion

Vieraita saapuu lyhytaaltoaseman vihkiäis-tilaisuuteen 1948. Kuva: Yleisradion arkisto

Building Background

The former shortwave station located in Eastern Pori was responsible for broadcasting the Finnish Broadcasting Company's international programmes from 1940 to 1987. The building was designed by architect **Hugo Harmia** (1907–1952). Initially built for the 1940 Helsinki Olympic Games, the station was not inaugurated until November 30, 1948, due to the war. The inauguration speech, held in the station building and broadcast to the world as part of the opening programme, was emotionally delivered by the national broadcaster's CEO **Hella Wuolijoki**. President **J. K. Paasikivi's** speech was heard as a recording, addressing the wonder of radio waves, as well as Finland's existential conditions.

The ethos of a nation ravaged by war but looking to the future with hope was echoed in the speeches while the Pori-based military march, *Porilaisten marssi*, and the *Finlandia hymn* provided the music. Both Finnish and British flags were hung on the back wall of the hall because the transmitter manufactured by the Marconi's Wireless Telegraph Company had been confiscated by the British Broadcasting Company during the war before its delivery. The Allied Soviet Control Commission had just left the country and the so-called "years of danger" were coming to a close.

Finland had a reputation to rebuild as a democratic country located between East and West and having had close ties with Germany. Shortwaves proved to be a viable tool in reshaping the country's geo-political image, while

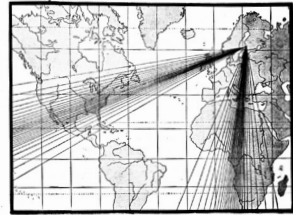
Guests arriving at the opening of the shortwave station in 1948.
Photo: Yle Archives.

lähettämä narratiivi Suomesta saatiin kulkemaan valonnopeudella suoraa ilmakehän kautta radiovastaanottiin, ilman että se kulki minkään ulkomaisen toimituksen tai muun välikäden kautta. Rakennuksessa ei tuotettu ohjelmasisältöjä, vaan se oli ennen kaikkea radioaaltojen lähetykseen suunniteltu tekninen apparaatti, ikään kuin propagandakone, jolla Suomen ääni saatiin kuulumaan. Lyhytaaltoasema ja sen lähistöllä sijaitseva Outo-kummun kuparitehdas tekivät Itä-Porista Suomen huoltovarmuuden ja puolustuksen kannalta kriittisen alueen.

Lähetystoiminta Itä-Porissa päättyi vuonna 1987, jolloin avattiin uusi tehokkaampi asema Meri-Porin Preiviikiin ja Itä-Porin asema siirtyi Porin kaupungin omistukseen. Vasta Neuvostoliiton romahdettua vuonna 1991 voitiin antenit virittää niin, että lähetykset kuuluivat kaikkialla Venäjällä. Yleisradio lopetti Preiviikin aseman käytön vuoden 2006 lopussa, mutta aseman omistaja Digita vuokrasi sitä vielä Kiinan ulkomaanlähetysten China Radio Internationalin käyttöön vuosina 2008–2013 Länsi-Eurooppaan suunnattuihin lähetyksiin.

Jo vuonna 1985 kaksi vuotta ennen lähetystoiminnan päättymistä valmistui Itä-Porin aseman alueelle puistosuunnitelma, jossa radioasema olisi toiminut yhteisötalona, mutta suunnitelmat hautautuivat viimeistään 1990-luvun laman myötä. Sulkemisensa jälkeen rakennus vaipui ruususen uneen leikkaamattoman nurmen ympäröimäksi. Vuosien mittaan se toimi vaihtelevissa käyttötarkoituksissa varastona, autotallina ja bändikämppinä, mutta yleisöltä se pysyi joitain satunnaisia kulttuuritapahtumia lukuun ottamatta suljettuna.

Tämä vaihe aseman elämässä päättyi vuonna 2011 rakennukselle valtakunnallista näkyvyyttä antaneen Yleisradion *Suojele minua!* -televisio-ohjelman myötä. Ohjelmaan lyhytaaltoasemaa olivat ehdottaneet aseman entiset työntekijät **Kalevi Vahtera** ja **Jukka Varho**. Ohjelman lähettämisen aikaan vuonna 2011 oli taiteilijayhdistys T.E.H.D.A.S. ry etsimässä itselleen tiloja ja kaupunki antoi taiteilijoille käyttöön noin kolmasosan rakennuksen tilavuudesta sekä mahdollisuuden toteuttaa veistoksia rakennusta ympäröivään puistoon. Vuonna 2021 alkoi uusi vaihe rakennuksen historiassa,

Poriin lähettämistä lähtevien radioaaltojen kulua radioaaltolain mukaan ja mahdollisesti nähdään.
Suomi heittää ensimmäisen 'radio-lonkeronsa' Porista New Yorkiin.

Kaiku-lehti, numero 34,
11.02.1939.

Näkymä mastosta
kohti Porin keskus-
taa 1970-luvulla. Kuva:
Kalevi Vahtera

Kaiku magazine,
issue 34, 11.02.1939

View from the mast
towards the centre of
Pori in the 1970s. Photo:
Kalevi Vahtera

Pori was seen as a good location given its western location and electricity sourced from nearby Harjavalta. The narrative of Finland as presented by the Finnish Broadcasting Company travelled at the speed of light into the atmosphere and radio receivers, without passing by international news desks or other intermediaries. No programme content was produced at the Pori station.

Instead, the building served for the transmission of radio waves, as a sort of propaganda machine to transmit the official messages of Finland. The shortwave station and the nearby Outokumpu copper factory made Eastern Pori a critical part of Finland's security of supply and defence.

Broadcasting in Eastern Pori ended in 1987, when a new, more efficient station was opened in the Meri-Pori district's village of Preiviiki. and the former station premises in Eastern Pori were transferred from the Finnish Broadcasting Company to the ownership of the City of Pori. Only after the collapse of the Soviet Union in 1991 could antennas be tuned in such a way that the broadcasts could also be heard all around Russia. Finnish Broadcasting company discontinued the use of Preiviiki station at the end of 2006, but the station owner Digita leased it for use by the China Radio International 2008–2013 for services to Western Europe.

83

As early as 1985, two years before broadcasting was concluded, a park plan was completed for the area of the Eastern Pori station. The former radio station would have functioned as a community centre, but the plans were buried at the beginning of the 1990s depression. After its closure, the building fell into a slumber, surrounded by uncut grass. Over the years, it found various temporary uses as a E.g. warehouse, garage, and rehearsal space for bands, but it remained closed to the general public except for some occasional cultural events.

The former station started to pick up some life again when featured in 2011 on the national broadcaster's television programme about buildings that should be protected. The shortwave station had been proposed for the

kun noin puolta rakennuksen tilavuudesta käyttäneet Satakunnan mobilistit muuttivat pois ja tilat vapautuivat kulttuuritoimijoiden käyttöön.

Seuraavassa on esitetty keskeisimpiä asioita, jotka ovat vaikuttaneet prosessiin, jossa tätä kulttuurihistoriallisesti arvokasta rakennusta on nyt mahdollista kehittää taiteen, historian ja kulttuurin tilana. ●

Uuden käyttötarkoituksen kehittämisen aikajana

1983	Porin kaupunginvaltuuston 425-vuotisjuhlakokous, jossa lyhytaaltoaseman ympäristöön päätetään toteuttaa Koiviston virkistysalue.	2017– 2019–2021	T.E.H.D.A.S. ry:n kesänäyttelyt. EU-hanke, minkä vaikutuksesta kulttuuritoiminnalle saatiin lisätilaa rakennuksesta ja minkä osana mm. kaksi historianäyttelyä sekä lyhytaaltoasema.fi -nettisivujen laatiminen.
1985	Porin kaupungin virkatyönä laatima Koiviston ulkoilupuisto -suunnitelma. Vain osittain toteutunut ja arkistoihin hautautunut lyhytaaltoasemaa ympäröivän puiston yleissuunnitelma, jossa lyhytaaltoasemasta suunniteltiin monitoimista yhteisötilaa.	2021	Aiemmin Satakunnan mobilistien käytössä olleiden katutaso tilojen vapautuminen taide- ja kulttuuritoiminnalle. Yleisölle avoimille kulttuuritapahtumille sopivien tilojen määrä rakennuksessa yli kaksinkertaistuu.
1987	Lähetystoiminnan päättymisen ja rakennuksen siirtyminen Yleisradiolta Porin kaupungin omistukseen.	2020–2023	Lähiöohjelma 2020–2022:n <i>Kulttuurivirtin</i> -lähiöhanke. Investointeja mm. tapahtumatekniikkaan, lukitusjärjestelmään ja paloturvallisuuteen sekä muutostyösuunnitelman tilaaminen.
1987–	Tiloja aletaan vuokrata eri käyttöihin. Suurimpana ja aktiivisimpana käyttäjänä Satakunnan mobilistit, minkä lisäksi rakennuksessa mm. bändikämppejä.	2021	Rakennushistoriaselvitys (Aalto-yliopiston kurssityönä) sekä selvityksen striimattu julkaisutilaisuus.
2011	<i>Suojele minua!</i> -televisio-ohjelma, Yleisradio.	2021–2024	Radioasemanpuisto -yleissuunnitelman laatiminen sekä siihen liittyvät työpajat ja kyselyt (Sitowise Oy).
2011–	Taiteilijayhdistys T.E.H.D.A.S. ry aloittaa toimintansa rakennuksessa ja sen ympäristössä, mikä mahdollistaa vuosien mittaan monien muidenkin toimijoiden yleisölle avoimen tapahtumatoiminnan rakennuksessa sekä veistospuiston rakentumisen.	2022	Muutostyösuunnitelma (ILO arkkitehdit).
2013–2015	Lähiön henki -lähiöohjelmahanke, jonka osana mm. veistospuiston kehittämistä yhteistyössä T.E.H.D.A.S. ry:n kanssa.	2022–2024	Osallistuminen Taiteen edistämiskeskuksen Uusi paikallinen -kehitysryhmään.

programme by **Kalevi Vahtera** and **Jukka Varho**, former station employees. At the time of broadcasting, the artist association T.E.H.D.A.S. was looking for premises, and the city granted the association about a third of the building's spaces along with a permit to create sculptures in the surrounding park. In 2021, yet another phase in the building's history began, when the vintage motor vehicle association, Satakunnan Mobilistit, moved out. The association had occupied around half of the building and this space, thus, became available for other cultural projects.

The following timeline features the most relevant phases in the building's lifeline that have influenced the current process of repurposing the premises as a space for art, history, and culture in years to come. ●

Timeline for a new purpose of use

<p><u>1983</u> Pori city council's 425th anniversary meeting, where it is decided to build the Koivisto recreation park around the radio station.</p> <p><u>1985</u> Plan for the Koivisto recreational park. The mostly unrealised – and then forgotten – general plan for the park surrounding the shortwave station included converting the station building into a community space.</p> <p><u>1987</u> End of broadcasting. Ownership of the building passes from the Finnish Broadcasting Company to the City of Pori.</p> <p><u>1987–</u> Renting of spaces to different purposes. The most active user is the vintage motor vehicle club, Satakunnan Mobilistit. In addition E.g. practice spaces for bands.</p> <p><u>2011</u> <i>Suojele minua! (Protect Me!)</i>, television programme, Finnish Broadcasting Company.</p> <p><u>2011–</u> Artist association T.E.H.D.A.S. starts its operations in the building, creating space and momentum for cultural events also by other organizers over the years.</p> <p><u>2013–2015</u> The suburban culture initiative <i>Lähiön henki (Spirit of the Suburb)</i>, included E.g. developing the sculpture park together with T.E.H.D.A.S. association.</p>	<p><u>2017–</u> T.E.H.D.A.S. Summer Exhibitions.</p> <p><u>2019–2021</u> EU project leading to more available space in the building, two history exhibitions, and a new website (lyhytaaltosema.fi) as a one-stop address for the station building's cultural activities.</p> <p><u>2021</u> Previously used by the vintage motor vehicle club, Satakunnan Mobilistit, releasing the ground floor spaces for art and culture. This change over doubles the space for open culture events.</p> <p><u>2020–2023</u> Suburban culture initiative <i>Kulttuuriviritin (Culture Tuner)</i>. Investments in event tech, locking system, and fire safety. Commissioning of a modification plan.</p> <p><u>2021</u> Building history study (by students from Aalto University), and a live stream of the report's publication event.</p> <p><u>2021–2024</u> Completion of the park master plan, and related workshops and surveys (Sitowise).</p> <p><u>2022</u> Modification plan (ILO Architects)</p> <p><u>2022–2024</u> Participation in Arts Promotion Centre Finland's New Local working group.</p>
--	---

Elävän ja kuolleen kulttuurin energioita media-arkeologisella rauniolla

Itä-Porin lyhytaaltoaseman menetettyä sen alkuperäisen käyttötarkoituksensa julkishallinnon radioteknisenä aparaattina se tyhjennettiin alkuperäisteknologiasta ja sen lähetysmastot kaadettiin. Itä-Poriin jäi vain luuranko. Toisen kerroksen seinään tehtiin reikä, sisuskalut vedettiin ulos ja harukset katkaistiin. Paikalle jäi vain pieniä fragmentteja vihjaamaan rakennuksen menneisyydestä.

Ilman lähetinhallin seinien paneeleihin jääneitä kytkentä-kaaviodekoratiiveja ja ulkoseinässä olevia virtajohtojen sisäänmenoja, olisi alueen historiaa tuntemattoman vaikea päätellä, mikä rakennus on kyseessä. Mastojen sammaloituneita harusankkureita ja perustuksia sekä aluetta ympäröineen piikkilanka-aidan jäänteitä kätkeytyy metsittyneen puistoalueen siimekseen viittaamaan johonkin kadonneeseen ja kiellettyyn. Suomen tarinaa globaalisti lähettäneelle radioasemalle ylevästi kiviportin kautta johdattaneen sembrämäntykujan puut ovat muuntuneet mielikuvituksellisiksi hahmoiksi kuvanveistäjien animistisin ottein.

Lyhytaaltoaseman sijoittuessa omaan yksinäisyyteensä, kehittyy sille myyttistä hehkua. Tilakokemus kohottuu kartanon tavoin, kun sen vaikutuspiiriin siirrytään viheralueen lävitse. Paikan kokemuksen osalta kiehtovuutta lisää tieto siitä, että aikanaan rakennuksen vahva sähkökenttä mahdollisti valaisevan loisteputken pitämisen kädessä langattomasti Jedi-ritarin miekan tavoin. Kompassikin osoittaa rakennuksen sisällä olevan edelleen magneettisia häiriöitä sinne 47 vuotta suurjännitejohdoilla syötetyn energian vuoksi.

Lähetystehojen noustessa 1970-luvulla, saattoi lähetyksiä kuulla jopa lähialueiden jääkaapeista ja uuneista sekä aluetta kiertävästä piikkilanka-aidasta. Asema on saanut liikkeelle myös epätosia tarinoita ja paranoiaa. Sen epäiltiin sytyttäneen tuleen läheisen ladon. Tarina kertoo myös eräänä päivänä asemalle saapuneesta naisesta, joka epäili alueelle pystytetyn logaritmisperiodisen suunta-antennin seuraavan häntä ja lähettävän hänen sormukseensa viestejä, vaikka työntekijät tiesivät, ettei antenniin ollut vielä kytketty edes virtaa.

86

Kalevi Vahtera valaiseva loisteputki kädessä 1970-luvulla. Kuva: Kalevi Vahteran kotialbumi

Marja-Leena Sillanpää esiintyy Radiosilmä-klubilla. 2022. Kuva: Rasmus Forssell

Energies of Living and Dead Culture in Media-Archaeological Ruins

After the shortwave station of Eastern Pori lost its original purpose as a technical apparatus serving the public administration, it was emptied of its original technology. The transmission masts were knocked down, leaving only a skeleton behind. A hole was made in the wall of the second floor, the interiors were extracted, and the support stays were cut. Only small fragments were left to hint at the building's past.

If it weren't for the connection diagrammes on the transmitter hall's wall panels and the power cable entrances on the outer wall, it would be difficult to determine the building's purpose without knowing the history of the area. The mossy stay anchors of masts and foundations, as well as the remains of the barbed wire fence that once surrounded the area, are hidden in the forested park area, suggesting something lost and forbidden. An alley of Swiss pines – which led the way through a stone gate to the radio station that broadcast the story of Finland abroad – has been transformed into imaginative figures in the animistic hands of sculptors.

As the shortwave station settles into its own solitude, it develops a mythical glow. The experience of the

87

Kalevi Vahtera with an illuminated fluorescent tube in his hand in the 1970s. Photo: Kalevi Vahtera's home album

Marja-Leena Sillanpää performing at the Radiosilmä club in 2022. Photo: Rasmus Forssell

Lähetinhalli 1954. Kuva:
Yleisradion arkisto

Lähetinhalli syksyllä
2023 (P.P. Puska esiin-
tyy Kohereeri-klubilla).
Kuva: Antti Setälä

Omaehtoinen taide- ja kulttuuritoiminta on viimeisen 12 vuoden aikana asettunut tähän nykyisin rapautuneeseen funkkirakennukseen ja sen lähiympäristön orgaanisuuteen hyvin vapaasti. Arkkitehtuuripolitiikan ja -teorian sekä tila- ja kulttuurihallinnon näkökulmista tämä julkisomisteinen ja valtakunnallisesti merkittävä, mutta monen tutkan peittoalueelle jäänyt rakennus tarjoaa mielenkiintoisen tehtävän ratkaistavaksi. Rapautuneisuus, patina ja orgaanisuus ovat osa rakennuksen nykyistä raunioromanttista alakulttuurihenkeä ja käyttövoimaa, mutta valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriperinnön säilymisen vuoksi on korjaustoimia tehtävä. Liiallisella puuttumisella ja puhtaudella on rakennuksen nykyinen ainutlaatuinen taidetta ja elävää kulttuuria generoiva sekä rakennuksen kuntoa ja käyttöarvoa ylläpitävä voima kuitenkin mahdollista sammuttaa.

Rakennuksen voima kehkeytyy jostain ikään kuin kuolleen ja elävän kulttuuriperinnön läsnäolosta, järjestyksen ja epäjärjestyksen vapaudesta, historiallisesta ajankohtaisuudesta, taiteesta, omaehtoisuudesta sekä lukemattomien eri historian ja kertomusten tasojen risteämisestä yhdessä paikassa. Tämä vaihtelevia ajatuksia ja tunteita herättävä, historiasta opettava ja mielikuvitusta inspiroiva kokemus tekee lyhytaaltoasemasta kiehtovan olion, toimijan ja tilan, joka tuo ihmisiä yhteen ja luo uutta. Se saa aikaan vaikutuksia etäällä ympäri maailmaa ja elää ihmisissä, jotka eivät ole sillä koskaan käyneet, aivan kuten sieltä aikanaan

T.E.H.D.A.S. ry:n kollektiivinen teos vuoden 2021 kesänäyttelyssä Prepping for Beginners.
Kuva: Niilo Rinne

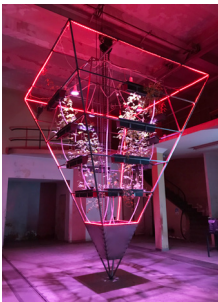
Mama Longhorn -yhtye lyhytaaltoasemalla 2022.
Kuva: Niilo Rinne

Transmitter hall 1954.
Photo: Yle Archives.

The transmitter hall
in the fall of 2023
(P.P. Puska performing
at the Kohereeri club).
Photo: Antti Setälä

T.E.H.D.A.S association's
collective work
in the 2021 summer
exhibition Prepping for
Beginners. Photo: Niilo
Rinne

The Mama Longhorn
band at the shortwave
station in 2022. Photo:
Niilo Rinne

space becomes elevated like a manor house, when you pass through the green space into its sphere of influence. More fascinating still is the fact that at one time the building's strong electric field made it possible to hold an illuminating fluorescent tube wirelessly, like a Jedi Knight's sword. Even compasses still show magnetic disturbances inside the building due to the energy flow running through the high-voltage lines for some 47 years.

As transmission powers increased in the 1970s, transmissions could even be heard from nearby refrigerators and ovens, as well as from the barbed wire fence surrounding the area. The station has also given rise to untrue stories and paranoia. There were suspicions that it had caused a fire at a nearby barn. The story also tells of a woman who arrived at the station one day and suspected that the log-periodic antenna erected in the area was following her and sending messages straight to her ring, even though the employees knew that the antenna had not even been connected to power at the time.

In the last 12 years, independent art and cultural activities have settled in this now decayed functionalist building and its surrounding nature very freely. From the perspectives of architectural policy and theory, as well as spatial and cultural management, this publicly owned and

89

lähteneiden ionosfääriin kautta kimpoilleiden lyhytaaltojen oli määrä tehdä.

Marconin lyhytaaltolähettimet on sulatettu uusiin tarkoituksiin, mutta nykyisin paikalta välittyy erilaisia signaaleja, kun lyhytaaltoaseman tapahtumissa ja pihapiirissä pyörii puhelimia, joiden audiovisuaaliset sensorit välittävät tietoa ja erilaisia tarinoita ympäri planeettaamme. Enää viesti Australiaan ei ole välitön, vaan se kulkee lähimmän radiomaston kautta maassa ja merien pohjissa kulkevien valokäppelien välkkeessä serverien ja algoritmien tuntemattomien prosessien lävitse hitaammin, mutta edelleen säteillen myös radioaalloilla, nyt vain valtavasti lyhyemmällä sellaisilla. ●

nationally significant building – but which has remained under the cover of many radars – offers an interesting task to solve. Decay, patina, and an organic feel are part of the building’s ruin-romantic subcultural spirit and driving force, but in order to preserve the constructed cultural heritage of national importance there, repairs must be made. Excessive intervention and cleanliness can, however, extinguish the building’s unique power to generate art and living culture, as well as hinder the building’s character and use value.

The power of the building stems from a presence of both dead and living cultural heritage, the freedom of order and disorder, historical topicality, art, self-determination, and the intersection of countless levels of history and narratives. This experience – evoking many thoughts and feelings, history lessons, and inspiration – is what makes the shortwave station a fascinating object, operator, and space that brings people together and creates something new. It produces impact far and wide, and lives on in people who have never been there, just as the shortwaves that emanated from it through the ionosphere were destined to.

Marconi’s shortwave transmitters have been disassembled for new purposes, but now different signals are transmitted from the station. Telephones with audio-visual sensors are circulating in the shortwave station’s events and yard areas, transmitting information and different stories around our planet. A message sent to Australia is no longer immediate, but instead travels via the nearest radio mast on the ground and in the interstellar light cables running at the bottom of the seas, through the unknown processes of servers and algorithms, slower, but still radiating with radio waves – only now with considerably shorter ones. ●

91

Kulttuurinen kestävyys Porin entisen lyhytaaltoaseman muutostöiden suunnittelussa

Ulkoa tarkasteltuna Porin entinen lyhytaaltoasema on vaatimaton ja hillitty rakennus, jonka alkuperäistä käyttötarkoitusta, metsän keskellä ja ilman ympäröiviä verkkoantenneja, on nykyään vaikea arvata. Funktionalistisesta rakennuksen vaaleasta hahmosta voi silti havaita kaarevasti pullistuvan pääporrashuoneen sekä eri kokoisten tilojen hierarkiaa ja sijoittumista. Koillisen julkisivun pienemmät aukotukset ja katos osoittavat työntekijöiden tilat, kun taas luoteispäädyn suuret hallinovat paljastavat rakennuksen alun perin kätkeneen sisäänsä suuria koneita.

Anonyymi rakennus on arkkitehti Hugo Harmian Yleisradiolle suunnittelema. Radioasema on fyysiseltä perusolemukseltaan pysynyt lähes muuttumattomana tähän päivään asti, siitä huolimatta, että tilojen käyttö ja käyttäjät ovat vaihtuneet moneen kertaan. Sisätiloja on maalattu, vuorattu, kalustettu ja rajattu tarpeen mukaan. Tilojen haltuunottoa ovat leimanneet käytännön tarpeet, omaehtoisuus ja useimmiten toimintojen väliaikaisuus. Arkkitehdin suunnitteleman aseman sisään on muodostunut käyttäjien luoma kerroksellinen estetiikka. Julkisivut ja rakennustekninen ylläpito ovat jääneet vähemmälle huomiolle.

Tulevissa muutos- ja korjaustöissä keskeiset pääteemat ovat arkkitehtoninen ja rakenteellinen kunto sekä käyttäjien turvallisuus ja tilojen moninaista toimintaa mahdollistavat ominaisuudet. Muutoksilla ei pyritä palauttamaan koko rakennusta alkuperäisasuun, vaan löytämään tasapaino arkkitehtonisten arvojen ja kulttuurisen kestävyuden välillä. Varsinaisia ennallistavia toimenpiteitä ehdotetaan

Näyttelyvieraita lida Nikitinin näyttelyssä lyhytaaltoasemalla toukokuussa 2021.
Kuva: Niilo Rinne

The Cultural Sustainability of a Former Shortwave Station

From the outside, Pori's former shortwave station is a modest and understated building, whose original purpose, in the middle of the forest and without surrounding network antennas, is hard to guess today. The functionalist light-coloured frame of the building, however, still shows the hierarchy and placement of the arched main stairwell as well as spaces of different sizes. The smaller openings and canopy on the northeast facade show the workers' quarters, while the large hall doors on the northwest end reveal that the building originally housed large machines.

93

The anonymous building was designed by architect Hugo Harmia, commissioned by the Finnish Broadcasting Company. The basic physical essence of the radio station has remained almost unchanged until today, despite the fact that the use of the premises and the users have changed many times. The interiors have been painted, lined, furnished, and sectioned as needed. The use of the premises has been guided by practical needs, self-determination, and the often temporary nature of activities. A layered aesthetic has formed, created by different users. The facades and technical maintenance have received less attention.

In the upcoming changes and repairs, the key focus points are the architectural and structural condition as well as user safety and the facilitation of multiple functions. The changes do not aim to return the entire building to its original state, but to find a balance between architectural values and

Guests at Iida Nikitin's exhibition at the shortwave station in May 2021. Photo: Niilo Rinne.

ainoastaan rakennuksen julkisivuihin. Lisäksi sisätiloissa alkuperäiset hallitilat rakenteineen on tärkeä säilyttää, ja ne soveltuvat hyvin erikokoisille yleisötapahtumille. Tilallisena strategiana on vapaan tilan takaaminen, jotta käyttäjillä olisi mahdollisimman laajat mahdollisuudet omaehtoiseen toimintaan. Esimerkiksi poistumisteillä, kulkureittien ja äänisulkujen sijoittelulla halutaan mahdollistaa samanaikainen toiminta. Näin ollen juuri lyhytaaltoaseman toimintaan suunniteltu rakennus muuntuu melkein 100 vuotta myöhemmin monikäyttötilaksi, vailla tarkkaan määriteltyä käyttöhorisonttia. Tavoitteena on ajassa muuntuvan estetiikan salliminen ajatoman funktionalistisissa raameissa.

Miten huomioida rakennustekniikka, paloturvallisuus, käyttöturvallisuus ja esteettömyystarpeet ilman, että paikan erityisyys pyyhkiytyy pois? Kokeellisuus ja rosoisuus ovat osa nykyistä paikan viehätystä, joka saattaa kadota, mikäli rakennusta ylikorjataan. Tätä pyritään välttämään korjaamalla vähän ja vaihteittain sekä hyödyntämällä ja kierrättämällä rakennuksen omia osia. Lisäksi rakennussuojelutyössä on huomioitava kulttuurin suojelu, joten arkkitehtuurista ja vuorovaikutuksesta muiden osapuolten kanssa on havaittava ristiriidat ja yhteishyödyt, jotka vaikuttavat tilaratkaisujen prioriteetteihin. Rakennuksen säilömä historia on synnyttänyt paikan hengen, joka muodostuu sekä syrjässä sijaitsevasta, huonokuntoisesta, entisestä radioasemasta että kulttuurin tekijöistä ja kokijoista, jotka ovat löytäneet tämän piilopaikan. Näiden ominaisuuksien säilyminen vaatii erikoisen sekoituksen rakennuksen kulttuurihistoriallisen merkityksen tunnistamista, ylläpitoa, restaurointia, tilasuunnittelua ja kulttuuritoiminnan suunnittelua sekä kaikkien näiden tehtävien sopivaa laiminlyöntiä. ●

Lyhytaaltoaseman seinän rappausta paikataan syksyllä 2020. Kuva: Niilo Rinne

Ihmissä aseman vihkiäisten kunniaksi vuonna 1948 istutetun tammen alla T.E.H.D.A.S. Kesänäyttelyn Summer of Live and Dead Art avajaisissa 2017. Kuva: Niilo Rinne

Wall plastering of the shortwave station being patched in fall 2020. Photo: Niilo Rinne

People under the oak tree planted in 1948 in honor of those who inaugurated the station at the opening of the summer exhibition Summer of Live and Dead Art in 2017 by T.E.H.D.A.S.. Photo: Niilo Rinne

cultural sustainability. Actual restorative measures are proposed only for the facades of the building. In addition, it is important to preserve the original hall spaces and indoor structures, and they are well suited for public events of various sizes. The spatial strategy is to guarantee a flexible use of space for various independent activities. For example, the placement of exits, passageways, and sound barriers is intended to enable simultaneous activities to take place. Thus, a building designed as a shortwave station will be transformed almost 100 years later into a multi-purpose space, without a precisely defined use horizon. The goal is to allow aesthetics that change through time within the building's timeless functionalist framework.

How do we take into account construction technology, fire safety, operational safety, and accessibility needs without erasing the uniqueness of the venue? An experimental and rugged feel are part of the current charm of the place, which may be lost if the building is over-renovated. The aim is to avoid this by repairing little by little, and by using and recycling the building's original parts. In addition, 95 the preservation of culture must be taken into account in building conservation work, so conflicts and mutual benefits must be detected from the architecture and interaction with other parties, which affect the priorities of spatial solutions. The preserved history of the building has given rise to its spirit of place, which consists of both the remote, decayed, former radio station and the creators and experiencers of culture who have discovered this hidden place. The preservation of these features requires a special blend of recognition of buildings' heritage qualities, maintenance, restoration, spatial planning and cultural planning, as well as an appropriate neglect of all these tasks. ●

● **Alajärvi**
Nelimarkka-museon
arkkitehtuuriresidenssi
Nelimarkka Museum
Architecture Residence

● **Lapinlahti**
Arkkitehtuuri- ja ympäristö-
kulttuurikoulu LASTU
School of Architecture and
Environmental Culture LASTU

● **Kuopio**
ANTI – Contemporary
Art Festival
ANTI – Contemporary
Art Festival

**Kulttuurinen
toimijuus**
Cultural
Agency

97

Kulttuurinen toimijuus: Nelimarkka-museo / ANTI / Lastu

Paikallisuudessa, kuten arkkitehtuurisakin, on aina kyse ihmisistä ja kulttuureista. Paikallisten asukkaiden elämä ja toiminta luovat osaltaan omalaatuista elinympäristöä. Ihmiset ovat se voimavara, jonka kautta paikallisuutta ja paikkaa tulkitaan ja luodaan uudelleen ajan saatossa.

Kulttuurinen toimijuus on noussut keskiöön kehitysryhmän työn aikana muun muassa keskusteltaessa tyhjen tilojen uusista käyttötarkoituksista, osallisuuden kokemuksesta ja vaikutusmahdollisuuksista oman elinympäristön suunnitteluun sekä siitä, miten parempi ymmärrys oman arkiympäristön merkityksistä vahvistaa paikkaan juurtumista ja oman identiteetin muodostumista.

Uusi paikallinen -ryhmässä on mukana kolme hanketta, jotka temaattisesti asettuvat kulttuurisen toimijuuden klusteriin. Alajärvellä sijaisevan Nelimarkka-museon käynnistyvä arkkitehtuuriresidenssitoiminta, ANTI nykytaidefestivaalin toiminta Kuopion Konepajan kehittämisessä myös taitteen ja kulttuurin tilaksi sekä Lapinlahdella toimiva Arkkitehtuuri- ja ympäristökulttuurikoulu Lastu ja sen rooli etenkin lasten ympäristölukutaidon opettajana.

Nelimarkka-museo on käynnistämässä arkkitehtuuriresidenssitoimintaa vuonna 2024. Merkittävän rakennushistorian omaavalla paikkakunnalla

residenssitoiminnan toivotaan avaavan uusia mahdollisuuksia Alajärvellä käytävälle arkkitehtuurikeskustelulle, niin kunnan sisällä eri toimijoiden välillä kuin residenssivieraiden ja kuntalaisien kesken. Residenssin toivotaan synnyttävän uusia vastavuoroisia toimintatapoja ja ideoita yhteiselle teemiselle arkkitehtuurin kysymyksissä.

Muun muassa monien vastaavan kokoisten kuntien kanssa jaettu huoli väestönmuutoksen myötä tyhjiilleen jäävistä liiketiloista ja niiden hyödyntämisestä uusiin käyttötarkoituksiin, esimerkiksi kulttuuritoiminnan tiloina, vaatii laajempaa keskustelua niin paikallisesti kuin valtakunnallisestikin. Tilojen ja paikkojen paikallisten merkitysten ymmärtäminen mahdollistaa merkityksellisten tilojen ja toiminnan olemassaolon myös tulevaisuudessa.

Kuopiossa toimiva nykytaidefestivaali ANTI toteuttaa festivaalin aikana paikkasidonnoisia väliaikaisia teoksia ympäri kaupunkia sekä muutamia teoshankkeita ympäri vuoden. Parhailaan festivaali pyrkii vaikuttamaan vanhojen VR:n konepajatilojen käyttöön niin, että ne olisivat jatkossakin osittain myös kulttuuri- ja taidetoiminnan tiloina. Festivaalin toiminnanjohtaja ja johtava kuraattori **Elisa Itkonen** kuvaa tekstissään miten monialaisessa toimintaympäristössä työ vaatii etenkin kommunikointitapojen, toimintamallien ja yhteisen kielen kehittämistä.

Festivaali on solminut Kuopion kaupungin kanssa monivuotisen vuokrasopimuksen, jonka aikana tiloissa on tarkoitus järjestää kulttuuri- ja

Cultural Agency: Nelimarkka Museum / ANTI / Lastu

Locality, much like architecture, revolves around people and cultures. The life and activities of local residents play a pivotal role in shaping a unique living environment. People serve as the driving force behind the interpretation and evolution of locality and place over time.

Cultural agency has taken centre stage in the working group's discussions on topics such as repurposing vacant spaces, fostering participation experiences, influencing one's own living environment, and understanding the significance of everyday surroundings in creating a feeling of rootedness and in shaping identity.

The New Local working group comprises three projects thematically focused on cultural agency. These include the upcoming architecture residency at the Nelimarkka Museum in Alajärvi, ANTI contemporary art festival's efforts to revitalise a former industrial yard in Kuopio for art and culture, and the Lastu School of Architecture and Environmental Culture in Lapinlahti, which emphasises environmental literacy, especially for children.

The Nelimarkka Museum is launching an architecture residency in 2024. Situated in a small city renowned for its architectural heritage, the residency programme aims to spark fresh architectural dialogues in Alajärvi, involving various local stakeholders, residency guests, and residents alike. The

aspiration is to foster new reciprocal approaches and collaborative ideas regarding architectural themes.

Many municipalities face similar challenges with business premises becoming vacant due to changing population structures. Many ask how to repurpose such spaces, for instance as cultural facilities – requiring a broader discussion both locally and nationally. Understanding the local significance of spaces and places ensures the preservation of meaningful spaces and activities also in the future.

The ANTI contemporary art festival, based in Kuopio, showcases site-specific temporary works throughout the city during the festival and undertakes select art projects year-round. Currently, the festival is advocating for the continued cultural and artistic use of the former railway repair facilities in Kuopio. In her text, the festival's managing director and lead curator, **Elisa Itkonen**, emphasises the importance of developing communication methods and operating models – and finding a common language – to foster a multi-disciplinary environment. 99

ANTI has secured a multi-year lease with the City of Kuopio to host cultural and artistic activities in the premises. By employing participatory artistic methods involving both residents and festival visitors, ANTI aims to demonstrate how artistic tools can enhance resident participation in shaping the use of vacant spaces and contribute to urban development.

Konkreettinen kynnys tietysti, että jos asutaan näinkin kuitenkin pienessä kaupungissa, tämän päivän julkinen liikenne ei suosi tällaisia syrjässä olevia, pienempiä paikkoja. Tänne on pikkuisen haastava tulla julkisilla. Se on semmoinen konkreettinen asia, mitä ihmiset, jotka tänne tulevat, joutuvat miettimään....ehkä pikkuhiljaa, jos tilan ja arkkitehtuuriresidenssin vieraat tulisivat uudelleen, heidän suhteensa tähän paikkaan ja ehkä ymmärryksensä muuttuisi, syvenisi. Ehkä tulevaisuudessa, jos ajatellaan, että tästä voisi muotoutua sellaisia haaroja, että residenssi-vieraat lähtisivät vaikuttamaan siihen paikallisuuteen, tarvittaisiin neuvottelevia tasoja, jotka osaisivat puhua kaupunkien virkamiesten kieltä ja näiden vierailijoiden kieltä ja ehkä lobata sitä arkkitehtuuri- ja tilan residenssin toimintaa siihen kaupungin enemmän arkeen.

Sanna Sarva (Museolehtori, Nelimarkka-museo, Alajärvi) Kuution jälkeen -podcast, kausi 2 osa 3 "Pöhinän tuolla puolen". Toim. Maija Kasvinen. Taiteen edistämiskeskus 2024. <https://www.taike.fi/fi/podcastit/jakso-4-pohinan-tuolla-puolen-kuution-jalkeen-kausi-2>.

100

Tilat voivat todellakin synnyttää sitä kulttuuria. Ne tilat ovat tärkeitä ja paikat on tärkeitä ihmisille. Kaikkein kestäväntähän on ottaa ne vähäkäyttöiset tilat käyttöön eikä rakentaa uutta. Tähän ovat heränneet meidän arkkitehditkin, arkkitehtisuunnittelijat ynnä muut. Mietitään, että miten kaikki mahdolliset sellaiset tilat, mitkä meillä on jo rakennettu, miten muovataan ja muokataan niitä uusiin käyttöihin. Tässä myös on tärkeää, että otetaan taas ne paikalliset ihmiset sinne matkaan. Mietitään kulttuuriperintöä ja historiaa, että säilytetään myös asioita, ettei liian rankalla kädellä lähdetä myöskään muuttamaan. Siinä jos missä syntyy sitten uutta kulttuuria yhdessä tehden.

Mervi Eskelinen (Toiminnanjohtaja, Arkkitehtuuri- ja ympäristökulttuurikoulu Lastu, Lapinlahti) Kuution jälkeen -podcast, kausi 2 osa 3 "Pöhinän tuolla puolen". Toim. Maija Kasvinen. Taiteen edistämiskeskus 2024. <https://www.taike.fi/fi/podcastit/jakso-4-pohinan-tuolla-puolen-kuution-jalkeen-kausi-2>.

Mervi Eskelinen, director of the Lastu School of Architecture and Environmental Culture, also emphasises the importance of establishing a common language. Situated in Lapinlahti, Lastu aims to support and develop architectural and environmental culture education, promoting an appreciation for both old and new built cultural heritage. Architecture belongs to everyone and is encountered on a tangible everyday level, but environmental literacy and a shared language are necessary for observing and discussing it. By perceiving and becoming aware of the overlapping stories, meanings, and histories in one's immediate environment, individuals can develop a deeper appreciation for their local surroundings. This strengthens both one's local relationship and identity. Lastu proposes the creation of a network of local stakeholders to facilitate broader and more purposeful discussions about local meanings on both local and larger scales.

These perspectives on cultural agency were discussed at the meeting held in Kuopio and Lapinlahti in September 2023. In Lapinlahti, we acquainted ourselves with Lastu's activities, immersing ourselves in the local environment and observing children's handprints. In Kuopio, ANTI Festival hosted the closing seminar of the New Local working group, open to the public. The cluster's projects were showcased, and a public discussion on architecture in Kuopio was held at the public event hosted by Archinfo.

Cultural agency and action in architecture can illuminate and reinforce local identity, deepen understanding of one's living environment, and foster processes that reimagine locality and have a potential of renewal. In this regard, cultural agency aligns with social sustainability, promoting inclusivity, and empowering residents of the municipality to shape their own surroundings. ●

Mari Kempinen
Arts Promotion Centre Finland

taidetoimintaa ja hyödyntää osallistavan taiteen menetelmiä kaupunkilaisten ja festivaalivieraiden kanssa. ANTI toivoo voivansa toimia esimerkkinä, siitä kuinka kaupunkikehityksessä ja etenkin tilojen käyttötarkoituksen suunnittelussa voitaisiin hyödyntää taiteen keinoja entistä enemmän ja lisätä kuntalaisten osallisuutta ja vaikutusmahdollisuutta tyhjen tilojen käyttötarkoitusten muotoutumisessa.

Yhteisestä kielestä puhuu myös Arkkitehtuuri ja ympäristökulttuuri-koulu Lastun toiminnanjohtaja **Mervi Eskelinen**. Lapinlahtelainen Lastu tukee ja kehittää arkkitehtuuri- ja ympäristökulttuurikasvatusta sekä edistää työllään rakennetun kulttuuriperinnön arvostusta, ymmärtämistä ja vaalimista.

Arkkitehtuuri on kaikkien yhteinen asia, joka tulee ihmistä lähelle jokapäiväisessä arkiympäristössä. Sen havaitsemiseen ja siitä puhumiseen tarvitaan kuitenkin ympäristölukutaitoa ja yhteinen kieli. Se että havaitsee, tiedostaa ja hahmottaa lähiympäristönsään limittyviä tarinoita, merkityksiä ja historioita opettaa arvostamaan omaa kotiympäristöä. Tämä juurruttaa ja vahvistaa jokaisen paikkasuhdetta ja omaa identiteettiä. Lastu ehdottaakin paikallistoimijoiden verkoston luomista, jotta

paikallisista merkityksistä voidaan keskustella laajemmin ja merkittävämmiin myös suuremmassa mittakaavassa.

Muun muassa näihin kulttuurisen toimijuuden aiheisiin päästiin pureutumaan Kuopiossa ja Lapinlahdella järjestetyssä tapaamisessa syyskuussa 2023. Lapinlahdella tutustuimme Lastun toimintaan paikan päällä aistien ympäristön tunnelmaa ja havainnoiden lasten kädenjälkiä ympäristössä. Kuopiossa järjestettiin yleisölle avoin Uusi paikallinen -kehitysryhmän päätösseminaari ANTI-festivaalin emännöimänä, jossa esiteltiin klusterin hankkeita ja keskusteltiin Archinfon yleisötilaisuudessa Kuopion arkkitehtuurista.

Kulttuurisella toimijuudella ja toiminnalla voidaan siis arkkitehtuurin saralla tuoda esiin ja vahvistaa paikallisidentiteettiä, lisätä oman elinympäristön syvempää ymmärrystä ja luoda prosesseja ja toimintaa, jotka osaltaan mahdollistavat myös paikallisuuden uudelleen kuvittelua ja paikkojen uudistumisvoimaa. Tältä osin kulttuurinen toimijuus vastaa myös sosiaalisen kestävyuden haasteeseen lisäen osallisuuden kokemusta ja kuntalaisten mahdollisuuksia vaikuttaa omaan elinympäristöönsä. ●

102

Mari Kemppinen
Taiteen edistämiskeskus

A very real issue, of course, is that if you live in such a small town, today's public transport does not favour such remote, smaller places. It remains challenging to get here by public transport. It's such a concrete thing that people who come here have to think about. But maybe little by little, if the guests of the architecture residency would come again, their relationship with this place and maybe their understanding would change, deepen. Perhaps in the future, we could think that such modes of collaboration could be formed and that the residency guests would begin to influence the locality. This would require some kind of negotiating and speaking the language of the city officials and the language of these visitors and perhaps as a result, push activities of the residency programme into the everyday life of the city

Sanna Sarva (Museum Educator, Nelimarkka Museum, Alajärvi) Kuution jälkeen -podcast, season 2 episode 3 "Pöhinän tuolla puolen". Ed. Maija Kasvinen. Arts Promotion Centre Finland 2024. <https://www.taike.fi/fi/podcastit/jakso-4-pohinan-tuolla-puolen-kuution-jalkeen-kausi-2>.

Spaces can indeed create culture. Spaces are important and places are important to people. After all, the most sustainable thing is to put the little-used facilities into use and not build new ones. Our architects, architectural designers and others have also woken up to this. Let's think about all the possible spaces that we have already built, how to shape and modify them for new uses. And again, it is important that we include the local people. Let's think about cultural heritage and history, that we also preserve things, and not dash into things too fast. That's where new cultures are created by working together.

Mervi Eskelinen (Managing director, Lastu School of Architecture and Environmental Culture Lapinlahti) Kuution jälkeen -podcast, season 2 episode 3 "Pöhinän tuolla puolen". Ed. Maija Kasvinen. Arts Promotion Centre Finland 2024. <https://www.taike.fi/fi/podcastit/jakso-4-pohinan-tuolla-puolen-kuution-jalkeen-kausi-2>.

Meillä on mukana paikallisraati, jonka kanssa olemme nyt työskennelleet vuoden verran. Siinä nyt tällä hetkellä ainakin on postituslistoilla 70 ihmistä, jotka haluavat jatkossakin olla mukana tekemässä kanssamme tätä hanketta ja projektia ja olla kehittämässä sitä tilaa ja myös vaikuttamassa kyseisen asuinalueen, tai se ei ole vielä varsinaisesti asuinalue, mutta sen alueen kehitykseen ja myös kaavoitusprosessiin. Havittelemme tilaa sellaiselta alueelta, joka on käytännössä kaavassa musta aukko. Siinä ei ole tällä hetkellä voimassa olevaa kaavaa sillä alueella. Paikallisraati on myös keskeinen toimija, yhteistyökumppani meille. Siinä on ihmisiä tosi monenlaisista taustoista. Muutenkin näissä meidän osallistavissa prosesseissamme me työskentelemme kuopiolaisten tai pohjoissavolaisten kanssa, jotka tulevat monilta eri yhteiskunnan alueilta. Ei pelkästään vaikkapa taide- ja kulttuurialojen ammattilaisen tai harrastajien kanssa.

104

Elisa Itkonen (Toiminnanjohtaja – johtava kuraattori, ANTI – Contemporary Art Festival) Kuution jälkeä -podcast, kausi 2 osa 3 "Pöhinän tuolla puolen". Toim. Maija Kasvinen. Taiteen edistämiskeskus 2024. <https://www.taike.fi/fi/podcastit/jakso-4-pohinan-tuolla-puolen-kuution-jalkeen-kausi-2>.

We have created a local panel, with whom we have been working for a year now. At the moment, there are at least 70 people on the mailing list who want to continue to be involved in doing this project with us and to be developing the space and also influencing the planning of the overall residential area. Or, it is not yet a residential area, but an ongoing development and a planning process. We are looking for a venue or a space in an area that is practically a black hole in the plan, its status is really unplanned. The local panel is also a key player, a partner for us. It has people from varied backgrounds. Otherwise, in these participatory processes of ours, we work with the people of Kuopio or Northern Savonia, who come from many different areas of society. Not only with, say, art and culture professionals or enthusiasts.

Elisa Itkonen (Director – Lead Curator, ANTI – Contemporary Art Festival)
Kuution jälkeen -podcast, season 2 episode 3 “Pöhinän tuolla puolen”. Ed.
Maija Kasvinen. Arts Promotion Centre Finland 2024. <https://www.taike.fi/fi/podcastit/jakso-4-pohinan-tuolla-puolen-kuution-jalkeen-kausi-2>.

● **Kuopio**

106

Konepajan utopioita luomassa Femma Planningin ohjaamassa paikallisraadin työpajassa. Kuva: Akseli Muraja

Creating utopias for the industrial yard at a workshop for the local panel facilitated by Femma Planning. Photo: Alekski Muraja

ANTI – Contemporary Art Festival

ANTI – Contemporary Art Festival

107

ANTI – Contemporary Art Festival on kansainvälinen paikkasidonnaisen nykyaikaisen taiteen festivaali, joka järjestetään vuosittain syyskuussa Kuopiossa. Festivaali on myös mukana kansainvälisessä Future DiverCities 2 -hankkeessa, jossa tutkitaan kaupunkien tyhjiillään olevien tilojen käyttömahdollisuuksia ja innostetaan kaupunkilaisia asuinalueidensa kehittämiseen. Hanke on sitoutunut ekologisesti kestävään kehitykseen.

Future DiverCities -hankkeen puitteissa ANTI-festivaali käsittelee toiveita Kuopion Konepajan alueen (entinen rautatieliikenteen alue) tulevaisuutta ja kehitystä koskien. Tavoitteena on jatkossa järjestää Konepajan alueen sisä- ja ulkotiloissa kaupunkilaislähtöistä taide- ja kulttuuritoimintaa.

ANTI is an international festival of site-specific contemporary art held annually in Kuopio every September. The festival is a member of the international Future DiverCities 2 project network, which explores the potential of vacant urban spaces and encourages residents to shape their living areas, for instance, by engaging with local councils. The project is committed to ecologically sustainable development.

Within the EU project, ANTI Festival investigates future aspirations and development prospects surrounding the former industrial yard Kuopion Konepaja, once serving the national railway. The goal is to organise citizen-driven art and cultural activities in both indoor and outdoor spaces of the Konepaja area.

Elisa Itkonen

Toiminnanjohtaja – johtava kuraattori, ANTI – Contemporary Art Festival
Managing Director – Lead Curator, ANTI – Contemporary Art Festival

Taidefestivaali kaupunkiaktivistina

ANTI-festivaali on jo 22 vuoden ajan toiminut Kuopiossa kansainvälisten ja kotimaisten taide-elämysten tarjoajana. Festivaali noussut myös paikalliseksi yhteiskunnalliseksi vaikuttajaksi. Se on pystynyt yleisöjä osallistavan taiteellisen toimintansa kautta avaamaan ja ylläpitämään yhteiskunnallisia keskusteluja, jotka eivät tavallisesti ole Kuopiossa juurikaan esillä.

ANTI hyödyntää kaupungin julkisia tiloja ja muita epätyypillisiä taidetiloja festivaaliteosten esityspaikkoina, minkä myötä teokset ehdottavat vaihtoehtoisia tapoja olla ja toimia kaupunkiympäristöissä. Festivaali on myös toteuttanut useita osallistavia taideprojekteja, joissa on tutkittu tiettyjä asuinalueita ja työstetty kaupunkilaisten kanssa tulkintoja alueiden nykytilasta tai visioita niiden tulevaisuudesta.

ANTI-festivaalin perustoiminta linkittyy siis kaupunkien kehittämiseen. Uudessa *Future DiverCities 2* -hankkeessa pyrimme osallistumaan entistä suoremmin myös kaupunkisuunnitteluun. *Future DiverCities 2* on Euroopan Unionin Luova Eurooppa -ohjelman tukema hanke (2022–2026), jossa ANTI on mukana 12 muun toimijan rinnalla. Hanke tutkii kaupunkien tyhjillään olevien tilojen käyttömahdollisuuksia, ja siinä osallistetaan kaupunkilaisia asuinalueensa ja kaupunkikulttuurin kehittämiseen. Se on sitoutunut kestävään kehitykseen ja painottaa sitä, että ympäristövastuullisuuden on oltava kaupunkialueiden uudistamisen keskiössä. Osallisuuden ja yhdenvertaisuuden edistäminen taide- ja

108

HYVÄ IDEA

Väliaikaiset taideteokset voivat olla kevyempi työtapa kaupunkiympäristön kehittämiseen, osallistumiseen ja inspiroitumiseen.

An Art Festival as an Urban Activist

Operating in Kuopio for 22 years, the ANTI Festival has remained a steadfast provider of international and domestic art experiences, evolving into a local social influencer along the way. Through participatory artistic endeavours, the festival has ignited discussions on societal issues often overlooked in Kuopio.

Utilising public spaces and unconventional venues as performance sites, ANTI grants artworks the opportunity to propose alternative ways of existence and interaction within the urban sphere. Moreover, it has spearheaded several participatory art projects, collaborating with citizens to examine the current state of specific residential areas in order to envision their future.

ANTI Festival's role is intricately linked with urban development, as demonstrated in its participation in the *Future DiverCities 2* project. Supported by the European Union's Creative Europe programme (2022–2026), this initiative aims to delve even deeper into urban planning. ANTI, alongside 12 other organisations, seeks to explore the potential of vacant city spaces, engaging residents in the enhancement of their own neighbourhoods and urban culture. The project is committed to sustainable development and underlines the fact that environmental responsibility must be at the core of the regeneration of urban areas. The promotion of inclusion and equality in art and cultural activities and urban planning is also central. In this way, the

GOOD IDEA:

Temporary artworks can be a lighter way of working to develop, participate and be inspired in the urban environment.

kulttuuritoiminnassa sekä kaupunkisuunnittelussa on myös sen keskiössä. Hankkeen painopisteet keskustelevat näin Suomen arkkitehtuuripoliittisen ohjelman kanssa.

Future DiverCities Kuopio on osa laajaa kansainvälistä kokonaisuutta, mutta sillä on vahva paikallinen tarkoitus ja paikalliset tavoitteet. ANTI-festivaali vuokraa vuoden 2024 alusta alkaen hankkeen tutkimuskohteeksi ja tapahtumapaikaksi tiloja Kuopion vanhalta asema-alueelta. Kyseessä on noin 360 neliömetrin sisätila ja 100 neliömetrin piha-alue laajasta kiinteistöstä, jossa toimii aikoinaan VR:n junien korjaamohallit. Kutsumme tilaa Kuopion Konepajaksi.

ANTI-festivaali tutkii hankepilotissaan sitä, miten taiteilijat ja muut luovien alojen ammattilaiset sekä kaupunkilaiset voivat ottaa Konepajan käyttöönsä ja toteuttaa siellä ympärivuotista taide- ja kulttuuritoimintaa. Tavoitteena on löytää uusia kulttuurisen toiminnan tapoja, ei ainoastaan käyttää tilaa esitys- tai näyttelytilana. ANTI testaa Konepajan alueella ja tilassa tapoja elää vuorovaikutuksessa alueen kehityksen ja kehittyvän naapuruston kanssa. Tavoitteena on luoda ekologisia arvoja toteuttava yhteisöllinen ja toiminnallinen tila, jolla ei tarkoiteta ainoastaan yksittäistä tilaa kiinteistössä, vaan Konepajaa laajempaa kaupunkiympäristönä.

Konepaja ja vanha asema-alue sijaitsevat muuttovassa Itkonniemen kaupunginosassa. Alueelle on tehty asemakaavamuutoshakemus, joka käsitellään Kuopion kaupunginvaltuustossa tulevana vuosina. Maanomistajien suunnitelmien mukaan tällä hetkellä kunnostamaton alue tullaan tulevien vuosikymmenten aikana uudistamaan asuin- ja toimistorakennusalueeksi. ANTI haluaa vaikuttaa alueen kehitykseen ja pyrkii siihen, että alueella olisi myös Future DiverCities -hankkeen jälkeen tiloja taiteelle ja kulttuurille.

Väliaikainen toiminta tuo esiin alueen potentiaalia taiteen ja kulttuurin tilana ja rakentaa sen kulttuurista identiteettiä. Pyrimme kuitenkin vaikuttamaan myös suoraan kaavoittajiin ja päättäjiin edistääksemme toivomaamme tulevaisuuskuvaavaa, ja olemme kutsuneet yhteistyöhön helsinkiläisen, osallistavaan kaupunkisuunnitteluun erikoistuneen yrityksen, FEMMA Planningin. FEMMAN **Milla Kallio** ja **Efe Ogbeide** auttavat ANTI-festivaalia viestimään Kuopion

Konepaja – the former industrial yard. Photo: Akseli Muraja

priorities of the project are in conversation with Finland’s architectural policy programme.

Future DiverCities Kuopio is part of a broader international project, but retains a strong local focus and purpose. From the beginning of 2024, ANTI Festival will rent premises within a former industrial complex in Kuopio to serve as a research site and event venue. The area comprises indoors spaces of approximately 360 square metres and a yard of 100 square metres. The site once housed the national railway company’s train repair facilities. We call the space Kuopion Konepaja, referring to a train depot.

In its project pilot, ANTI Festival investigates how artists and other creative professionals, as well as city residents, could utilise the Konepaja premises and implement year-round art and cultural activities there. The goal is to find new avenues of cultural engagement beyond mere performance or exhibition space. ANTI is testing ways to integrate with the area’s development and the evolving residential community, aiming to create a communal and functional space that champions ecological values, considering Konepaja as part of the wider urban environment.

The former train repair facilities and station area are located in the evolving Itkonniemi district. A zoning plan amendment application was drafted for the area and will be processed by the Kuopio City Council in the coming years.

kaupungin kaupunkisuunnitteluksikön kanssa ja tarjoavat työkaluja vaikuttaa kaavoitusprosessiin.

ANTI-festivaalin haasteet Future DiverCities 2 -hankkeessa ovat vastaavat kuin tapahtumallisen ja katoavan taiteen myymisessä julkisen taiteen tilaajille. Hankkeen tavoitteiden toteutumiseksi tarvitaan monialaista yhteistyötä muun muassa taidefestivaalin, kaupunkisuunnitteluksikön, maanomistajien, kiinteistönomistajien ja rakennuttajien välillä.

Monialaisen yhteistyön haasteena on se, että emme pysty tarjoamaan vakiintuneita työskentelymalleja tai edes yhteistä kieltä, jolla yhteistyötä toteutettaisiin. Emme pysty tarpeeksi vaikuttavasti ja numeroin viestimään sitä, mitä esimerkiksi osallistavat taiteen menetelmät tai väliaikainen, kansalaislähtöinen kulttuuritoiminta voisi tarjota kaupunkisuunnittelulle ja rakennushankkeille. Vaikka vaikuttavia esimerkkitapauksia löytyy muualta Suomesta ja ulkomailta, ei tietoa ole koottu vastaavasti kuin esimerkiksi julkinentaide.fi-sivustolla, joka palvelee niin taiteen tilaajia, rakennuttajia, taiteilijoita kuin muita julkisen taiteen kentällä toimivia ammattilaisia.

Tavoitteena on, että Future DiverCities Kuopio tulee toimimaan esimerkkitapauksena siitä, miten väliaikaisella taide- ja kulttuuritoiminnalla on vaikutettu ympäristön ja asuinalueen ekologisempaan suunnitteluun (olemassa olevien rakennusten hyödyntäminen) ja siitä, miten se on osoittanut alueen potentiaalin kulttuuritilana tai -alueena. Tämä toivon mukaan voi ruokkia myös päättäjien halua rakentaa tai kunnostaa pysyviä tiloja kulttuurille.

Suomessa sekä taide- ja kulttuuritoimijat että kaavoittajat, maanomistajat ja rakennuttajat hyötyisivät käytännönläheisestä selvityksestä, johon olisi koottu vastaavia esimerkkitapauksia – olivat ne sitten yksittäisiä osallistavia taideprojekteja tai monivuotisia kansainvälisiä kulttuurihankkeita. Selvityksen tulisi sisältää analyysiä siitä, millaisia käytännön hyötyjä ja pitkänaikavälin vaikutuksia väliaikaisella taidetoiminnalla on saatu aikaan. Toivon näkeväni tällaisen selvityksen julkinentaide.fi-sivustolla tulevaisuudessa.

Minkälaisia vaikutuksia Future DiverCities Kuopio -hankkeella on sitten ollut tähän mennessä? Olemme ensimmäisen toimintavuoden aikana osallistaneet 150 kaupunkilaista

ANTI-festivaaleilla
2022 esitetty kaupunkitilan performanssi The Church of 4 FLOOR OF WHORES. Kuva Akseli Muraja

Urban performance
Church of 4 FLOOR OF
WHORES on the streets
of Kuopio at the 2022
festival. Kuva Akseli
Muraja

and serve to enhance its identity. However, we also aim to directly influence planners and decision-makers to promote the future image we envision. We have invited FEMMA Planning – a Helsinki-based company specialising in participatory urban planning – into the process. FEMMA's **Milla Kallio** and **Efe Ogbeide** will help ANTI Festival in communicating with the City of Kuopio's urban planning unit and offer suitable tools to influence the zoning process.

ANTI Festival's challenges in the Future DiverCities 2 project resemble those faced when promoting public event-based and ephemeral art. Cooperation across fields is essential to achieving the project's goals, necessitating collaboration between the art festival, city planning unit, landowners, property owners, and constructors.

The challenge of multidisciplinary cooperation lies in our inability to offer established working models or a common language to facilitate collaboration effectively. We struggle to communicate – or prove in financial terms – how participatory art methods or temporary, citizen-driven cultural activities could benefit urban planning and construction efforts. Although impressive examples exist in other parts of Finland and internationally, no comprehensive data has been compiled akin to that found on the online public art portal julkinentaide.fi, which caters to art patrons, developers, artists, and other public art professionals.

The goal is for Future DiverCities Kuopio to serve as an example of how a temporary art and cultural centre can influence a more ecologically driven design of the environment and residential area (using existing building stock), and demonstrate the area's potential as a cultural venue.

According to the landowners' plans, the currently unrenovated area will be refurbished into a residential and office building area in the coming decades. ANTI aims to influence the area's development to ensure spaces for art and culture endure beyond the Future DiverCities project.

The temporary activities highlight the area's potential as a cultural hub

Paikallisvaikutuksia-seminaari pidettiin osana festivaalin etkoja Kuopion kirjastolla syyskuussa 2023. Kuva: Akseli Muraja

Kuopion vanhan asema-alueen ja Konepaja-kiinteistön tulevaisuuden visiointiin. FEMMA Planningin toteuttamien osallistavien työpajojen ja taiteilijoiden **Riikka Vuoremaan, Sebastian Lopéz-Lehdon** ja **Maarit Utraisen Kaava 884** -esitysten kautta olemme keränneet kuopiolaisilta osallistujilta merkittävän määrän tietoa siitä, mitä he toivovat alueen tulevaisuudelta. Lisäksi kaupunkilaiset ovat osallistuneet väliaikaisen kulttuuritilan toiminnan ja sen arvojen suunnitteluun. Future DiverCities Kuopio -paikallisraadin postituslistalla on 70 ihmistä, jotka haluavat jatkossakin olla mukana kehittämässä Konepajalle taide- ja kulttuuritoimintaa ja vaikuttamassa alueen kehitykseen. ●

114

HYVÄ IDEA

Paikallisraadeilla voidaan tuoda ihmisiä mukaan pitkäaikaseenkin kehittämiseen.

Lähteet

<https://femmaplanning.com>

Itkonen, Elisa: "Katoavan taiteen kokoelmat", Julkisen taiteen vuosikatsaus, Taiteen edistämiskeskus 2022.

<https://www.julkinentaide.fi>

The seminar Paikallis-vaikutuksia ("Local Effects") was held in the Kuopio main library, autumn 2023. Photo: Akseli Muraja

GOOD IDEA

Local panels can involve people also in the long-term development.

Hopefully, this will also inspire decision-makers to construct or renovate permanent cultural spaces.

In Finland, both art and cultural actors, as well as land use planners, land owners, and developers would benefit from a practical survey encompassing similar examples, whether they are one-off participatory art projects or multi-year international cultural initiatives. Such a report should include an analysis of the practical benefits and long-term effects of temporary art activities. I hope to see such a study on the julkinentaide.fi portal in the future.

What kind of impact has the Future DiverCities Kuopio project had so far? During the first year of operation, approximately 150 citizens have taken part in envisioning the future of Kuopio's old train depot area and the Konepaja property. Through participatory workshops facilitated by FEMMA Planning, and the *Kaava 884* performances by artists **Riikka Vuorenmaa**, **Sebastian Lopéz-Lehto**, and **Maarit Utriainen**, we have gathered significant data on local participants' future aspirations for the area. Moreover, citizens have contributed to the operational planning of the temporary cultural space and its values. Currently, 70 people are on the mailing list of the Future DiverCities Kuopio local council, expressing their desire to remain involved in developing art and cultural activities for Kuopion Konepaja and contributing to the area's development. ●

115

Sources

<https://femmaplanning.com>

Itkonen, Elisa: "Katoavan taiteen kokoelmat", Annual Review of Public Art, Arts Promotion Centre Finland 2022.

<https://www.julkinentaide.fi>

● Lapinlahti

116

Arkkitehtuuri- ja ympäristökulttuurikoulu LASTU

School of Architecture and Environmental Culture LASTU

117

Arkkitehtuuri- ja ympäristökulttuurikoulu LASTU on vuonna 1993 perustettu, yhdistyksen ylläpitämä taide- ja rakennusalan toimintakeskus Lapinlahdella, Pohjois-Savossa. Lastun tehtävänä on tukea ja kehittää arkkitehtuuri- ja ympäristökulttuurikasvatusta sekä edistää vanhan ja uudemman rakennetun kulttuuriperinnön arvostusta, ymmärtämistä ja vaalimista.

Pitkäjänteinen työskentely arkkitehtuuri- ja ympäristökasvatuksen parissa saa katsomaan paikallisuutta uusin silmin: osallisuus lähiympäristöstä syntyy yhdessä oppimisen kautta elämänmittaisena matkana. LASTU pyrkii omalla alueellaan kehittämään ja kokoamaan pienten toimijoiden joukkoa Pohjois-Savossa vaikuttavaksi laajemmaksi arkkitehtuurin ja rakennetun ympäristön verkostoksi.

Located in Lapinlahti, North Savo, the LASTU School of Architecture and Environmental Culture serves as an activity centre for art and building culture. Established in 1993 and operated by a registered association, Lastu aims to support and develop architectural and environmental culture education, promoting appreciation, understanding, and preservation of both old and new built cultural heritage.

The centre's long-term work in architectural and environmental education encourages individuals to explore their surroundings with fresh perspectives, fostering a sense of ownership and connection to the local environment as a lifelong journey of learning together. LASTU aims to develop a local stakeholder group in North Savo into an impactful wider network advocating for architecture and the built environment.

Rakennusleiri.

Kuva: LASTU

Building camp.

Photo: LASTU

Mervi Eskelinen

Toiminnanjohtaja, Arkkitehtuuri- ja ympäristökulttuurikoulu Lastu, Lapinlahti
Managing director, Lastu School of Architecture and Environmental Culture, Lapinlahti

Arkkitehtuuria elämän mittaisena polkuna

”Suomi on arkkitehtuuritapahtumien autiomaa”, todettiin eräässä Uusi paikallinen -kehitysryhmän tapaamisessa. Vai onko Suomi kuitenkin arkkitehtuuritapahtumien rikkausmaa? On tärkeää, miten asiat määritellään, millä käsitteillä ja sanoilla puhutaan ja mitä ne kenellekin merkitsevät. Onko meillä arkkitehtuurin yhteistä kieltä?

Palataanpa noihin tapahtumiin. Kun katsoo vaikka Euroopan kulttuuriympäristöpäivien vuosittaista tapahtumakalenteria, niin tapahtumien kirjo ja määrä on huikea. Omassa ympäristössä on retkeilty, sitä on hoidettu, tutkittu, tutustuttu ja juhlittu lukemattomin tavoin. Nämä kaikki ovat arkkitehtuuritapahtumia, näissä kaikissa on pureuduttu oman arkiympäristön ilmiöihin, arkkitehtuurin ja rakennettuun ympäristöön. Tapahtumia ovat olleet järjestämässä kotiseutuyhdistykset, kyläyhdistykset, asukas yhdistykset, lukuisat muut yhdistykset, museot, talkooporukat, koulut, varhaiskasvatus, lastenkulttuurikeskukset ja jopa yksittäiset ihmiset.

Arkkitehtuuri ja rakennettu ympäristö ympäröivät meitä elämme jokaisessa hetkessä. Miksi sitten toiset kokevat arkkitehtuurin vieraaksi ja toteavat, että enhän minä siitä mitään ymmärrä? Omiiko joku arkkitehtuurin? Vieraannuttaako joku meidät siitä? Eikö se olekaan meidän kaikkien?

Suomen arkkitehtuuripoliittisen ohjelman (2022) mukaan ”Hyvään arkkitehtuuripoliitikkaan voidaan katsoa

118

HYVÄ IDEA

Arkkitehtuuristakin voidaan puhua jo olevan paikallisen toiminnan ja tapahtumien yhteydessä tai niiden aiheena.

Architecture as a Life-Long Path

“Finland is a desert for architectural events” was a proclamation heard at one of the meetings of the *New Local* working group. But could we also see Finland as fertile soil for architectural events? How things are defined has importance: what kinds of concepts, terms, and words we use, and what they mean to different people. Do we share a language to discuss architecture?

Let’s rewind. One look at the annual event listings for the European Heritage Days reveals a great wealth of events, both in quantity and diversity: field trips, many acts of care and maintenance, research, examination, and celebration of the local environment. These are all architectural events, they all delve into phenomena of one’s local everyday surroundings, architecture, and the built environment. Such events have been organised by local heritage associations, village committees, residents’ associations, numerous other types of groups, museums, voluntary initiatives, schools, early childhood educators, children’s culture centres, and even individuals.

Architecture and the built environment surround us every moment of our lives. Why is it, then, that some see architecture as unfamiliar and make statements like “I don’t understand anything about that”? Does someone claim to own architecture? Is someone alienating us from it? Isn’t it for all of us?

GOOD IDEA

Architecture can also be talked about in connection with or as a subject of existing local activities and events.

120

kuuluvan keskustelua elinympäristön laadusta ja niistä prosesseista, jotka edistävät laadukkaan rakennuskulttuurin saavuttamista.”¹ Tähän kestäväan arkkitehtuuriin ja arjen keskusteluun tarvitaan meistä jokaista, kaiken ikäisiä kansalaisia. Kansalaiset ovat arkkitehtuuriresurssi ja voimavara. Heillä on asiantuntijuus ja omistajuus omasta ympäristöstään. Näin arkkitehtuuriin ja arkkitehtuuriin kielen tulee olla yhteistä ja sitä pitää arkipäiväistä. Sillä onhan arkkitehtuuri kuin leipä, osa jokapäiväistä elämää.

Paikallistasolla eri toimijoiden yhteistyö ja arkkitehtuurikasvatus rakentavat keskustelusiltoja, yhteistä arkkitehtuurikieltä ja -ymmärrystä. Jokaisella on oikeus oppia ja nauttia ympäristöstä ja arkkitehtuurista, olla osallisena sen keskusteluissa, suunnittelussa, rakentumisessa ja huoltamisessa.

Apoli-ohjelmassa myös todetaan: ”arkkitehtuuri kuuluu sivistykseen ja kulttuuriin luoden kehyyksen inhimilliselle kokemukselle maailmasta. Se on osa yhteistä muistiamme

LASTUn ympäristöä ja rakennuksia. Pihalla myös lasten rakennusleirien tuotoksia vuosien varrelta. Kuvat: LASTU

1 Valtioneuvosto. 2022. *Kohti kestäväää arkkitehtuuria: Suomen arkkitehtuuripoliittinen ohjelma 2022–2035*. Valtioneuvoston julkaisuja 2022:1, 8.

The surroundings and buildings at the LASTU school. Structures on the yard are results from the many children's building camps organised over the years. Photos: LASTU

According to Finland's National Architectural Policy Programme (2022), "Good architectural policy can be considered to include discussion on the quality of the living environment and the processes that promote high-quality building culture."¹ This discussion on sustainable architecture and everyday life needs all of us, citizens of all ages. Citizens are an architectural resource and asset. They have expertise and ownership over their own environment. Architecture and the language of architecture need to be shared and they need to be democratised. Architecture, after all, is like bread, it is a part of everyday life.

At the local level, collaboration between different stakeholders as well as architectural education need to build bridges for discussion, and to shape a common language and understanding. Everyone has the right to learn and to enjoy their environment and architecture, and to take part in related discussions, planning processes, building, and maintenance.

The Architectural Policy Programme also states that "Architecture creates a framework for our human experience in the world and is therefore an integral part of culture and our way of life. It is a part of our collective memory and heritage."² This vision of architecture includes local realities, the present moment, the past, and future outlooks.

The local level also requires common discussion and shared activities, which in turn calls for input from many levels. The smaller the municipality, the less there are architectural professionals – yet the number of associations, other groups, and individuals in their own ways dealing with architecture through work or out of personal interest, can be surprisingly large. A common understanding is built through cooperation, serving to shed light on diverse local architectural questions.

Local knowledge is profoundly significant; people understand surroundings as they inhabit them. Hyperlocal phenomena form a stage (microcosm ↔ macrocosm),

1 Finnish Government. 2022. *Towards Sustainable Architecture: Finland's national architectural policy programme 2022–2035*. Publications of the Finnish Government 2022:62, 8.

2 Ibid., 13.

ja kansallisomaisuuttamme.”² Tätä arkkitehtuuria ovat paikalliset todellisuudet, nykyhetki, menneisyys ja tulevaisuuden näkymät.

Paikallistasolla tarvitaan yhteistä keskustelua ja yhteistä tekemistä, mikä vaatii myös eri toimijatasojen työpanosta. Mitä pienempi kunta on, sen vähemmän on arkkitehtuurialan ammattilaisia, mutta arkkitehtuurin parissa toimivia ja asiasta innostuneita yhdistyksiä, tahoja ja yksittäisiä ihmisiä taas voi olla yllättävän runsaasti. Yhteinen ymmärrys rakentuu yhdessä tehden ja monimuotoiset paikalliset arkkitehtuurikysymykset saadaan esille.

Paikallistason tieto on merkityksellistä. Ihmiset tuntevat ympäristönsä, he elävät siellä. Hyperpaikallinen asia voi toimia laajempien kysymysten näyttämönä (mikrokosmos ↔ makrokosmos) ja synnyttää paikallisen ja valtakunnallisen vuoropuhelua. Pitää myös muistaa, että asioita ei voi yksinkertaistaa ja yleistää ja luoda esimerkiksi julkishallinnosta käsin näkemystä, että tätä on maaseutu tai tätä on ihmisen arki tai tätä on hyvä elämä.

Lastu avaa Pohjois-Savossa eri ikäisten silmiä arkkitehtuurille ja oman arkiympäristön ilmiöille. Ympäristön lukutaitoa kartutetaan ja arkkitehtuurin merkitys löydetään elämämme tavallisista, tutuista lähiympäristön paikoista ja tiloista. Yhdessä koulujen, varhaiskasvatuksen, taide- ja kulttuuritoimijoiden, kotiseutu- ja kylätoimijoiden kanssa järjestetään opetusta, tapahtumia ja työpajoja. Yhdessä kasvatetaan ymmärrystä, miten olla osana ympäristöä.

Yhteistyöverkoston kutomista ja näkökulmien yhdistämistä tarvitaan lisää. Kehitysryhmään tuomamme idea maakunnallisesta arkkitehtuurin yhteistyöverkostosta voi tuoda asioita esille isommin ja vaikuttavammin. Se voi innostaa arkkitehtuurin pariin, huomaamaan ajankohtaisia asioita ja toimimaan: kyläyhdistys adoptoi katoavaa maaseutuarkkitehtuuria, syntyy tiedotusta ja kursseja, erilaiset toimijat innostuvat työskentelemään arkkitehtuuriteemojen parissa.

Yhteistyöverkostoon tarvitaan mukaan isommat ja pienemmät toimijat, myös eri ikäisten näkökulmat sekä isommat

122

HYVÄ IDEA

Pienet toimijat kykenevät yhdessä laajempaan toimintaan, mutta verkostot antavat myös aitoa vaikuttavuutta.

2 Ibid. 13.

facilitating a dialogue of local and national levels. It's crucial to recognise that simplifying and generalising overlooks the nuances. Public administration mustn't reduce areas to labels like "countryside", or present stereotypes of daily life or good living.

Lastu wishes to introduce architecture and phenomena of the local environment to people of all ages in the North Savo region. The school's endeavours serve to boost environmental literacy, looking for the meaning of architecture in our familiar everyday places and spaces. Together with schools, early childhood education, arts and cultural workers, as well as local heritage and village-level actives, Lastu organises teaching, events, and workshops. New understanding is nurtured together, exploring how to be part of one's environment.

We need to weave a collaborative network and combine different viewpoints more often. We presented an idea for the working group of a provincial cooperation network that could highlight different topics in a bigger and more impactful way. Such a network could inspire people to engage with architecture, to take notice of local affairs and to take action. One such example would be a village committee adopting disappearing rural architecture, sharing information, offering workshops, and finding ways for different groups and individuals to work on architectural matters.

A collaborative network calls for both large and small participants, the viewpoints of different age groups and operational environments of different scales, as well as input from rural and sparsely populated areas. The spectrum of architecture and current perspectives are very diverse. Our environment does not represent a singular storyline, but rather several nested, overlapping, and parallel stories. Interesting architecture is found everywhere. Every single place is interesting and creative, and we can work, operate, and live anywhere. Even something modest can be significant.

The meaningfulness of a place needs to be discovered, in order to draw from it and to strengthen one's local relationship and love for one's own surroundings. Hometown

GOOD IDEA

Smaller actors can achieve bigger things by working together, but networks also give genuine impact.

ja pienemmät toimintaympäristöt, myös maaseutu- ja haja-asutusalueiden näkökulmat. Arkkitehtuurin kirjo ja ajan-kohtaiset näkökulmat ovat monenkirjavia. Ympäristömme ei ole vain yksi tarina vaan useita sisäkkäisiä, päällekkäisiä ja rinnakkaisia tarinoita. Kaikkialta löytyy mielenkiintoista arkkitehtuuria. Jokainen paikka on kiinnostava ja luova, missä tahansa voi työskennellä, toimia ja elää. Vaatimatonkin voi olla merkittävää.

Paikan merkityksellisyys pitää löytää, jotta siitä voi ammentaa ja vahvistaa henkilökohtaista suhdetta ja rak- kautta omaan paikkakuntaan. Kotipaikkaylpeys kiinnit- tää kotiseutuun, juurruttaa meidät maisemiin, rakennuksiin, poluille ja pellon pientareille. Lastun iskulause ”Arkkiteh- tuurikasvatus kasvattaa juuret ja antaa siivet” kertoo oman arkiympäristön arvostuksen merkityksestä, kuulumisesta paikkaan, se kertoo paikallisuudesta universaaliin. Kun tun- net yhden paikan, niin voit löytää yhtymä- ja kiinnityskohtia muualta. Voit kotoutua ja löytää paikkasi sieltä, minne siivet sinua kuljettavat. ●

pride attaches us to our home region, grounds us to our landscape, to buildings, paths, and fields. Lastu's slogan – "Architecture education gives roots and wings" – speaks to the importance of valuing one's everyday environment and belonging to a place, and makes a connection between the local and the universal. When you know one place, you can find connections and attachment points elsewhere. You can settle in and find your place where your wings take you. ●

● Alajärvi

126

Tuleva arkkitehtuuri-
residenssi Villa Väinölä.

Home of the new archi-
tectural residency Villa
Väinölä.

Nelimarkka-museon arkkitehtuuriresidenssi

Nelimarkka Museum Architecture Residence

127

Alajärvi on osa valtakunnallista Alvar Aalto -kaupunkiverkostoa. Ainoana kaupunkina maailmassa, Alajärvellä on nähtävissä Aallon toimiston töitä 80 vuoden ajalta, aina arkkitehdin ensimmäisestä toteutuneesta julkisesta rakennuksesta lähtien.

Alvar Aalto suunnitteli vuonna 1926 Alajärven keskustassa sijaitsevan huvilan Villa Väinölään veljelleen, maanmittausinsinööri Väinö Aallolle kodiksi ja toimistoksi. Väinölässä on sittemmin toiminut verotoimisto, hammaslääkärin vastaanotto ja erilaisia kunnan toimistoja. Etelä-Pohjanmaan alueellista taiteen vastuumuseotehtävää 2020 alkaen hoitanut Nelimarkka-museo on lanseerannut Alvar Aallon suunnittelemaan Villa Väinölään arkkitehtuuriresidenssiä, joka korostaa arkkitehtuurin merkitystä Alajärven historiassa sekä myös paikallisessa tulevaisuudessa.

Alajärvi, part of the national Alvar Aalto city network, houses designs created by Aalto's architectural office spanning eight decades – the world's longest timeline of Aalto's designs found in one locality. Aalto designs in Alajärvi include the architect's first public building.

Notably, Alvar Aalto designed Villa Väinölä in the centre of Alajärvi in 1926 as a home and office for his brother, the surveying engineer Väinö Aalto. The villa has since housed a tax office, a dentist's practice, and various municipal offices. Today, the Nelimarkka Museum, appointed as South Ostrobothnia's museum of regional responsibility in 2020, is launching an architectural residency at Villa Väinölä. The residency programme underscores the significance of architecture in Alajärvi's history and its importance in shaping local future.

Arkkitehtuuriresidenssi Alajärvelle

Alajärvi on noin 10 000 asukkaan kaupunki Etelä-Pohjanmaan järvisedellä. Kaupunki on tunnettu paitsi pesäpallosta myös kulttuuritarjonnasta ja valtakunnallisesti merkittävästä rakennusperinnöstä. Paikkakunnalla on useampi **Alvar Aallon** toimiston suunnittelutyö tiiviillä alueella. Seudulla asuivat myös pysyvästi Alvarin isän sekä **Väinö**-veljen perheet. Alvar ja **Aino Aalto** viettivät myös paljon aikaa Ainin suunnittelemassa kesämajassa, Villa Florassa, Alajärven rannalla. Arkkitehtuurista voidaan lisäksi mainita **C. L. Engelin** suurikupolinen Gabrielin kirkko sekä useat perinteiset pohjalaiset talonpoikaistalot.

Myös kuvataiteilijat ovat laaksojen ja järvien maisemassa viihtyneet, tunnetuimpana **Eero Nelimarkka**, jonka mukaan on nimetty Etelä-Pohjanmaan aluevastuutaidemuseo Nelimarkka-museo. Vuonna 1964 avautuneen museorakennuksen on suunnitellut **Hilding Ekelund**.

Museo on jo pitkään hallinnoinut kahta kansainvälisesti suuntautunutta taideresidenssiä, joista toista ollaan nyt muokkaamassa arkkitehtuuriresidenssiksi toisen jäädessä kuvataiteilijoiden käyttöön. *Arkkitehtuurin ja tilan residenssi* sijoittuu Villa Väinölään, Aallon 1920-luvulla maanmittari-veljelleen suunnittelemaan uusklassiseen puuhuvilaan. Ensimmäiset haut residenssiin alkavat vuoden 2024 aikana.

Pienessä kunnassa museo on tärkeä toimija. Museo kerää kulttuurista kiinnostuneita ihmisiä yhteen ja tarjoaa väylän monille tekemisille ja keskusteluille. Omien ydintoimintojensa

HYVÄ IDEA

Museot ovat luontaisia toimijoita ja osallistajia paikallisessa arkkitehtuuripolitiikassa.

Architectural Residency for Alajärvi

Alajärvi is a town of about 10,000 inhabitants in the lake region of South Ostrobothnia. The city is known for Finnish baseball, but also for its cultural life and nationally significant heritage of buildings. The locality features several designs by **Alvar Aalto's** architectural office in a compact area. Alajärvi was also home to Alvar's father and brother **Väinö**. The designer couple, Alvar and **Aino Aalto**, also spent a lot of time in the summer house, Villa Flora, designed by Aino on the shore of Lake Alajärvi. Other notable architectural gems in the area include **C. L. Engel's** large-domed Church of Gabriel and several traditional Ostrobothnian peasant houses. 129

Visual artists have also enjoyed themselves in the landscape dotted with lakes and valleys, the most famous being **Eero Nelimarkka**. The Nelimarkka Museum – South Ostrobothnia's appointed museum of regional responsibility – bears his name. Opened in 1964, the museum building was designed by **Hilding Ekelund** (1893–1984).

For a long time, the museum has operated two internationally oriented artistic residencies, one of which is now being modified into an architectural residency while the other continues to be aimed at visual artists. The *Architecture and Space Residency* will be operated at Villa Väinölä, a neoclassical wooden villa designed by Aalto for his land surveyor brother in the 1920s. The first open call for the residency will be held in 2024.

ohella nykypäivän museo on vastavuoroinen foorumi, kansalaistori, joka toiminta ulottuu myös rakennuksen ulkopuolelle.

Myös Alajärvellä on osoittautunut hedelmälliseksi toiminnan tavaksi matalan kynnyksen yhteistyö taidemuseon sekä kaupungin muiden kulttuuriosastojen eli kirjasto-toimen, nuorisotoimen, kansalaisopiston ja musiikkiopiston välillä. Eri yksiköillä on omaa erikoisosaamista sekä käyttökelpoisia tiloja ja yhteistyössä monenlainen tekeminen mahdollistuu. Esimerkiksi Nelimarkka-museolla on pidetty runsaasti konsertteja, kun taas teatteria on järjestetty pohjalaistupien autenttiseen miljööhön. Taidemuseo on tarjonnut hallitsemiaan tiloja myös esimerkiksi nuorille suunnatun ”Tartu maisemaan” -hankkeen ja paikallisen perimätiedon keräämisen tapahtumien käyttöön. Myös useampivuotisia tapahtumia on ollut, kuten Aalto-keskuksen puistoalueella järjestetty tanssi- ja musiikkitapahtuma ”Aaltoja ja Aarioita”.

Monissa aiemmissa hankkeissa tilalla ja sen kokemisella on ollut keskeinen merkitys, jota ei aina ole huomattu miettiä sen tarkemmin tapahtuman sisällön saadessa päähuomion. Kaikki tapahtumat ovat kuitenkin sidoksissa paikalliseen kulttuuriin maaperään, jolle rakennukset, puistot, maisema ja historia antavat keskeisen latauksen. Kyse on

130

Nelimarkka-museo.
Kuva: Kotivalo /
Wikimedia Commons

GOOD IDEA

Museums are natural actors and organisers in local architectural politics.

A local museum plays an important role in a small municipality. The museum brings together people interested in culture and provides an avenue for many activities and discussions. In addition to its core functions, the museum of today serves as a reciprocal forum, a public square, whose activities also extend outside the building.

Alajärvi has experienced the benefits of collaborative efforts between the art museum and other cultural entities in the city, such as the public library, the youth department, adult education centre, and the music school. Each unit brings its unique expertise and spaces to the table, making collaboration fruitful. For instance, the Nelimarkka Museum has hosted numerous concerts, while theatre performances have been staged in historical peasant dwellings. Moreover, the art museum has opened its spaces for various cultural projects, including the *Grab the Landscape* initiative for young people, and events focused on collecting local folklore. Multi-year events like the *Aalto ja Aarioita* dance and music gathering have also enriched the cultural scene in the park surrounding the Aalto Centre.

Space and how people experience it has played a vital role in previous initiatives, though it often takes a back seat to event content. However, all events are deeply connected to the local cultural fabric, drawing energy from the buildings, parks, landscape, and history that define the area. It's not just about the event framework, it's about the shared roots and identity of the municipality's residents.

The establishment of an architectural residency has dual objectives: to provide a serene and inspiring workspace and to garner insights from residency guests to enhance the municipality's architectural education efforts and promote more thoughtful use of built spaces. Engaging residency architects in local initiatives is an ongoing exploration. There's much to be harvested from past residency experiences, and the aim is to continue learning along the way.

As an example, the Nelimarkka Museum's visual arts residency offers reduced rent if a resident artist organises activities for the municipality. Such activities could include holding lectures, hosting miniature model workshops (Aalto's yard building was designed to be used as a model

The Nelimarkka Museum. Photo: Kotivalo / Wikimedia Commons

paljon enemmän kuin vain tapahtuman puitteista, nimitäin kuntalaisten yhteisistä juurista ja identiteetistä.

Arkkitehtuuriresidenssin perustamisella onkin kaksi suuntaista tavoitetta: paitsi tarjota rauhallista ja inspiroivaa työskentelytilaa, myös saada residenssivierailta virikkeitä kunnan omaan arkkitehtuurikasvatustyöhön sekä rakennettujen tilojen tiedostavampaan hyödyntämiseen. Miten residenssiin saapuvia arkkitehteja saadaan käytännössä osallistettua, vaatii vielä selventämistä. Aikaisemmasta residenssitoiminnasta voidaan silti ammentaa ja matkalla on tarkoitus oppia lisää.

Esimerkiksi Nelimarkka-museon kuvataideresidenssissä on ollut käytäntönä, että taiteilijan järjestäessä jotakin vastavuoroista toimintaa kuntalaisille, on residenssivuokra puolitettu. Residenssin asukkaat voisivat vaikka pitää luentoja, pienoismallipajaa (Aallon suunnittelema piharakenus on tarkoitus hyödyntää pienoismalliverstaana) ja tarjota kävelykierroksia. Vielä parempaa, olisi ehdottaa jotakin aivan uutta toimintaa. Yksi idea on kartuttaa residenssiin kaikille avointa pienkirjastoa arkkitehtuurista arkkitehtivieraiden ehdotusten pohjalta. Arkkitehtuuriresidenssiä on lisäksi pyrkimys hyödyntää jollain tavoin osana lasten- ja nuorten kulttuuriperintökasvatussuunnitelmaa.

Paitsi kulttuuri- ja kasvatustyön luoviin tarpeisiin, voisivat arkkitehtuuriresidenssin asukkaat ehkä osallistua keskusteluun teknisemmissä kaavoituksen, rakennussuojelun yms. kysymyksissä. Residenssissä vierailevat arkkitehdit voisivat parhaimmillaan tarjota tukea, jolla kunnan tilallisia ”solmuja” saataisiin aukeamaan. Kunnan tekninen toimi yhdessä museon kanssa voisi aktiivisesti tarjota vieraileville arkkitehdeille näitä keskustelumahdollisuuksia. Residenssin luova rauha ja paikkakuntaan tarkemmin tutustuminen voisivat innostaa tarttumaan pulmiin ulkopuolisen tarkkailijan, mutta samalla asiantuntijan silmin. Kaiken on kuitenkin lähdettävä aktiivisesta, kunnan sisäisestä halusta pohtia arkkitehtonisia ja tilallisia kysymyksiä.

Suomessa on 250 kuntaa, joiden väkiluku on alle 20 000 ja Alajärvi lienee tässä joukossa monessakin mielessä edustava esimerkki. Tosiasia on, että monet pienet kunnat lähes poikkeuksetta kamppailevat vanhenevan ja vähentyvän

Kuvia museon tapahtumatarjonnasta.

Joulukonsertti.
Kuva: Oskari Luoma

Kalakaveri-tapahtuma.
Kuva: Oskari Luoma

Nelim Dzerel -konsertti.
Kuva: Pekka Rautakangas

Events at the museum.

A Christmas concert.
Photo: Oskari Luoma

Kalakaveri ("fish-
ing buddy") event.
Photo: Oskari Luoma

Nelim Dzerel concert.
Photo: Pekka Rauta-
kangas

GOOD IDEA
Utilising empty retail
and office spaces for
cultural uses.

workshop), offering walking tours, or something completely new. One novel idea is to compile a small architectural library, open to all, based on the suggestions of visiting architects. Additionally, efforts are underway to integrate the architectural residency into the cultural heritage education plan for children and young people.

Beyond the creative and educational aspects, architectural residency guests could contribute to discussion on the technical aspects of zoning and conservation of architectural heritage, for instance. Their fresh perspectives could offer new solutions to municipal spatial challenges. The municipality's technical department and the museum could collaboratively provide visiting architects with valuable opportunities for discussion. The creative solace provided by the residency, combined with a deeper understanding of the locality, could inspire innovative problem-solving. However, it all hinges on the municipality's internal drive to explore architectural and spatial questions.

Alajärvi typifies the challenges faced by many of Finland's small municipalities – there are 250 with a population of less than 20,000 – insofar as they are grappling with an ageing population and the fact that services are leaving the area. Vacant commercial properties in the city centre pose a significant issue. Making these spaces more appealing or repurposing them in non-commercial ways requires creativity, know-how, and spatial perception.

On the other hand, the allure of a peaceful, close-to-nature and, at best, communal living environment attracts many. The ability to utilise local facilities effectively defines one's living sphere. Some municipalities boast cultural sites, while others are known for their wilderness or sports

väestöpohjan sekä yhä kauemmaksi karkaavien palveluiden kanssa. Keskeinen ongelma ovatkin keskustan tyhjenvät liikekiinteistöt. Tällaisten paikkojen houkuttelevammaksi muuttamiseen tai hyödyntämiseen muussa kuin kaupallisessa mielessä tarvitaan luovuutta, osaamista ja tilallista hahmotuskykyä.

Toisaalta rauhallinen, luonnonläheinen ja parhaimmillaan yhteisöllinen elämämpiiri voi houkutella puolelleen. Sanan *elämämpiiri* voisikin käsittää taidoksi hyödyntää kunnan alueelta löytyviä erilaisia tiloja. Joillakin kunnilla on enemmän kulttuurikohteita, toisilla taas erämaaluontoa ja jotkut ovat profiloituneet vaikkapa urheilun saralla. Pienistäkin paikallisista erikoisuuksista on mahdollista kasvattaa kiinnostavia tiloja ihmisten kohtaamisille, viihtymiselle ja rentoutumiselle. Paikallista historiaa ymmärtämällä tiloista voidaan muodostaa juurevia, merkityksellisiä paikkoja. Museon koordinoima arkkitehtuuriresidenssi pyrkii osallistamaan vastaamaan näihin haaveisiin. ●

HYVÄ IDEA

Tyhjien liikehuoneistojen hyödyntäminen kulttuurikäytössä.

culture. Even small, unique features can be leveraged to create inviting spaces for socialising and relaxation. Through an understanding of history, spaces can evolve into meaningful, rooted places. The architectural residency coordinated by the museum aims to contribute to realising these aspirations. ●

Artikkelit

Articles

137

Petri Leppälä

**Vuosaari ja saaren asukkaat
– keskusteluja tulevaisuudesta**

Vuosaari and its Islanders
– Discussions on the Future

139

Petri Leppälä (Arkkitehti, Helsingin kaupungin asemakaavapalvelu) Petri Leppälä on saanut mieluisaksi tehtäväkseen osallistua Vuosaaren keskustan käyttäjien juhlaan arkeen tähtäävään kaupunkisuunnitteluun Helsingin asemakaavapalvelussa. Työryhmä koostuu lukuisista eri alojen ammattilaisista. Tässä kirjoituksessa keskitytään asemakaavavalmisteluun, vuorovaikutukseen ja ura-uurtavaan yhteistyöhön Helsingin kulttuuripalvelujen kanssa.

Koen kiitollisuutta päästyäni osaksi hienon ja omaleimaisen kaupunginosan pitkää ja kunnianhimoista kaupunkisuunnittelua. Vuosikymmenten kuluessa Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston aloittaman ja vuodesta 2017 Helsingin kaupunkiympäristötoimialan jatkaman Vuosaari-projektin asukas- ja kehitystyön myötä olen saanut hyvät lähtökohdat edetä alueelle merkittävän keskusta-alueen suunnittelussa avarin katsein.

Monen polven saarelaisia

Aloittaessani ammatillisen tutustumisen Vuosaareen ja sen asuin ympäristöön 2015 niin kutsutun ”saarelaisuuden” käsite nousi nopeasti pintaan. Meri saaren ympäriltä on maankohoamisen myötä kuivunut ja asukkaat monipuolistuneet, mutta alueen selkeärajainen maantiede tuntuu edelleen heijastuvan asukkaiden yhteisöön tai joukkoon yhteisöjä, jotka kokevat kuuluvansa Vuosaareen. Toistuvasti esiin nostettu meren ja luonnon ympäristö on Vuosaaressa vaikuttava jo pikaisella tutustumisella. Niinpä alueen saarelai-

suus tuntuu asukkaiden sielunelämässä varsin luonnolliselta määrittelyltä, vertratuna vaikkapa enemmän hallinnollisesti muodostuneisiin kaupunginosa-rajoihin.

Vuosaaren historia suuremman yhteisön asuinpaikkana on vajaan vuosisadan mittainen. Lyhyt historia Vuosaaren kaupungistumisesta alkaa Oy Saseka Ab:n hiikkakivitehtaan siirtymisestä Vuosaareen 1937, ajan henkeen myös työvoimansa alueelle asuttaen. Tehtaan myöhempien maakauppojen seurauksena sai Asuntosäästäjät ry 1960-luvulla tilaisuuden nykyisen Keski-Vuosaaren rakentamiseen. Näin syntynyt yksityinen kaupunki liittyi Helsingin kaupunginosaksi 1966. Sosiaalisesti tiedostaen suunnitellut alueet Meri-Rastila ja Kallahti päädyttiin toteuttamaan 1990-luvun laman epäsuotuisten suhdanteiden ja ensimmäisten maahanmuuttoaaltojen aikaan. Aiottua yksipuolistuneempaa vuokra-asuntokantaa lähdettiin korjaamaan valtavalla panostuksella Aurinkolahden omistusasuntoihin vuosituhannen vaihtuessa.

140

Petri Leppälä (Architect, City of Helsinki Urban Environment Division)
Petri Leppälä has been entrusted with the pleasant task of participating in urban planning aimed at enhancing the everyday life of Vuosaari's centre as part of Helsinki's city planning services. The working group comprises numerous professionals from various fields. This article focuses on detailed planning, preparation, interaction, and the pioneering cooperation with Helsinki's cultural services.

I am grateful to have been part of the long and ambitious urban planning process for a fine and distinctive district. Over the decades, I have benefited from the resident and development work of the Vuosaari project, which was initially started by the Helsinki City Planning Department, and taken over by the Helsinki Urban Environment Division in 2017. The solid foundation I have gained as a result means I can proceed in planning a significant central district in the region with an open mind.

Islanders of many generations

Upon delving into Helsinki's Vuosaari district and its living environment professionally in 2015, the concept of an "islander" identity quickly emerged. The sea around the historical island has receded due to land uplift – forming instead a peninsula – and the inhabitants have diversified. In spite of this, the region's clearly demarcated geography still seems to resonate in the residents that identify with Vuosaari. The sea and nature, repeatedly highlighted,

already leave a profound impression even on a brief visit to Vuosaari. The insularity of the district feels like quite a natural definition in the minds of local residents, compared to the more administratively formed boundaries of city districts.

Vuosaari's history as a residential zone for a larger community spans almost a century. The urbanisation of Vuosaari began with the relocation of the Saseka sandstone factory to Vuosaari in 1937, settling its workforce locally in line with the spirit of the times. Subsequently, the Asuntosäästäjät association – a proponent of affordable home ownership – seized the opportunity in the 1960s to build the sub-district now known as KeskiVuosaari through land sales from the factory. This private city was annexed to the City of Helsinki in 1966. The Meri-Rastila and Kallahti zones, planned according to socially conscious ideals, were realised during the 1990s depression and the era of the first waves of immigration. At the turn of the millennium, the rental housing stock, which

141

Puolen vuosisadan kehityskaaren aikana kaupunginosa sai siis suojiinsa innokkaat uudisraivaajat, parempaa tuloavaisuutta hakemaan lähteneet maahanmuuttajat sekä urbaanimman Helsingin sijaan merelliseen ympäristöön hakeutuneet vauraat uudisasukkaat.

Saaren kehittäminen virallisin silmin

Vuosaaren kehittäminen on eri vaiheissa ollut ennakkoluulottomasti uutta luovaa ja jo varhaisessa vaiheessa tasapainoista asukas yhteisön kehittymistä ennakoivaa kulloinkin käytettävissä olevin menetelmin. Tasapainon edellytyksenä on nähty asukkaiden monipuolisuus ja erilaisten ryhmien sekoittuminen siten, ettei yksittäisille alueille keskittynyttä eriarvoistumista pääse syntymään.

Osa-alueittain edennyt rakentaminen ja kunkin vaiheen mukanaan tuomat uudet asukasryhmät ovat luonnollisesti herättäneet huolta eriarvoistumisen kärjistymisestä suuriksi hyvinvointi- ja tuloeroiksi. Lähtökohdina ovat olleet valtuustokausittain laadittu asumisen ja maankäytön toteutusohjelma erilaisia asumismuotoja tukemaan. AM-ohjelma koetaan kuitenkin rakennusteollisuudessa esteenä tuottoisimmalle rakentamiselle, mikä edellyttää luovuutta myös kaupunkisuunnittelulta eri tahojen saattamisesta yhteisen, vakuuttavan vision äärelle.

Tyhjän paperin runsaudensarvi

Valtaosa omasta suunnittelustani on keskittynyt Vuosaaren keskustaan ym-

päristöineen. Lähtötilanteessa keskustan palvelut tiivistyivät Urheilutalon, Kulttuurikeskus Vuotalon, Vuosaaren lukion ja kauppakeskus Columbuksen tarjontaan. Kaupunkikuvallisesti hyvä alku voidaan lopputuloksena todeta edelleen keskeneräiseksi jo nykyisellään Porvoon tai Rauman kokoiselle ja edelleen kasvavalle asukasmäärälle. Hieman nurinkurisesti voikin todeta, että ympäröivän kaupunginosan kasvettua noin 40000 asukaslukuunsa itse keskustan palvelujen nähdään kaupallisten kehittäjien näkökulmasta sijaitsevan jossakin Itäkeskuksen tai Helsingin ydinkeskustan tietämällä, siinä missä alueen asukkaat kokevat kuitenkin äänneen lausuttua ylpeyttä onnistuessaan järjestämään elämänsä kaupunginosan ulkopuolisista palveluista riippumattomaksi. Ristiriita vetovoimaisen palvelukeskustan tarpeesta vakiintuneen gryndausajattelun ja asukkaiden odotusten välillä on ilmeinen.

Ensimmäinen erinomainen lähtökohta vaikuttavalle suunnittelulle on keskustan sijainti kaupunginosan kolmen suuren rakennusvaiheen leikkauspisteessä, mikä avaa keskustalle mahdollisuuden kehittyä osa-alueita yhdistäväksi, yhteisen kaupunkielämän tiivistymäksi. Toisena suotuisana lähtökohdina asukaslähtöiselle ja eri asukasryhmiä yhteen tuovalle suunnittelulle on keskustan jo olemassa oleva

Asuintaloja Ulappasaarentiellä Vuosaaressa 1974.
Kuva: Laszlo Lelkes, Helsingin kaupunginmuseo

Housing on Ulappasaarentie street in Vuosaari 1974.
Photo: Laszlo Lelkes, Helsinki City Museum

142

B

VUGSAARENTIE
NORDSJÖVÄGEN

was more one-sided than intended, began to be adjusted with a significant investment in owner-occupied apartments in Aurinkolahti.

Over half a century, the district evolved into a home for eager pioneers, immigrants seeking a better future, and prosperous settlers drawn in by the maritime atmosphere, choosing Vuosaari over more urban parts of Helsinki.

Development of the island in official terms

The development of Vuosaari at different stages has been creatively open-minded and anticipatory of the balanced development of the resident community using available methods. A prerequisite for achieving this balance has been the diversity of residents and the mixing of different groups in such a way that inequality concentrated in individual areas cannot arise.

The zone-per-zone construction progress, along with new groups of residents brought along by each phase, naturally raised concerns about the escalation of inequality into significant welfare and income variations. The housing and land use implementation programme drawn up every council term by the City of Helsinki to support different forms of housing has been a starting point. However, the city's

Implementation Programme on Housing and Related Land Use is perceived by the construction industry as an obstacle to the most profitable construction initiatives, necessitating creativity in urban planning to bring different parties to a common, convincing vision.

A cornucopia of a blank sheet

Most of my own planning work has focused on the centre of Vuosaari and its surroundings. Initially, the services of the centre of Vuosaari mainly comprised the Sports Hall, the Vuotalo cultural centre, Vuosaari High School, and the Columbus shopping centre. In terms of cityscape, this fine start can still be seen as an unfinished effort for a district whose population matches those of Porvoo and Rauma, and is still growing. Somewhat paradoxically, after the surrounding district has grown to around 40,000 inhabitants, the most convenient services are seen from the perspective of commercial developers as being located in the commercial hub Itäkeskus – three metro stops away – or even downtown Helsinki. Nonetheless, the area's residents take pride in managing their lives independently of services outside the district, highlighting a clear contradiction between the views of established developers and resident expectations regarding the need for attractive centralised services.

145

Vuosaaren metroaseman ympäristöä 1997.
Kuva: Scan-Foto, Helsingin kaupunginmuseo

Vuosaari metro station and surroundings 1997.
Photo: Scan-Foto, Helsinki City Museum

Culture as an oracle of urban planning

The cooperation between urban planning and cultural work in Vuosaari

kävelypainotteisuus, jonka vahvistamista edelleen myös Helsingin yleiskaava 2016 vahvasti tukee. Vaikuttavin vahvuus Vuosaassa on kuitenkin sen keskustassa sijaitseva, vuonna 2001 avattu kulttuurikeskus Vuotalo (Arkitehtuuritoimisto Heikkinen-Komonen Oy), jonka vankkumaton tuki asukaslähtöiseen suunnitteluun on kantanut kaupunkisuunnittelua eteenpäin kevein askelin.

Kulttuuri kaupunkisuunnittelun oraakkelina

Yhteistyö kaupunkisuunnittelun ja kulttuurityön välillä Vuosaassa alkoi syksyllä 2015 pidetystä asukastyöpajasta, jossa asemakaavoituksen toimistopäällikkömme Anri Linden kehotti luottamaan vuorovaikutussuunnittelijana toimineen Juha-Pekka Turusen ammattitaitoon käytännön järjestelyissä. Työpaja järjestettiin keskellä suunnittelualueita sijaitsevan Vuotalon tiloissa lähtökohtanaan tuoda paikalle kattava ja monialainen kaupungin ammattitaito vailla minkäänlaista etukäteisluonnostelua. Ilman suunnitelmien suojaa ”nakuna” esiintyminen voi olla asiantuntijalle epämukava kokemus, mutta asukkaan näkökulmasta tarjoaa tilaisuuden tasa-arvoiseen keskusteluun suunnittelun merkittävässä alkuvaiheessa. Työpajojen varsinaisen saavutus olikin kaupungin ylhäältä ohjattuun suunnitteluun tottuneiden asukkaiden vakuuttaminen siitä, että heidän esittämänsä lähtökohdat todellakin tulevat olemaan ääriivivoja ammattilaisten jatkosuunnittelulle.

Kaupunkisuunnittelun työpajoista saamat lähtötiedot siirtyivät tulevaa asemakaavoitusta ohjaaviin Vuosaaren keskustan suunnitteluperiaatteisiin. Vuotalon puolesta työpajoja järjestäneet Tuuli Tokkola ja Hanna Westerholm hahmottivat nopeasti, että kulttuurikeskuksen ympäristön muutos tulisi kestämään vuosia ja kaupunkisuunnittelun toimia peilaava kulttuurityö voisi tarjota alueen asukkaille keinoja sopeutua ja vaikuttaa muutokseen.

Vuorovaikutus kaupunkisuunnittelun ja kulttuuritoiminnan välillä avasikin pian uusia mahdollisuuksia ajantasaiseen ja jopa tulevan kaupunkisuunnittelun teemoja ennakoivaan kulttuuritoiminnan ohjelmointiin kulttuurikeskuksessa. Eri-laisten asukastilaisuuksien, työpajojen ja prosessinäyttelyiden kautta heränneet keskustelut ja ajatukset ajankohtaisista aiheista olivat osaltaan antamassa asukkaille etumatkaa valistuneiden mielipiteidensä muodostamiselle.

Yhteistyön syventyessä monivaiheiset suunnittelukokonaisuudet tarjosivat tapahtumien yhteydessä tilaisuuksia asukkaiden välipalautteelle ja Vuotalon tilat mahdollisuuksia julkisten paneelikeskustelujen järjestämiselle alueen toimijoiden ja kaupunkisuunnittelun välillä. Tavanomaisesta virkistyöstä poikkeavan yhteistyön voima rakennuslain kirjaimen edellyttämän asukasvuorovaikutuksen tuomisessa myös lain hengen mukaiseksi, luontevaksi osaksi suunnittelua Vuosaassa oli ilmeinen.

Itse tilojensa ja toimintansa lisäksi Vuotalo ryhtyi kasvattamaan myös

began with a residents' workshop held in autumn 2015. Our city planning unit head, Anri Linden, urged us to trust the expertise of interaction designer Juha-Pekka Turunen in practical arrangements. The workshop, organised in the Vuotalo cultural centre, situated in the middle of the planning area, aimed to bring the city's comprehensive and multidisciplinary expertise to the site without any pre-planning. While appearing "in the nude" might be uncomfortable for experts, this bare and humble approach offered residents an opportunity for equal discussion in the significant initial phase of planning. The workshops successfully convinced residents – accustomed to top-down planning – that the presented starting points would indeed provide outlines for further professional planning.

The insights gained from the urban planning workshops were integrated into the planning principles guiding the development of the centre of Vuosaari. Tuuli Tokkola and Hanna Westerholm, who organised the workshops on behalf of Vuotalo, quickly realised that changes in the cultural centre's surroundings would take years to materialise, and cultural work, mirroring urban planning actions, could offer residents ways to adapt and influence change.

Interactions between urban planning and cultural activities soon opened up new opportunities for up-to-date cultural activities in the cultural centre, including those that anticipate the themes of future urban planning endeavours. Discussions on

current topics arising through various residents' meetings, workshops, and process exhibitions provided residents a head start in forming enlightened opinions.

As cooperation deepened, multi-phase planning initiatives offered opportunities for resident feedback during events, and Vuotalo's spaces provided opportunities to host public panel discussions involving both local groups and urban planning representatives. This approach, deviating from the business-as-usual approach of city offices, proved its worth in making resident interaction – a legal requirement of the Building Act – a natural part of the planning process in Vuosaari.

In addition to its own facilities and activities, Vuotalo also began expanding the network of multicultural associations in the area, enabling outreach to increasingly diverse groups of residents on urban planning themes. This cooperation also introduced a unique fourth dimension, wherein the cultural centre, deeply embedded in everyday life in Vuosaari, could serve as a discussion platform in urban planning, even between the official resident consultation stages required by law. This approach to sparking thoughts was further supported by the work of Vuotalo's artist-in-residence, Päivi Raivio, who organised process exhibitions and workshops examining the emotional spheres of locals.

Increased communication among urban planning, cultural activities, residents, and decision-makers

alueen monikulttuuristen yhdistysten verkostoa, mikä mahdollistaa yhä moniäänisempien asukasryhmien tavoittamisen myös kaupunkisuunnittelulle. Yhteistyö avaa myös aivan erityisen neljännen ulottuvuuden, kun asukkaiden arjessa läsnä oleva kulttuurikeskus toimii keskusteluyhteytenä suunnittelun suuntaan myös lain edellyttämien kuulemisvaiheiden välillä. Tässä ajatusten herättelyssä ammattitaitoa on vahvistettu erityisesti Vuotalon residenssitaiteilijana toimineen Päivi Raivion eri asukasryhmien syvempiä tunteja luotaavien, prosessinäytelyiksi ja työpajoiksi muovautuneiden teemakokonaisuuksien kautta.

Kasvanut yhteydenpito kaupunkisuunnittelun, kulttuuritoiminnan, asukkaiden ja lopulta päättäjien välillä on edellyttänyt selkeyttä myös viestinnässä. Vuorovaikutuksen kannalta tekninen kehitys kulkee kahteen suuntaan tarjoten toisaalta kehittyneempiä työvälineitä ajatusten ilmaisuun, mutta toisaalta pyrkii viemään tulokset näennäisesti kaikkien saavutettavaksi vain ja ainoastaan tietoverkkoon. Näyttelyiden ja asukastilaisuuksien yhteydessä perinteinen ja keskusteleva läsnäolo on näyttänyt voimansa epäselvyyksien, huolien ja harhapoluille hakeutuvien tulkintojen selkeyttämisessä.

Ääri viivoja elämälle

Edellä esitetty toimintamalli on osoittanut tehokkuutensa aiempaa laajempien asukasryhmien tavoittamisessa ja

heiltä saadun palautteen selkeydessä. Luonnollisesti tulee tiedostaa, ettei mikään malli itsessään kykene sovittamaan yhteen yhteisöstä esiin nouseita ristiriitaisia tavoitteita tai niiden yhdistämistä kaupungin omiin suunnittelutavoitteisiin. Esihenkilöni Tuukka Linnaksen ammattitaito on ollut merkittävä tuki tässä jo osittain toteutetun keskusta-alueen ääri viivojen täydentämisessä.

Yhteistyön sujuessa on helppoa tuodittautua harhakuvitelmiin edustavansa alueen asukkaita suoraan suunnittelutyönsä kautta. Suunnitteluvaiheiden edetessä yhteisö muuttaa alati muotoaan ja näkökulmiaan, joten Vuotalon kaltainen paikallinen yhteys taustalta heijastuvaan arvomaailmaan on korvaamaton suunnannäyttävä. Eri tavoitteiden arvottamisessa lautakuntien päätöksenteossa asukkaisiin turvautuminen luo jo lähtökohtana vankkaa pohjaa tulevaisuuden rakentamiselle äänestäjien ja päättäjien yhteisymmärryksen hakiessa alati tasapainoan.

Asukkaiden moninainen näkökulma tarjoaa kuitenkin harvoin suunnittelulle suoraan kaupunkikuvaan siirtyviä aiheita. Kaupunkisuunnittelussa olennaisimmaksi tavoitteeksi kohoaa kuitenkin yksinkertaisuudessaan mahdollistaa kaupunkitila raameiksi asukkaiden omalle, ajassa muuttuvalle elämälle. Tarvittavan liikumavaran löytämiseksi kannattaa varata aikaa myös uusille näkökulmille paikallisuuden voimasta. ●

148

necessitated clarity in communication efforts. In terms of interaction, technical developments can offer more advanced tools for expressing ideas, but solely posting results online lacks a certain level of accessibility. Live encounters, such as exhibitions and residents' meetings that are driven by debate, continue to prove effective in clarifying ambiguities, concerns, and interpretations that may be misguided.

Outlines for life

The operating model presented above has proven effective in reaching wider groups of residents and eliciting clear feedback. Naturally, no model alone can harmonise conflicting goals within a community or integrate them into city strategies. The professionalism of my superior, Tuukka Linnas, has been a significant support in completing the outlines of the partially implemented downtown area.

During successful cooperation, it's easy to be lulled into the belief that

planning work automatically represents the thoughts of residents. However, as planning stages progress, the involved community evolves in form and perspectives. Thus, a local connection such as Vuotalo is irreplaceable in terms of understanding the local values at hand. When evaluating different goals in decision-making, relying on the residents already creates a solid foundation for building the future. The consensus of voters and decision-makers always seeks a balance.

Finally, it should be stated that the diverse perspectives of residents rarely offer directly transferable solutions for city planning. However, an essential goal in urban planning is enabling a cityscape that provides a framework for the constantly changing lives of residents. To find the necessary room for improvement, time should be set aside to listen to new perspectives on the power of locality. ●

Johanna Tuukkanen

Uudelleen paikallistuminen

Relocalisation

151

Johanna Tuukkanen (kulttuuripalvelupäällikkö, kulttuuritalo Valveen johtaja, postdoc-tutkija) FT Johanna Tuukkanen työskentelee Oulun kaupungilla kulttuuripalvelupäällikkönä johtaen yleisiä kulttuuripalveluja ja kulttuuritalo Valveetta. Tuukkanen on tehnyt mittavan uran kulttuurialalla johtajana, kuraattorina, asiantuntijana sekä taiteilijana. Hän on yksi Kuopiossa sijaitsevan ANTI – Contemporary Art Festivalin perustajista ja johti festivaalia vuosina 2002–2021. Tuukkasen meneillään oleva postdoc-tutkimus käsittelee uuden julkisen taiteen ja live art -taiteen kuratoriaalisten käytänteiden muutoksia globaalin pandemian ja ilmastokriisin aikakaudella.

Tätä kirjoittaessani istun majatalon asunnon sohvalla Schwelmmissä, pienessä saksalaisessa kaupungissa Nordrhein-Westfalenin alueella Düsseldorfin, Wuppertalin ja Essenin kunnissa, josta minulla on näkymä ohuen lumivaipan peittämään sisäpihan puutarhaan. Saavuin tänne eilen illalla pimeään aikaan matkustettuani koko päivän ensin autolla, kahdella lentokoneella ja taas autolla osallistuakseni viikon ajan kansainvälisen taiteellisen työryhmän työskentelyyn ja esityksellisen näyttelyn avajaisiin Spinnerei Schwelm -nimisessä taidetilassa. Nimensä mukaisesti tila kytkee yhteen paikallisia yhteisöjä kahden kansainvälisesti toimivan taiteilijan, Katrin Deufertin ja Thomas Plischken¹ sosiaalisesti sitoutuneisiin, prosessuaalisiin teoksiin.

Kuten Spinnerei tilana katukuvassa ja kohtaamispaikkana Schwelmin keskustassa ja taitelijaduo deufert&plischken kanssa työskentelevät

paikalliset ihmiset ja yhteisöt, myös minä olen kytkeytynyt tähän samanaikaisten sosiaalisten suhteiden verkostoon, jotka ovat läsnä paikalliselta tasolta globaalille Doreen Massey'n tila-ajattelua² mukailleen. Juuri nyt, tässä katselen talvista puutarhaa, jossa tunnistan männyn, tuijan, jonkinlaisia pajuja, muratin ja useita erilaisia rhododendroneita. Niiden lisäksi näen monia kasveja ja puita, joita en tunnista, jääntyneen vesialtaan, jossa on kaksi samakkoveistosta, yksinäisen pöydän, ruukkuja, jonkinlaisen ulkovaraston sekä aidan, joka erottaa pihan naapuritalojen pihoista ja niitä ympäröivistä 4–5 kerroksisista asuintaloista.

Asunnossa minulla on mukanani työskentelyämme ja esitystämme varren 50 vaatekappaletta kahdessa isossa matkalaukussa. Vaatekappaleet ovat elämäni varrelta viiden vuosikymmenen ajalta, ja mukanani on esimerkiksi äitini minulle kutoma mekko 1970-luvulta kun olin kaksi- tai kolmevuotias,

152

1 <https://deufertandplischke.net/landing-page>, vierailtu 4.12.2023

2 Massey, Doreen (2005). *For Space*. London: SAGE.

Johanna Tuukkanen (Head of Cultural Services, Director of Cultural Centre Valve, and postdoc researcher) PhD Johanna Tuukkanen works for the City of Oulu as the head of cultural services, including the direction of the cultural centre Valve. Tuukkanen has had an extensive career in the cultural sector as a manager, curator, expert, and artist. She is one of the founders of the ANTI – Contemporary Art Festival in Kuopio and managed the festival in 2002–2021. Tuukkanen's ongoing postdoc research deals with changes in the curatorial practices of new public art and live art in the era of the global pandemic and climate crisis.

As I pen these words, I find myself seated on a sofa in a guesthouse in Schwelm, a small German town in the North Rhine-Westphalia region, between Düsseldorf, Wuppertal, and Essen, overlooking a courtyard garden covered in a thin blanket of snow. I arrived here last night after a full day of travel involving a drive, two plane journeys, and another drive. My purpose in Schwelm is to join an international artistic working group for a week and attend the opening of a performative exhibition at an art space called Spinnerei Schwelm. This space serves as a conduit, connecting local communities with the socially engaged, processual works of two internationally active artists, Katrin Deufert and Thomas Plischke¹.

Much like the Spinnerei, which acts as a focal point in Schwelm's streetscape and a meeting place in the town centre, and the collaborative efforts of the artist duo deufert&plischke with

local communities, I too feel connected to a network of simultaneous social relations spanning from the local to the global, in line with Doreen Massey's spatial thinking². As I glance at the wintery garden, I recognise a pine, a cedar, some types of willows, an ivy, and several kinds of rhododendrons. I also see unfamiliar plants and trees, a frozen pond adorned with two frog sculptures, a solitary table, pots, some form of outdoor storage, and a fence separating the yard from neighbouring houses and the surrounding 4–5 storey residential buildings.

Inside the guesthouse, I have packed 50 items of clothing in two large suitcases for our work process and our performance. The garments span five decades of my life, each imbued with its own story – a dress my mother knitted for me in the 1970s when I was two or three years old, leather pants I crafted during my teenage years in the 1980s, a traditional knitted sweater

153

1 <https://deufertandplischke.net/landing-page>, visited 4.12.2023

2 Massey, Doreen (2005). *For Space*. London: SAGE.

teini-ikäisenä 1980-luvulla tekemäni nahkahousut, hailuotolainen perinne-neule *luotolainen*, helsinkiläisestä vintage-liikkeestä 1990-luvulla ostettu tiikerikuosinen tiukka paita, jonka napit eivät koskaan pysyneet kiinni, opiskeluaikoina 1990-luvulla Hollannissa käyttämäni ja new age -piireissä trendanneet superlöysät pellavahousut, Lontoosta ostamani pinkki villajakku, joka päällä kohtasin työssä kasvatusten ikääni, sukupuoleeni ja ammattiini liittyvää syrjintää 2000-luvulla Kuopiossa, vuonna 2010 pikkusiskoni hautajaisissa Hailuodossa käyttämäni musta paita ja kolme neuletta vuodelta 2023, joita olen kutonut ainakin Oulussa, Kuopiossa, Tervossa ja Helsingissä sekä liikkeessäni näiden paikkakuntien välillä.

Kassikaupalla tähän hetkeen kytkeytyneitä, tähän mennessä kerrottuja samanaikaisia tarinoita, joissa on yhtä aikaa läsnä vielä syntymättömiä yhteyksiä ja rinnastuksia sekä suhteita, jotka eivät vielä ole johtaneet vuorovaikutukseen ja jotka kenties, mutta vain kenties mahdollisesti saadaan aikaan, kuten Massey sosiaalisesta tilasta kirjoittaa.³

Nämä 50 vaatekappaletta tarinoineen, kytköksineen ja kehollisine muistoina, Schwelmiin tekemäni matka ja kokemukseni tästä pienestä kaupungista, ikkunasta avautuvasta maisemasta ja kohtaamisista täällä siirtyvät kauttani Spinnerei Schwelmiin ja osaksi muiden taiteilijoiden ja näyttelyssä ja esityksessä vierailevien ihmis-

ten kanssa käymääni vuorovaikutusta ja dialogia, joka jälleen tuottaa uusia kytköksiä, uusia tarinoita ja kenties uudenlaisia kokemuksia Schwelmistä.

Tämän kuvailemani hetken ja esimerkiksi kautta tulee näkyväksi taidemaailmassa havaittavissa oleva ilmiö, jota kutsun uudelleenpaikallistumiseksi. Siinä monien kulttuuritoimijoiden katse on kääntynyt paikallisuuteen aiemman kansainväliseen liikkuvuuteen perustuvan toiminnan sijasta. Deufert&plischke -kollektiivi ja Spinnerei Schwelm ovat esimerkkejä globaalien pandemian ja ilmastokriisin aikakaudella toimintansa uudelleen suunnanneista kansainvälisistä, itsenäisistä taideorganisaatioista, joiden toiminnan fokuksena on uudelleenpaikallistumiseksi nimittämäni taiteellinen toiminta. Se ilmenee käänteinä kohti paikallista kontekstia ja näkyy voimakkaampana sitoutumisena ja työskentelynä kaupunkitilassa paikallisten taiteilijoiden, yhteisöjen ja kaupunginosien kanssa.

Deufert&plischkelle teema on tarikoittanut taidetilan avaamista pieneen kaupunkiin. Tila on ollut taiteilijakollektiivin kontribuutio, mutta myös interventio paikalliseen ekosysteemiin. Se on mahdollistanut levittäytymisen julkiseen tilaan toiminnan, tapahtumien ja diskurssien kautta. Vaikka toiminta on fokusoitunut paikalliseen, uudelleenpaikallistuminen ei kuitenkaan tarkoita, etteikö kansainvälisyys ja kansainvälinen yhteistyö olisi edelleenkin

154

3 Massey, Doreen (2005). *For Space*. London: SAGE. S.11.

based on a pattern from Hailuoto Island, a tiger-printed tight shirt purchased from a vintage store in Helsinki in the 1990s with buttons that always come undone, the super loose linen pants I wore during my student days in Holland in the 1990s and which have gained popularity in new age circles, the pink woollen jacket acquired in London, which I wore at work when I faced discrimination based on my age, gender, and profession in the 2000s in Kuopio, the black shirt I wore to my little sister's funeral in 2010 in Hailuoto, and three knitted pieces from 2023, which I worked on at least in Oulu, Kuopio, Tervo, and Helsinki, and while moving between these places.

Bagfuls of stories connected to this moment, simultaneous stories told so far, which hold so-far unborn connections and juxtapositions and relationships that have yet to lead to interactions, and which maybe, but just maybe, can be achieved, like Massey describes the social space in her writing.³

These 50 pieces of clothing, with their stories, connections, and bodily memories, alongside my journey to Schwelm and my experience of this small town, the landscape unfolding from the window, and the encounters here, will all be channelled through me into Spinnerei Schwelm, shaping the interaction and dialogue with other artists and exhibition visitors, and ultimately contributing to the performance. This, in turn, will generate new

connections, new stories, and perhaps new experiences in Schwelm.

Through this moment and the example I have described, a phenomenon observable in the art world – which I call relocalisation – becomes visible. In this phenomenon, the gaze of many cultural actors has led towards locality, departing from previous activities centred on international mobility. The deufert&plischke collective and Spinnerei Schwelm serve as examples of international, independent art organisations that have reoriented their activities amidst the global pandemic and climate crisis, focusing on what I call relocalisation. This manifests as a turn towards the local context and a heightened engagement in the urban space with local artists, communities, and neighbourhoods.

For deufert&plischke, this theme has entailed the establishment of an art space in a small town, not only as a contribution by the artist collective but also an intervention in the local ecosystem. It has enabled outreach into the public space through activities, events, and discourses. Although the focus is on the local, relocalisation does not imply that internationality and international cooperation have diminished in importance, as the art world remains inherently global, valuing activities of a high artistic calibre with connections to relevant discourses and phenomena.

155

3 Massey, Doreen (2005). *For Space*. London: SAGE. p.11.

tärkeää, sillä taidemaailma on läpeensä globaali ja ainoastaan taiteellisesti korkeatasoinen ja diskursseihin ja ilmiöihin kytkeytyvä toiminta on siinä relevanttia.

Uusi paikallinen Oulussa

Olen syksystä 2021 lähtien työskennellyt Oulussa ja saanut uudelleen tutustua synnyinkaupunkini kulttuurielämään kulttuuripalvelupäällikkönä ja kulttuuritalo Valveen johtajana. Oulu on Suomen viidenneksi suurin kaupunki, jonka pohjoinen sijainti, vireä kulttuurin kenttä, omaleimainen kaupunkikulttuuri ja valmistautuminen kulttuuripääkaupunkivuoteen 2026 tekevät siitä juuri nyt äärimmäisen mielenkiintoisen toimintaympäristön. Oulu on pullollaan kiinnostavia paikallisia tapahtumia, kulttuuritoimijoita, projekteja ja hankkeita, jotka pyrkivät kehittämään monimuotoista taiteen kenttää, kaupunkikulttuuria, kaupunginosia ja kulttuurimatkailua sekä kaupunkilaisten osallisuutta ja omistajuutta niin taiteeseen kuin paikallisuuteenkin.

Oululaisilla on kahtiajakautunut ja jopa paradoksaalinen tapa suhtautua omaan kotikaupunkiinsa. He tuntevat suurta kotiseuturakkautta, mutta samaan aikaan väheksyvät ja mustamaalaavat kotikaupunkiaan. Tunnetuin esimerkki tästä kriittisyydestä lienee *Paska kaupunki* -graffiti, joka on sinnikkäästi jatkanut ilmestymistään kaupunkitilaan 1980-luvulta lähtien. Graffiti on muis-

Luotolais-villapaitoja (tikkureita). Kuvat: Suomen käsityön museo, Kotikäsitöiden kokoelmat

Traditional knitted sweaters (tikkuri) from Hailuoto. Photos: Craft Museum of Finland, Domestic crafts collections

tuttanut tyytymättömyydestä kaupunkiin, mutta toisaalta sen elämää on seurattu aktiivisesti ja siitä on tullut nähtävyyks, jopa matkailukohde ja epäilemättä Suomen tunnetuin graffiti.⁴

Oulussa on parhaillaan käynnissä useita hankkeita ja aloitteita. Mielenkiintoisella tavalla on perustettu uusia tapahtumia sekä ruohonjuuri- että instituutionaalisella tasolla. Tähtäimessä on kaupunkilaisten osallisuuden ja omistajuuden lisääminen. Suhde paikallisuuteen halutaan luoda positii-visemmaksi ja rakentaa osallistumisen kautta yhdessä elävää kaupunkikulttuuria, johon jokainen oululainen voisi kokea kuuluvansa.

Paska kaupunki -graffiitin merkityksen kaupunkitilassa on innovatiivisella tavalla ottanut lähtökohdakseen Pohjois-Pohjanmaan museo *ParasRakas museo* -projektissa⁵, jossa se pyrkii kääntämään ”paskan” kaupungin ”parhaaksi ja rakkaaksi”, jonka keskeinen toimija museo olisi. Museo haluaa olla oululaisille yhtä rakas kuin kaupungin tunnetuin graffiti sekä yhtä elävä ja tärkeä osa kaupunkikulttuuria, jolloin kaupunkilaiset haluavat osallistua museon kehittämiseen ja toivotun tulevaisuuden rakentamiseen.

4 <https://yle.fi/a/3-11918774>, vierailtu 3.1.2024

5 <https://blogi.oulunuuppi.fi/2023/04/28/pohjois-pohjanmaan-museo-on-parasrakas-museo/>, vierailtu 3.1.2024

Oulun keskustaa ilmakuvassa. Kuva: Museovirasto, Rakennushistorian kuvakokoelma, Lentokuva Hannu Vallaksen kokoelma

Aerial view of central Oulu. Photo: Finnish Heritage Agency, Architectural History Collection, Hannu Vallas Collection

The New Local in Oulu

Since autumn 2021, I have been working in Oulu, reacquainting myself with the cultural life of my hometown as the head of cultural services and director of the cultural centre Valve. Oulu, Finland's fifth largest city, with its northern location, vibrant cultural scene, distinctive urban culture, and preparations for the upcoming European Capital of Culture year 2026, presents an operating environment of exceptionally 159 intrigue. Oulu brims with fascinating local events, cultural actors, projects, and initiatives aimed at nurturing a diverse art scene, urban culture, neighbourhoods, and cultural tourism, while fostering citizen participation and ownership in both art and locality.

The people of Oulu have a divided, even paradoxical, attitude towards their hometown. While they harbour a deep affection for it, it is also common to undermine and criticise the city. Perhaps the most prominent example of this criticality is the iconic *Paska kaupunki* graffiti (Shit Town, consistently misspelled), which has persistently resurfaced since the 1980s. While this graffiti reflects a dissatisfaction with the city, its endurance has turned it into a local attraction and even a

ParasRakas museo -hankkeessa Pohjois-Pohjanmaan museo rakentaa yhdessä kaupunkilaisten, henkilökunnan ja päättäjien kanssa uutta toimintakonseptia, jonka keskiössä on monenlaisen osallisuuden mahdollistaminen, moniäänisyys ja kulttuurinen kestävyys hetkellä, jona Pohjois-Pohjanmaan museon toiminta Ainolan museorakennuksessa on päättynyt ja museo valmistautuu avaamaan ovensa uudella konseptilla museo- ja tiedekeskuksen uudisrakennuksen valmistuessa kulttuuripääkaupunkivuonna 2026. Projekti on oivallinen esimerkki yhden Oulun kaupungin museon äärimmäisen paikallisesta toiminnasta, joka tutkii mitä paikallinen kulttuurihistoria on nyt ja tulevaisuudessa ja joka samanaikaisesti kytkeytyy taidemaailman kansainvälisesti ajankohtaisiin kysymyksiin kulttuurilaitosten toiminnan eettisyydestä ja ekologisesta kestävydestä.

Eräs kaupunkikulttuuria Oulussa tällä hetkellä ahkerasti edistävä toimija on vuonna 2018 perustettu Oulu Urban Culture ry.⁶ Yhdistys järjestää monenlaisia tapahtumia ja projekteja, hallinnoi ja vuokraa Kulttuurilaboratorio-tilaa Pikisaareissa sekä edistää nuorten aikuisten mahdollisuuksia toimia kulttuurialalla tavoitteenaan vaikuttaa Oulun vetovoimaisuuteen innovatiivisen kaupunkikulttuurin avulla. Yhteistyössä kulttuuripalveluiden kanssa OUC järjesti esimerkiksi touko-kuussa 2023 *Kaupunkimme*-festivaalin,

jonka tavoitteena on luoda kivempaa kaupunkia ja tuoda uusia näkökulmia kaupunkikehittämiseen keskustelujen, kokemusten ja tekojen kautta.

Toinen esimerkki OUC:n toiminnasta on vuonna 2022 aloitettu elektronisen musiikin ja urbaanin kaupunkikulttuurin talvitapahtuma *Frozen People*, joka on osa, ja jota kehitetään osana Oulu2026-kulttuuriohjelmaa. Tapahtuma järjestetään Nallikarissa, jäätyneen meren jäällä, joka tarjoaa uniikit olosuhteet tansseille ja taide-elämyksille. *Frozen People* pyrkii olemaan pohjoisen taiteen festivaali, mutta toistaiseksi sen taiteellisen ohjelman sisältö on taidetapahtumaksi kovin ohut. Vaikka meren jäällä järjestävissä dj-keikoissa on oma viehätysensä ja DIY-henkisissä pienimuotoisissa installaatioissa sympaattista kotikutoisuutta, mielenkiinnon tapahtuman ympärille synnyttää sen sijainti, pohjoinen luonto ja talven lumous kuin taiteellisesti kiinnostava sisältö. Toki *Frozen People* muuttaa julkisen tilan käyttöä luomalla ihmisille kokoontumisen mahdollisuuden meren jäälle rakennetulle festivaalialueelle tuoden innovatiivisia näkökulmia kaupunkitilan käyttöön. Tapahtuma myös osallistuu Nallikarin alueen kehittämiseen paitsi paikallisena virkistysalueena, myös ympärivuotisena kansainvälisenä matkailun ja vapaa-ajankohteena, kun siellä parhaillaan rakennetaan uusia majoitus- ja liiketiloja ja parannetaan alueen infrastruktuuria.

160

6 <https://www.urbanculture.fi/>, vierailtu 3.1.2024

tourist destination, undoubtedly the most famous graffiti in Finland.⁴

Numerous projects and initiatives are currently underway in Oulu, with new events emerging at both grass-roots and institutional levels. The objective is to enhance citizen participation and ownership, fostering a more positive relationship with locality and together shaping lively urban culture with a sense of belonging for every resident.

One innovative endeavour is the *ParasRakas Museum* (“BestDear”)⁵ project by the Northern Ostrobothnia Museum, which takes inspiration from the aforementioned “Shit Town” graffiti. This initiative aims to transform the negative perception of the city into a positive one, envisioning it as the “best and dearest” place. The museum seeks to become as beloved as the (in) famous graffiti, actively encouraging citizens to take part in its development and shaping a desirable future.

In the *ParasRakas Museum* project, the Northern Ostrobothnia Museum collaborates with citizens, museum staff, and decision-makers to devise a new concept focusing on diverse participation, inclusivity, and cultural sustainability. This effort comes as the museum’s operations at the Ainola museum premises conclude, preparing for a reopening with a refreshed concept coinciding with the completion of the

museum and science centre’s new building for the Capital of Culture year 2026. This project exemplifies the local operation of one of Oulu’s city museums, exploring present and future local cultural history while addressing international concerns in the art world regarding the ethics and ecological sustainability of the operations of cultural institutions.

Another notable entity promoting urban culture in Oulu is the Oulu Urban Culture Association⁶, established in 2018. The association organises various events and projects, manages the Culture Lab space in Pikisaari, and fosters opportunities for young adults in the cultural sector to enhance Oulu’s appeal through innovative urban culture. Collaborating with the city’s cultural division, OUC orchestrated the *Kaupunkimme* festival in May 2023, aiming to boost the city’s vitality through fun, and offer fresh perspectives on urban development through discussions, experiences, and actions.

Additionally, OUC’s *Frozen People* event, inaugurated in 2022 and evolving as part of 2026, convenes during winter on the frozen sea in Nallikari, blending electronic music with urban culture. Though profiled as a Nordic art festival, the event’s artistic programme remains limited, with its allure stemming from the northern setting and the enchantment of winter rather than its

4 <https://yle.fi/a/3-11918774>, visited 3.1.2024

5 <https://blogi.oulunluuppi.fi/2023/04/28/pohjois-pohjanmaan-museo-on-parasrakas-museo/>, visited 3.1.2024

6 <https://www.urbanculture.fi/>, visited 3.1.2024

Myös Oulun elinkeinoelämä on lähtenyt Oulun liikekeskus ry:n EAKR-hankkeessa *Toivotun tulevaisuuden kaupunkikeskusta*⁷ hyödyntämään taidetta kaupunkikehittämisessä. Hankkeessa rakennetaan toivotun tulevaisuuden narratiiveja yhdessä asukkaiden, elinkeinoelämän ja kaupungin kanssa ja nivotaan yhteen kestävään elämäntapaan ja kestävään talouteen liittyviä teemoja. Projektissa ovat mukana Helsingin yliopiston Kaupunkitutkimusintituutti *Urbaria* tieteellisenä ja Todelisuuden tutkimuskeskus taiteellisenä kumppanina. Hankkeessa ei pyritä vain teoreettiseen tiedon tuotantoon tai toimintamallin rakentamiseen, vaan muutamaan Oulun keskustan aluetta toivotun tulevaisuuden narratiivien mukaan, joissa pyrkimyksenä on kiteyttää niin kaupunkilaisten, elinkeinoelämän kuin kaupunkiorganisaationkin toiveet.

Kohti kulttuuri-ilmastonmuutosta

Näitä esimerkinomaisesti avaamiani paikallisia aloitteita on Oulussa lukuisia, eikä kaikkien esiin nostaminen tässä yhteydessä ole mahdollista. Yllä kuvaamani esimerkit valottavat kuitenkin sellaista paikallisen kulttuuri-toiminnan kenttää, joka on eri tavoin nostanut kaupunkikulttuurin ja -kehittämisen toimintansa keskiöön ja joka näkemykseni mukaan on osa uudelleenpaikallistumisen ilmiötä. Esimerkkien toiminta kytkeytyy myös osaksi Oulu

2026 kulttuuripääkaupunkihanketta⁸, jossa kulttuuri-ilmastonmuutoksella tavoitellaan eloisaa kaupunkia, tasapainoisempaa yhteisöä ja luovaa aluetta. Näiden tavoitteiden taustalla on tunnistettuja haasteita, kuten sosiaaliset erot, periferinen sijainti ja Oulun imago teknologiakaupunkina. Kulttuuripääkaupunkivuoden eetoksessa on vahvasti läsnä muutos, jonka monet kulttuuri-toimijat ovat omaksuneet kuvaillessaan, suunnitellessaan ja perustellessaan toimintansa. Osa epäilemättä siksi, että he saavat rahoitusta kulttuuripääkaupunkivuoden kulttuuri-ohjelmasta, mutta muutos on tarttunut myös moniin toimijoihin, jotka eivät varsinaisesti ole osa virallista ohjelmaa.

Olen aiemmin kirjoittanut kaupunkitilassa toteutettavista taidefestivaaleista ja niiden taustalla vaikuttavista poliittisista agendoista, joita ovat urbaani, sosiopoliittinen ja taidemaailman agenda⁹. Uuden julkisen taiteen parissa toimivien kuraattoreiden suunnittelutyön taustalla vaikuttavat nämä kolme agendaa eli paikalliset, kyseiseen kaupunkitilaan liittyvät käytännöt ja havainnot, paikallisesti ajankohtaiset sosiopoliittiset teemat ja kysymykset, mutta myös globaalin taidemaailman ajankohtaiset ilmiöt. Agendat ovat koko ajan läsnä ja jatkuvassa vuorovaikutuksessa keskenään, kun kuraattorit pyrkivät suunnittelemaan taiteellisesti kiinnostavia ohjelmistoja, jotka luovat

162

7 <https://www.munoulu.fi/kategoria/toivottu-tulevaisuus/>

8 <https://oulu2026.eu/hakukirja/>, vierailtu 7.1.2024

9 Johanna Tuukkanen (2020). *Curatorial Practice Embedded in the City – A Case Study of Curating New Genre Public Art in a Festival Context*. Jyväskylä: University of Jyväskylä.

artistic content – aside from a simple cozy DIY mood with DJ gigs and installations. Nonetheless, *Frozen People* revitalises public space, contributing to developing the Nallikari area into not only a local recreational hub but also a year-round international tourism and leisure destination, fostering infrastructure development and business growth as new accommodation and business facilities are being constructed in the area.

Oulu's business community also leverages art in urban development, exemplified by the Oulu Business Center association's project envisioning "a city centre of a desired future".⁷ Supported by the European Regional Development Fund, this initiative collaborates with residents, businesses, and the City of Oulu to craft narratives of a desired future with aims of a sustainable lifestyle and economy. Involving the University of Helsinki's Institute of Urban and Regional Studies (Urbaria) as an academic partner and the Reality Research Centre collective as an artistic partner, the project seeks not only theoretical frameworks but also tangible transformations in Oulu's central district, aligning with the aspirations of citizens, businesses, and city authorities.

Towards cultural climate change

The local initiatives spotlighted here are but a fraction of Oulu's vibrant

cultural landscape. However, they illuminate a prevailing trend in local cultural activities that prioritises urban culture and development, constituting a facet of the broader phenomenon of relocalisation. These activities also intersect with the Oulu 2026 Capital of Culture project⁸, which strives for a dynamic city, a more equitable community, and a creative region. This task confronts challenges such as social disparities, peripheral positioning, and Oulu's tech-centric image, embodying the ethos of change pervasive in the Capital of Culture year. Many cultural actors have adopted this ethos when planning and justifying their activities. While some are undoubtedly driven by the funding opportunities presented by the cultural programme, many embrace the ethos of change, contributing to Oulu's cultural evolution beyond official programming. 163

I have previously discussed art festivals within the cityscape and their underlying political agendas, which encompass dimensions of the urban, socio-political, and art-world.⁹ Curatorial efforts in new public art are informed by these agendas, incorporating local observations, socio-political themes, and global art trends. These agendas are always present and in constant interaction as curators attempt to create artistically relevant programmes that

7 <https://www.munoulu.fi/kategoria/toivottu-tulevaisuus/>

8 <https://oulu2026.eu/hakukirja/>, visited 7.1.2024

9 Johanna Tuukkanen (2020). *Curatorial Practice Embedded in the City – A Case Study of Curating New Genre Public Art in a Festival Context*. Jyväskylä: University of Jyväskylä.

erilaisia kohtaamisen mahdollisuuksia kaupunkitilassa.

Kytettäessä paikallinen kulttuuri-toiminta jonkinlaisen muutoksen tavoiteltuun, juuri erilaisten kohtaamisten, kokoontumisten ja vuorovaikutuksen mahdollistamiseen julkisessa tilassa sisältyy poliittisen eli asioiden muuttamisen mahdollisuus. Tästä näkökulmasta tarkasteltaessa tunnistan erityisesti kaksi haastetta uudelleenpaikallistumisen projektien kohdalla. Ensimmäinen on kytkös kansainväliseen taidemaailmaan ja sen ajankohtaisiin teemoihin. Toinen on taiteen vapauden ja kaupunkitilassa tapahtuvan yllättävän toiminnan mahdollistaminen. Jotta mahdollisuus muutokseen todella olisi olemassa esimerkkeinä esiin nostamistani uudelleenpaikallistumisen projekteissa, tarvitaan yllätyksellisiä kokeiluja ja avoimia mahdollisuuksia, jotta taidetta ei vain valjasteta epärealistisen muutoksen välineeksi rooliin, joka sille huonosti sopii.

Niin taiteeseen kuin julkisessa tilassa toimimiseen sisältyy lukuisia odottamattomia ja yllätyksellisiä elementtejä, jotka ovat kaupunkitilassa tapahtuvan taiteellisen toiminnan poliittisen potentiaalin edellytyksiä. Tarvitaan siis riittävää ammattitaitoa ja osaamista kuratoida ja suunnitella

transformatiivisia sisältöjä paikallistuntemuksen ja kaupunkitilan kokeellisuuden lisäksi. Mutta kiinnittyminen kansainväliseen taidemaailmaan voi uudelleenpaikallistumisen prosesseissa tarkoittaa jotain muutakin kuin liikkuvuuteen, kiertämiseen ja vaihtoon keskittyvää taiteessa pitkään vallalla ollutta toimintatapaa. Se on kenties aiempaa verkostomaisempaa ja vahvemmin yhteistyöhön perustuvaa toimintaa, jossa jokaisen ei tarvitse tehdä ja tuottaa samoja asioita, vaan jossa resursseja jaetaan viisaasti luottamuksellisessa toimintakulttuurissa yhteisten, jaettujen päämäärien saavuttamiseksi. Tämänkaltaiseen toimintakulttuurin muutokseen liittyvät olennaisesti kysymykset toiminnan luotettavuudesta, eettisyydestä, kestävyydestä sekä läpinäkyvyydestä. Ehkäpä Oulussa juuri kulttuuripääkaupunkihanke ja sen vanavedessä seuraava sosiaalinen, kulttuurinen ja taloudellinen pääoma ovat niitä kulttuuritoimijoiden kansainvälisiä verkostoja ja globaaleja kytköksiä lisääviä ja vahvistavia voimia, jotka auttavat luotamaan paikallisuuteen voimavarana siten, että se on samanaikaisesti käsitteellistetty osaksi eurooppalaisia ja globaaleja urbaanin ja taidemaailman diskursseja. ●

create different opportunities for encounter in the urban space.

Connecting local cultural activities to the pursuit of some kind of change – enabling different encounters, gatherings, and interactions in public space – includes the possibility of politics, meaning that something can change. Within relocalisation projects, I can identify two key challenges: maintaining ties with the international art world, and fostering artistic freedom and innovative urban encounters. To effect genuine change, relocalisation initiatives must embrace experimentation and open-ended possibilities, ensuring art's role remains authentic amidst shifting contexts.

Art and public space are replete with unexpected elements, essential for the political efficacy of artistic endeavours in urban settings. Sufficient knowhow in curating and implementing transformational contents is vital, coupled with local insights and

experiential understanding of urban dynamics. In terms of relocalisation initiatives, however, a close connection to the international art world can manifest in other ways than the conventional modes of mobility, circulation, and exchange. Perhaps it embodies a network-centric approach, emphasising stronger cooperation over everyone producing the same things on their own, and instead sharing resources wisely within a culture of confidentiality, all working towards common goals. Questions surrounding the reliability, ethics, sustainability, and transparency of cultural operations are intrinsic to this cultural paradigm shift. In Oulu, the Capital of Culture project and its attendant social, cultural, and financial capital may catalyse international networking and global connectivity among cultural stakeholders, anchoring locality within broader European and global discourses in art and urban development. ●

Alexi Lohtaja

**Paikallinen arkkitehtuuri-
politiikka murroksessa**

Local Architectural Policy
in Transition

167

Uusi paikallisuus

Jos on seurannut viime vuosien taide- ja kulttuuripuhetta, ei ole voinut välttää paikallisuuteen liittyviltä teemoilta. Paikakkasidonnaisuus, uusi paikallisuus ja myös eräänlainen ylpeä perifeerisyys ovat olleet avainasemassa, kun on mietitty miten taiteen kautta voidaan vastata aikamme ekologisiin, sosiaalisiin ja kulttuurisen kestävyuden kysymyksiin. Nykyisin 2000-luvun alun mielikuva globaalista ja paikattomasta tähtikuraattorista, joka lentää bienaalista toiseen välimatkat, etäisyydet ja paikalliset ominaispiirteet sivuuttaen tuntuukin kaukaiselta hahmolta.¹

Suomalaisen arkkitehtuurin historia tarjoaa monella tapaa kiinnostavat puitteet paikallisuuden uuteen tulemiseen. Arkkitehtuurihistorioitsija Kenneth Frampton löysi tunnetusti juuri Alvar Aallostaa parhaan esimerkin *kriittisestä regionalismista*, siis siitä miten arkkitehtuurin tulisi osoittaa herkkää kontekstisidonnaisuutta ja sovittaa universaali muoto aina paikan henkeen.

Samalla tavalla vaikkapa Reima ja Raili Pietilän työt tarjoavat filosofisesti kiinnostavan tavan katsoa arkkitehtuuria geometrisen tilan ohella myös fenomenologisemmasta paikkakäsityksestä käsin.

Myös hallinnollisella tasolla suomalaisessa arkkitehtuuripolitiikassa on aina tunnustettu paikallisuuden merkitys. Suomen kansallisten arkkitehtuuripoliittisten ohjelmien lisäksi kunnat ja kaupungit ovat laatineet ympäri Suomea noin toistakymmentä paikallista arkkitehtuuripoliittista ohjelmaa. Yksi Suomen arkkitehtuuripolitiikan ominaispiirre on myös kansallisen (national) ja paikallisen (municipal) väliin sijoittuvat maakunta-apolit (regional).

Nyt paikallisuus nousee uudelleen esiin myös arkkitehtuuripolitiikassa, kun arkkitehtuurilta vaaditaan yhä enemmän ratkaisuja sosiaalisiin, ekologisiin ja kulttuurisen kestävyuden kysymyksiin. Samalla alamme tunnistamaan arkkitehtuurin liittyvien paikallisten toimijoiden kirjoa ja niiden

1 O'Neill, Paul, et al. (toim.). *Curating after the Global: Roadmaps for the Present*. Luma Foundation, 2019.

New locality

If you've been keeping an eye on discussions around art and culture in recent years, you'll have encountered themes concerning locality. Concepts such as attachment to place, the notion of a new locality, and a certain pride in peripherality have become central in addressing ecological, social, and cultural sustainability through art. The image from the early 2000s of a global, placeless star curator jetting from one biennial to another, with no regard for distance or local nuances, now seems remote.¹

In many ways, the history of Finnish architecture provides an intriguing framework for reintroducing locality. Architectural historian Kenneth Frampton famously identified Alvar Aalto as the epitome of *critical regionalism*, showcasing how architecture should sensitively respond to its context and adapt universal forms to the spirit of a place. Similarly, the works

of Reima and Raili Pietilä offer a philosophically interesting perspective, viewing architecture through a phenomenological lens, in addition to its geometric space.

At the administrative level, Finnish architectural policy has long acknowledged the significance of locality. 169 Alongside national architectural policy programs, municipalities and cities across Finland have developed approximately a dozen local architectural policy programmes. Notably, Finnish architectural policy also encompasses regional programs situated between national and municipal levels.

Locality is now re-emerging in architectural policy as demands grow for architecture to address social, ecological, and cultural sustainability issues. Concurrently, there's a growing recognition of the spectrum of local stakeholders involved in architecture and their influence on local identity.

1 O'Neill, Paul, et al. (toim.). *Curating after the Global: Roadmaps for the Present*. Luma Foundation, 2019.

vaikutusta paikalliseen identiteettiin paremmin.

Paikallinen rakennuskulttuuri

Paikallisten arkkitehtuuripoliittisten toimien murros näkyy ympäri Eurooppaa. Ajatus arkkitehtuuripolitiikasta laajana rakennuskulttuurina (Baukultur) on saavuttanut viime vuosina suosiota, muun muassa Davosin julistuksen myötä. Maailman talousfoorumin yhteydessä vuonna 2018 lanseerattu julistus korostaa monipuolisia kulttuurisia ja sosiaalisia painopiste-alueita arkkitehtuurissa.

Lähtökohtana Davosin julistuksen tavoitteille on eräänlaisen paikallisen resilienssin kehittäminen arkkitehtuurin keinoin:

”Korkealaatuinen rakennuskulttuuri parantaa ihmisten paikan tajuua. Antamalla ihmisille mahdollisuuden kokea elintilansa omakseen tuetaan osallistavaa ja eheää yhteiskuntaa, ehkäistään syrjintää ja radikalisoitumista sekä edistetään integroitumista ja kansalaisten tietoisuutta.”²

Davosin julistus on esimerkki niistä moninaisista ja laajoista yhteiskunnallisista tavoitteista, joita arkkitehtuurille tällä hetkellä annetaan. Arkkitehtuurin laajeneminen rakennuskulttuuriksi, globaalin, kansallisen ja paikallisten

alueiden sekoittuminen sekä ihmisten osallisuuden lisääntyminen muodostavat monipuolisen kokonaisuuden, joka sitoo erilaisia tavoitteita yhteen. Myös Suomen *Kohti kestävää arkkitehtuuria: Suomen arkkitehtuuripoliittinen ohjelma 2022–2035* tunnistaa arkkitehtuuripolitiikan laajentuneen toimintakentän:

”Ilman arkkitehtuurin ja rakennettun ympäristön myötävaikutusta emme pysty ratkaisemaan aikamme suurimpia ongelmia, oli kyse sitten talouden elinvoimasta, yhteiskuntien oikeudenmukaisesta kehityksestä tai planeetan säilymisestä elinkelpoisena.”³

Vaikka arkkitehtuuripolitiikan toimintakenttä ulottuu tällaisiin planetaarisiin mittasuhteisiin, korostuu myös Suomen ohjelmassa juuri paikallisten ominaispiirteiden hyödyntäminen. Tästä seuraa monialaisia ja paikoin keskenään ristiriitaisiakin tavoitteita: rakennuskulttuurin ja arkkitehtuuripolitiikan on ylläpidettävä paikallisuuden titeettiä, vaalia kulttuuriympäristöjä, vahvistaa osallisuutta ja yhteenkuuluvuutta mutta myös vahvistettava kuntien taloutta ja lisätä matkailua.

Arkkitehdin uusi rooli

Arkkitehtuuriteoreetikko Christian

170

2 <https://okm.fi/documents/1410845/3956635/Davosin+julistus.pdf/0e39f1a4-eb24-0fae-f4cd-cacb567af441/Davosin+julistus.pdf?t=1631524104573>

3 https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/163757/VN_2022_1.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Local building culture

Throughout Europe, a transformation is underway within local architectural policy initiatives. The concept of architectural policy has evolved into a broader notion of building culture (Baukultur), gaining traction in recent years and exemplified by the Davos declaration, for instance. Launched in 2018 during the World Economic Forum, this declaration underscores diverse cultural and social focus points within architecture.

The Davos declaration sets out to cultivate local resilience through architecture:

“High-quality Baukultur improves our sense of place. By enabling people to identify with their living spaces, it fosters an inclusive and cohesive society, counteracts discrimination and radicalisation, and promotes integration and civic awareness.”²

This declaration exemplifies the diverse and expansive societal objectives currently assigned to architecture. The expansion of architecture into building culture, the blending of global, national, and local spheres, and a rise in public participation become merged into a versatile entity that unifies diverse goals. The nation-wide effort, To-

wards Sustainable Architecture: Finland’s National Architectural Policy Programme 2022–2035 also acknowledges the broadened scope of architectural policy:

“Without support from architecture and the built environment, we will not be able to solve the greatest problems of our time, such as ensuring the vitality of the economy, fair development of societies or keeping the planet habitable.”³

While architectural policy spans such planetary dimensions, the Finnish programme underlines the importance of leveraging local characteristics. This gives rise to multidisciplinary and occasionally conflicting objectives. Architectural policy and building culture must uphold local identity, nurture cultural environments, and strengthen participation and cohesion, while also supporting municipal economies and promoting tourism. 171

The new role of the architect

The architectural theorist Christian Norberg-Schulz, renowned for his insights into the spirit of place (genius loci), made an ironic observation in 1968 about the promotion of architecture’s social impact. Schulz remarked that publications focusing on socially

2 <https://davosdeclaration2018.ch/wp-content/uploads/sites/2/2023/06/2022-06-09-081317-davos-declaration.pdf>

3 https://julkaisut.valtionneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/164413/VN_2022_62.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Norberg Schulz, joka tunnetaan nimenomaisesti pohdinnoistaan paikan hengetä (genius loci), teki vuonna 1968 ironisen havainnon liittyen arkkitehtuurin yhteiskunnallisten vaikutusten edistämiseen. Schulzin mukaan 1960-luvun kulttuuriradikalismista innoittuneet yhteiskunnallisesti orientoituneet arkkitehtuurijulkaisut käsittelivät vakuuttavin ottein lähes kaikkia tiedon osa-alueita sosiologiasta ja psykologiasta talouteen sekä matematiikasta kommunikaatioteoriaan. Ainoa asia, joka sivuutettiin, oli arkkitehtuuri.⁴

Myös monet nykykeskustelijat ovat tehneet rinnastuksen 1960-luvun korostetun yhteiskunnallisen arkkitehtuurikeskustelun ja nykyisen arkkitehtuurin ekologian reunaehtoja ja sosiaalista vastuuta käsittelevän painotuksen välillä. Provokatiivisena keskustelijana tunnettu Patrik Schumacher ilmaisi pettymyksensä esimerkiksi vuoden 2023 Venetsian Biennaaliin, joka ei Schumacherin mukaan sisältänyt ollenkaan arkkitehtuuria.⁵ Lesley Lokkon kuratoima biennaalin päänäyttely sekä monet kansallisista paviljongeista käsittelivät esimerkiksi ekologisia kysymyksiä, alkuperäiskansojen suhdetta maahan, kolonialistisia valtarakenteita sekä maailman vesivarantojen ja muiden luonnonvarojen holtitonta käyttöä.

Onko suuntaus kohti laajaa rakennuskulttuuria unohtanut arkkitehtuu-

rin? Kenties mielenkiintoisempi lähtökohta on ajatella, että planetaarisen kestävyuden ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden ottaminen arkkitehtuurikeskustelun lähtökohdaksi muuttaa ja laajentaa käsitystämme siitä, mitä arkkitehtuuri on.

Kyseessä on myös muutos paikallisen ja universaalin suhteessa. Lokkon kuratoiman biennaalin voi nähdä esimerkkinä siitä, miten monet paikallisuuteen liittyvät arkkitehtuurin ilmentymät ja paikkasidonnaiset vernakulaarisen rakentamisen muodot ja materiaalit ovat tulleet kiinteäksi osaksi myös globaalin arkkitehtuurin ydintä.

Arkkitehtuurin katoamisen ohella on tunnistettavissa myös huoli siitä, että arkkitehtikunnan ammatillisista asiantuntemusta ei nykyisin tunnistettaisi samalla tavalla kuin aikaisemmin. Rakennuskulttuuri laittaa arkkitehtuuripolitiikan keskiöön tavallisen kansalaisen, ei arkkitehtia.

On varmasti totta, että viime vuosikymmenten vahva kansalaisten osallistaminen suunnitteluun on tärkeistä tavoitteistaan huolimatta hämärtänyt käsitystä niistä ammatillisista taidoista ja arkkitehtien erityisosaamisesta, joita laadukas elinympäristön suunnittelu edellyttää. Ajatus arkkitehdin ja asukkaiden välisestä vastakkainasettelusta ei kuitenkaan pohjimmiltaan ole kovin hedelmällinen, sillä myös arkkitehdin rooli ja toimintakenttä elää ajassaan.

4 Norberg-Schulz, Christian. "Less or More?" *Architectural review* 143.354 (1968): 257–58.

5 <https://www.dezeen.com/2023/05/23/patrik-schumacher-venice-architecture-biennale-no-architecture/>

oriented architecture, inspired by the cultural radicalism of the 1960s, delved convincingly into diverse areas of knowledge – ranging from sociology and psychology to economics and communication theory – but notably omitted architecture itself.⁴ Many contemporary commentators draw parallels between the emphasis on social architecture in the 1960s and today’s focus on ecological constraints and social responsibility in architectural discourse. Notably, Patrik Schumacher, known for his provocative style of discourse, expressed his disappointment in the 2023 Venice Architecture Biennale – which, according to him, included no architecture whatsoever.⁵ Curated by Lesley Lokko, the biennial’s main event and numerous national pavilions addressed ecological issues, indigenous land relationships, colonial power dynamics, and the unsustainable exploitation of natural resources.

Has the trend towards a more encompassing building culture overlooked architecture? Perhaps a more compelling perspective is to consider how prioritising planetary sustainability and social cohesion reshapes and expands our understanding of architecture.

There is also a shift taking place in the relationship between the local and the universal. The biennial curated by Lokko exemplifies how various

architectural expressions tied to locality and site-specific vernacular construction forms and materials have seamlessly integrated into the essence of global architecture.

Amidst the disappearance of architecture, an apprehension can be recognised that the professional expertise of the architectural community might not receive the same recognition today as it once did. Building culture now places the ordinary citizen, rather than the architect, at the forefront of architectural policy.

Undoubtedly, the substantial participation of citizens in planning over recent decades, while pursuing noble objectives, has somewhat obscured the perception of the professional skills and specialised knowledge that architects present in crafting high-quality living environments. However, framing the discourse as a conflict between architects and residents is largely unproductive, given that the architect’s role and domain of operation also evolve over time.

For instance, architect Hella Hernberg’s research highlights how temporary building use and the participatory planning it entails create a new field of activity and novel expert roles for architects. Hernberg proposes the notion of architects as mediators, tasked with balancing the goals and interests of diverse groups while offering expertise

4 Norberg-Schulz, Christian. “Less or More?”; *Architectural review* 143.354 (1968): 257–58.

5 <https://www.dezeen.com/2023/05/23/patrik-schumacher-venice-architecture-biennale-no-architecture/>

Esimerkiksi arkkitehti Hella Hernberg on tutkimuksessaan tuonut esiin sen, miten esimerkiksi rakennusten väliaikaiskäyttö sekä sen pohjalta tehtävä osallistuva suunnittelu myös avaa- vat arkkitehdille uuden toimintakentän ja uudenlaisia asiantuntijarooleja. Hernberg nostaa esiin ajatuksen arkkitehdista välittäjänä (mediator), joka yhtäältä sovittaa eri ryhmien tavoitteita ja intressejä yhteen ja toisaalta antaa asiantuntemuksen väliaikaiskäyttöön liittyvistä korjauksista ja muutoksista.⁶

Hernbergin kuvailema arkkitehdin uusi toimintakenttä muistuttaa paljon sitä tapaa, jolla nykytaiteessa ja varsinkin paikkasidonnaisessa taiteessa on puhuttu kuraattorin uudesta roolista. Kuraattoreiden roolia osana kaupunkikulttuuria tutkineen Johanna Tuukkasen mukaan kuraattorit eivät enää toimi ainoastaan taiteen portinvartijana ja ammattimaisen taidemaailman edustajina, vaan myös sovittavat taideprojekteja paikallisiin konteksteihin ja miettivät, miten hankkeet ovat toteutettavissa myös sosiaalisesti kestäväällä tavalla.⁷

Paikallisen arkkitehtuuripolitiikan kontekstissa arkkitehdin uutta kuraattorimaista roolia voisi pohtia esimerkiksi kaupunginarkkitehdin toimenkuvan kautta. Voisiko kaupunginarkkitehtia ajatella eräänlaisena linkkinä kansalaisten ja kaupungin välissä?

Paikallisen arkkitehtuuripolitiikan moninaisuus

Sekä laaja rakennuskulttuuri että arkkitehdin uusi toimintakenttä määrittävät tulevaa suuntaa paikalliselle arkkitehtuuripolitiikalle. Kyse on samalla haasteesta paikallisen arkkitehtuuripolitiikan edistämiseksi ja resurssoinnille.

Yksi lähtökohta uuden paikallisen arkkitehtuuripolitiikan edistämiseen on paikallisten toimien yhteismitattomuuden tuominen näkyväksi. Kaikkien paikallistoimien ei tarvitse olla keskenään samanlaisia tai vastata samoihin haasteisiin.

Tällä hetkellä suomalaiset kunnat ja kaupungit ovat väestökehitykseltään ja resurssiltaan hyvin erilaisessa asemassa. Ei ole olemassa yhtä paikallista arkkitehtuuripoliittista linjausta, joka sopisi kaikkialle. Myös kaupunkien sisällä on paljon eroja ja eri keinot vastaavat hieman eri kysymyksiin. Paikallinen arkkitehtuuripolitiikka voi samanaikaisesti tarkoittaa sekä nuhjuisen ostoskeskuksen suojelua kaupunginosa-aktivistien toimesta että strategista pyrkimystä olla maailman johtava design-pääkaupunki.

Kuten Uusi paikallinen -hankkeen mukana olevat toimijat osoittavat, paikallisten arkkitehtuuripoliittisten tekojen ja toimijoiden kirjo on suuri. Paikallista arkkitehtuuripolitiikkaa tekevät kunnat, museot, yhdistykset,

6 Hernberg, Hella. *Architects as 'Mediators': Socio-political roles in mediating the 'temporary use' of vacant spaces*. Aalto University, 2022

7 Tuukkanen, Johanna. *Curatorial Practice Embedded in the City – A Case Study of Curating New Genre Public Art in a Festival Context*. JYU dissertations, 2020.

on repairs and alterations associated with temporary use.⁶ Hernberg's depiction of the architect's evolving role bears a strong resemblance to the contemporary discourse surrounding the curator's new role, particularly within site-specific art and contemporary art at large. According to Johanna Tuukkanen, whose research delves into curatorial roles in urban culture, curators no longer merely function as custodians of art or representatives of the professional art sphere. Instead, they adapt art projects to local contexts and ponder over their potential for social sustainability.⁷ Within the context of local architectural policy, one might contemplate the emerging curatorial aspect of the architect, perhaps by reimagining the city architect's job profile. Could the city architect serve as a conduit between citizens and the city?

The diversity of local architectural policy

Both the broader building culture and the architect's new field of activity determine the future direction of local architectural policy. This also presents a challenge to the promotion and resourcing of local architectural policy.

One starting point for promoting a new local architectural policy is to highlight the diversity of local actions. Not all local initiatives need to conform

to the same standards or address identical challenges.

Currently, Finnish municipalities and cities find themselves in vastly different positions in terms of their population profiles and available resources. There is no one-size-fits-all approach to local architectural policy to be found. Moreover, differences also exist within city limits, with various strategies addressing distinct issues. Local architectural policy may encompass protecting a shabby shopping centre by local activists while simultaneously striving to become a global design capital.

As illustrated by the stakeholders involved in the New Local project, there exists a wide spectrum of local architectural policy actions and actors. Municipalities, museums, associations, art festivals, collectives, and civic movements all contribute to shaping local architectural policy. Some initiatives are official undertakings, while others are voluntary efforts. Some actions, in turn, aim for lasting impacts on land use and construction, others represent temporary interventions, such as participation in discussions about the demolition of individual buildings.

Rather than focusing only on final outcomes and implemented programmes, attention should also be given to the continuity of operations.

6 Hernberg, Hella. *Architects as 'Mediators': Socio-political roles in mediating the 'temporary use' of vacant spaces*. Aalto University, 2022

7 Tuukkanen, Johanna. *Curatorial Practice Embedded in the City – A Case Study of Curating New Genre Public Art in a Festival Context*. JYU dissertations, 2020.

taidefestivaalit, kollektiivit ja kansalaisliikkeet. Osa toiminnasta on virketyön puitteissa tehtävää, osa vapaaehtoistyönä. Osa toimista pyrkii vaikuttamaan pitkäaikaisesti maankäyttöön ja rakentamiseen, osa taas väliaikaisia interventioita esimerkiksi yksittäisen rakennuksen purkamisesta käytävään keskusteluun.

Lopputulosten ja toteutuneiden ohjelmien sijaan huomiota tulisi kiinnittää myös toiminnan jatkuvuuteen, sillä usein paikkaan juurtuminen tapahtuu vasta ajan kautta. Osallisuus rakennetusta ympäristöstä ja paikallisuudesta on pitkäkestoinen prosessi, joka muodostuu aktiivisen keskustelun ja moninaisten arkkitehtuuripoliittisten tekojen kautta, jotka vaativat aikaa, tilaa ja resursseja toteutuakseen. Paikan hengen luomiseen ei ole oikotietä eikä sen toteutumisen kriteerejä voi määritellä ainoastaan ylhäältä alas. ●

Establishing a sense of place often evolves over time. Participation in shaping the built environment and locality is a long-term endeavour shaped by active dialogue and the formulation of diverse actions and activities linked to architectural policy, which all require time, space, and resources. Creating a sense of place cannot be rushed, and the criteria for its achievement cannot be solely dictated from the top down. ●

Mika Savela

**Paikallinen on
todellisuuksien keskipiste**

Locality is the Centre
of Realities

179

Taiteen ja kulttuurin maailmassa, sen markkinoilla, instituutioiden, tekijöiden sekä tutkijoiden parissa on jo vuosikymmeniä puhuttu keskustusten ja niiden ulkopuolisen maailman välisestä dynamiikasta. Kansainvälinen diskurssi on halunnut tukea kehitystä, jossa harvojen keskustusten mahdollisuudet ja verkostot eivät dominoisi taiteen suuntaa, kokemusta, koulutusta ja keskustelua. Esiin on haluttu nostaa pluralistisempi, monipaikkaisempi malli modernista maailmasta ja sen narratiiveista.

Idealtaan samankaltainen retoriikka kuuluu usein suomalaisittain ehkä tutummassa aluepolitiikkakeskustelussa. Elinvoimaisuudesta, vedosta ja pidosta puhutaan niin valtakunnan kuin kansainvälisen keskustelun ja eurooppalaisen aluekehitysnäkymän kaavioilla ja kartoilla. Ainakin periaatteen tasolla haluamme yhä melko laajalla rintamalla, että hyvää, syvää ja merkityksellistä elämää olisi mahdollista elää kaikkialla, eikä esimerkiksi kotiseudultaan tarvitsisi lähteä vaikkapa puhtaasti taloudellisten syiden vuoksi.

Kaikesta huolimatta ovat keskustukset usein luonteeltaan pysyväisiä. Kun uusia napoja maailmaan muodostuu, ne seuraavat usein globaalia taloutta, kriisejä, olosuhteiden muutoksia, ihmisiä ja yrityksiä – ja toisinpäin. Taide ja kulttuuri ovatkin vain harvoin sellaisia muutosvoimia, jotka aivan yksin voivat muuttaa yhteiskuntiemme näköaloja ja taloudellisten reunaehtojen suuntaa, vaikkapa rakentamista koskevien investointien sijoittumista, laatua ja määrää.

Toisaalta olemme vähitellen lipuneet aikaan, jossa asuinpaikkojen, opiske- lun, kaupankäynnin ja työn sijainnit eivät enää yksin määritä kehityksen tai yksilöiden mahdollisuuksia. Maailma on tullut lähemmäs kyllä, mutta kysymys siitä, mitä ”kehitys” oikeastaan tarkoittaa, on myös entistä akuutimpi. Paikallinen keskustelu nouseekin erityisen tärkeäksi, kun yritämme miettiä, miksi ja millä resursseilla voimme selvitä kestävästi, viihtyä ja elää tyydyttävästi. Paikallisuus on lopulta oman toimintamme ja elinpiirimme keskus. Paikallisuus on myös oman ympäristömme asiantuntijuutta.

In the realm of art and culture, in the markets that surround it, and in discussions among institutions, creators, and researchers, the dynamics between central hubs and the world beyond them have been a subject of active debate for decades. This international discourse aims to foster development whereby the influence of a handful of centres doesn't overshadow the overall course of art and the experiences, education, and discourse related to it. There's a desire to embrace a more pluralistic, multi-place model of the modern world and its narratives.

Similar rhetoric can often be heard in regional policy discussions, perhaps more familiar to Finns. Concepts like vitality, attraction, and placemaking are central in both national and international debates, highlighted by European regional development perspectives as well as every imaginable chart and graph. There is, at least in principle, a widespread desire for a world where everyone can lead a good, deep, and meaningful life everywhere, without a pressure to, for instance, migrate

from one's home region due to purely economic factors.

Yet, centres often exhibit a degree of permanence. Emerging poles in the global landscape often mirror shifts in the global economy, crises, altered conditions, people, and businesses – and vice versa. Art and culture, while influential, seldom serve to single-handedly shape societal horizons or economic trajectories, such as the allocation, quality, and scale of construction investments.

Conversely, we find ourselves in an era where the geographical location of residences, educational institutions, commercial centres, and workplaces no longer exclusively dictates development or individual opportunities. The world has shrunk in some ways, even prompting a more acute examination of what “development” truly entails. Local discussions gain significance as we ponder the resources needed for sustainable survival, as well as those needed to enjoy ourselves, and live in satisfaction. Ultimately, locality serves as the centre of our own activities and

Tästä laajasta dynamiikasta ja sen eri toimijuuksista on kyse myös paikallisessa arkkitehtuuripolitiikassa. Poliikkaohjelmien vaikutus on lähtökohtaisesti pehmeää ja keskustelevaa, mutta jotakin herkistävää ja konkreettisempaa muutosvoimaa juuri elin- ja toimintaympäristöstä käytävällä keskustelulla silti on.

Uusi paikallinen -kehitysryhmän tullessa ainakin formaaliin päätökseensä tämän julkaisun myötä, voidaan ajatella, että kyseessä on ollut keskustelunavaus ajassa, jossa mahdollisuuksia perinteisten kasvuparametrien sisällä on monin paikoin yhä vähemmän, mutta jossa näkökulman laajentaminen voi ratkaisevasti muuttaa koko asetelmaa. Kuten ryhmän keskusteluissa on todettu, paikallisuus on oikeastaan globaalia. Samalla kun keskustelunavausten jälkeistä tulevaisuutta arkkitehtuuripolitiikassa mietitään, on kuitenkin oleellista ymmärtää myös suomalaisen apolityön kehitystä ja taustaa. Missä ja miten paikallista rakennuskulttuuria oikeastaan pitäisi edistää? Mikä paikallisuudessa on uutta?

Vaikka "uutta paikallisuutta" on voitu kehitysryhmässä hahmottaa moninaisena ja monialaisena toimintakenttänä, kyse on myös pitkistä toimintakulttuurin muutoksista sekä kulloiseenkin aikaan ja kehityssuuntiin sidotuista prosesseista. Siinä missä ryhmän omia ajankohtaisia hankkeita ja niiden ympärillä käytyä keskustelua on avattu tämän julkaisun sivuilla ja ryhmän tapahtumissa (ja tämä on ollut myös toiminnan pääpainopiste)

on asiantuntijatyön näkökulmasta sivutuotteena luonnollisesti syntynyt myös havaintoja siitä, millaisissa rakenteissa apolityötä tai -toimintaa, niin universaalisti kuin paikallisestikin voisi tahtua. Näitä havaintoja on hyödyllistä tarkastella osana kehitysryhmän työn tuloksia ja niiden ulkopuolella. Tulevaa kohti mentäessä, on hyvä miettiä realistisesti niitä mahdollisuuksia, joita kullakin toimijalla ja myös julkisella sektorilla on, sekä avoimesti tarkastella olevien ja muuttuvien verkostojen roolia rakennetun ympäristön ja siihen liittyvän kulttuurin kehittämisessä.

Paikallisen arkkitehtuuripolitiikan (lyhyehkö) historia

Paikallinen ja alueellinen arkkitehtuuripolitiikkainnostus levisi Suomessa etenkin 2000-luvun alkuvuosina 1998 julkaistun ensimmäisen valtakunnallisen ohjelman mallin – ja sen valtioneuvostotasaisen arvovallan siivittämänä. Valtakunnallisen ohjelman sovelluksia nähtiin paikallisten ohjelmien muodossa yli parikymmentä. Valtaosa Suomen väestöstä asuikin ensimmäisen ohjelman jälkeen laadittujen paikallisten ja alueellisten arkkitehtuuripoliittisten ohjelmien piirissä, vaikka ohjelmien vaikutus, ajankohtaisuus ja toiminnallinen ote onkin ollut hyvin vaihteleva.

Voidaan ajatella, että paikallisia ohjelmia virisi, koska asiaan yksinkertaisesti kiinnitettiin huomiota ja resursseja. Arkkitehtuuripolitiikasta valtion asiantuntijaelimenä tuolloin vastannut Taiteen keskustoimikunnan

circle of life. Locality also means expertise in our own environment.

This broad dynamic, with its diverse characters, extends to local architectural policy. While the impact of policy programmes may initially be subtle and subject to debate, they nonetheless catalyse tangible change in discussions surrounding living and working environments.

With the (formal) conclusion of the *New Local* working group through this publication, it seems evident that a dialogue has been opened at a time when traditional growth parameters in many regions are diminishing. Broadening perspectives can fundamentally shift the discourse. As highlighted in the group's discussions, locality is actually global. While reflecting on the future unfolding after these initial discussions, it is also essential to understand the long-spanning background of national architectural policy work in Finland. Where and how should local building culture be promoted? What's new in locality?

Although "new locality" may be viewed as a diverse and multidisciplinary field, it also encompasses long-term shifts in operational culture tied to different times and development directions. While the group's ongoing projects take centre stage in this publication, incidental observations shed light on potential structures for national architectural policy work, both universally and locally. These observations serve as useful material to examine alongside the working team's main

endeavours, as well as independently. As we journey into the future, it's wise to realistically consider the potential available to every stakeholder, including the public sector. Furthermore, it's essential to openly examine the influence of both established and evolving networks on the development of the built environment and its accompanying culture.

A (brief) history of local architectural policy

Enthusiasm for local and regional architectural policy surged in Finland in the early years of the 21st century, propelled by the model of the 1998 inaugural national programme. Over twenty applications of the national programme materialised in the form of localised initiatives. Despite the varied impact, relevance, and functional approaches of these programmes, a significant portion of the Finnish population resides within the scope of the local and regional architectural policy frameworks that were developed after the inaugural programme was launched.

One could well assume that local programmes sprang forth exclusively as a result of the attention and resources given to the issue. The state's authoritative body for architectural policy at the time, the Architecture Council – part of Finland's Central Arts Council – allocated a substantial portion of its annual budget for architectural policy work. Under the stewardship of a dedicated expert tasked with promotional efforts and through the

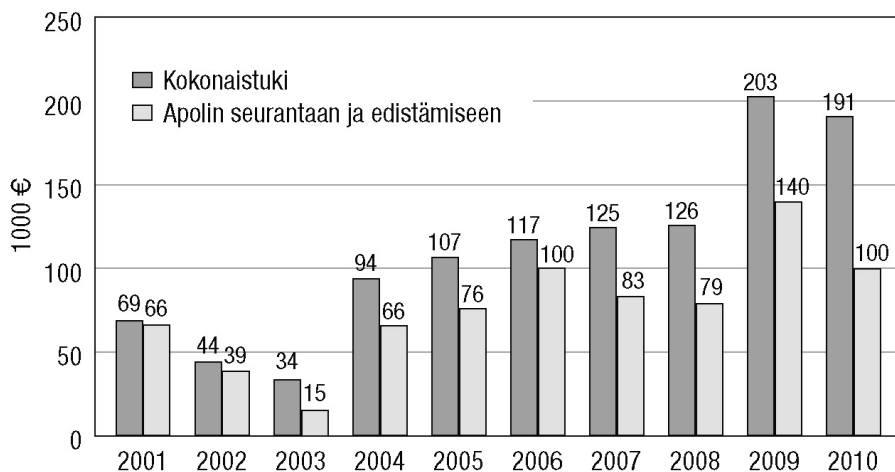
alainen rakennustaidetoimikunta käyttikin huomattavan osan vuotuisista määrärahoistaan apolityöhön. Edistämistyöhön kiinnitetyn erityisasiantuntijan ja toimikunnan oman työn kautta apoliaatetta vietiin eteenpäin aina 2010-luvun alkuun saakka. Roo-lissa 2004–2011 toiminut arkkitehti Tiina Valpola kuvaa ensimmäisten paikallisten ohjelmien syntyä ja vaikutusta Taiteen edistämiskeskuksen Uusi paikallinen -kehitysryhmän myötä syntyneessä podcastissa seuraavasti:

"...valtakunnallinen apoliprosessi oli niin innostava, että paikallistasolla syntyi myös omanlähtöinen innostus tehdä pienemmässä mittakaavassa omalla tasolla arkkitehtuuripoliittisia ohjelmia. Koska valtakunnallinen malli oli kohdistettu julkisille toimijoille, niin kävi vähän niin, että myös paikalliset kohdistuivat enemmän julkisille

toimijoille. Niissä jouduttiin samalla tapaa keskustelemaan näistä käsitteistä. Siinä mielessä voisi sanoa, että ne olivat hieman raskaita, koska ei päästy niin syvälle konkretiaan. Eli ne ovat hienoja asiakirjoja ja niillä on ollut iso merkitys. Se on ollut aikamoinen saavutus, että arkkitehtuurista on keskusteltu niin paljon niin monella paikkakunnalla, ja että nämä asiakirjat on hyväksytty kunnan ylimmissä elimissä: hallituksissa ja valtuustoissa, vaikka ne perustuvat vapaaehtoisuuteen. Sitä minä pidän hienoimpana saavutuksena. Mutta nyt me olemme sellaisessa kohdassa, että olisi tarpeen saada pieni kulttuurinmuutos tähän asiaan, päästä vielä lähemmäs konkretiaa ja käytäntöä."

184

Kuution jälkeen -podcast, kausi 2 osa 3, Taiteen edistämiskeskus 2024. <https://www.taike.fi/fi/podcastit/jakso-3-ohjelmaperista-konkreettisiin-tekoihin-kuution-jalkeen-kausi-2>

council's own initiatives, the national architectural policy continued to advance until the early 2010s. Architect Tiina Valpola, who held the position from 2004 to 2011, reflects on the genesis and impact of the initial local programmes in a podcast produced in collaboration with the New Local working group of Arts Promotion Centre Finland:

“...the national architectural policy process was so inspiring that it instigated a self-motivated enthusiasm for crafting architectural policy programmes on a smaller scale at the local level. Since the national model was primarily aimed at public bodies, it so happened that the local ones then also targeted public entities. Similar conversations about concepts were necessary. In that sense, you could say that they were a bit heavy, because

you didn't get really deep into anything concrete. They are, however, great documents and they've been of great importance. It's been quite an achievement for architecture to be discussed so much in so many localities, and that these documents have been approved by the highest municipal bodies: on the boards and councils, even though they're based on voluntary participation. I think this is the greatest achievement. But now we're at a point where it would be necessary to have a slight cultural change in this matter, to get even closer to concreteness and practice.”

Kuution jälkeen podcast, season 2 part 3, Arts Promotion Centre Finland 2024. <https://www.taike.fi/fi/podcastit/jakso-3-ohjelmapaperista-konkreettisiin-tekoihin-kuution-jalkeen-kausi-2>

185

Rakennustaidetoimikunnan myöntämä yhteistuki (€) 2001–2010 (vuoden 2010 rahanarvossa). Katja Oksanen-Särelä. *Taiteen ja tekniikan väli- maastossa - Rakennustaiteen rahoitus 2000-luvulla ja arkkitehdin työn muutokset*. 2011. Taiteen keskustoimikunta.

Funding granted by the Finnish Architecture Council for organisations and associations (€) 2001–2010 (Sums according to 2010 monetary value).

- Overall funding
- For monitoring and advancing architectural policy

Katja Oksanen-Särelä. *Taiteen ja tekniikan väli- maastossa - Rakennustaiteen rahoitus 2000-luvulla ja arkkitehdin työn muutokset*. 2011. Central Arts Council Finland.

Vuonna 2013 toimintansa aloitti uusi virasto, Taiteen edistämiskeskus. Vanhat taidetoimikunnat lakkasivat ja myös arkkitehtuuripolitiikan seuranta- ja edistämisvastuu valtionhallinnossa päättyi. Valtakunnallisen edistystyön päättyessä arkkitehtuuripoliittinen valtakunnallinen ja paikallinen into luonnollisesti laantui. Myöskään uutta 2010-luvulle kaavailtua valtakunnallista ohjelmaa ei alkaneista valmisteluista huolimatta saatu valmiiksi.

Arkkitehtuuripolitiikassa jäätiinkin noin vuosikymmeneksi pääasiassa puhumaan ennen kaikkea sellaisten kaupunkien ja kuntien kesken, jotka olivat jo integroineet apoliaatteen osaksi organisaatioitaan ja toimintamallejaan. Kaikki paikalliset ohjelmat eivät ole vuosien varrella löytäneet selkeää paikkaansa muiden strategioiden ja -visioiden lomassa. Ja vaikka valtion

rakennustaidetoimikunnan apolitoiminnalle ja ohjelman seurantavastuulle ei yli vuosikymmenen ole muodostunut jatkajaa, on kuitenkin ensimmäisen ohjelma-ajan perintöä yhä jäljellä. Apolihistoriaa vasten selittyy myös Taiteen edistämiskeskuksen (Taiken) osallisuus juuri paikallista arkkitehtuuripolitiikkaa koskevassa keskustelussa.

Kohti uutta apoliaikaa?

Vuoden 2022 alussa julkaistu valtakunnallinen arkkitehtuuripoliittinen ohjelma *Kohti kestäväää arkkitehtuuria* kartoittaa laajan näkymän arkkitehtuuripolitiikasta koko yhteiskunnan läpäisevänä, rakennettua ympäristöä koskevana kehityskohteena. Ohjelma esittää 2035 vuoteen ulottuvien visioidensa tueksi lukuisia eri hallinnonaloja, keskeytyden ulottuvuuksia ja toimijoiden kenttää koskevia toimenpiteitä. Näistä

186

1 paikallinen konteksti

2 paikalliset toimintamallit

3 mahdollisuuksia kuvitella
(kuuluvat kaikille)

In 2013, Arts Promotion Centre Finland was launched, replacing the old art councils and ending the state administration's responsibility for monitoring and promoting architectural policy. However, with the conclusion of national promotion work, national and local enthusiasm for architectural policy dwindled. The planned national programme for the 2010s remained unfinished despite initial preparations.

For about a decade, discussion on architectural policy primarily occurred among cities and municipalities that had integrated policy programme into their operations. However, not all local programmes found clear placement among other strategies and visions. Despite the absence of a successor to the Architecture Council's policy programme work for more than a decade, the legacy of the initial programme period endured. Arts Promotion Centre Finland's (Taike) involvement in local architectural policy discussions is tied to the national architectural policy's history.

Towards a new era in architectural policy?

The national architectural policy programme *Towards Sustainable Architecture*, released in early 2022, outlines a comprehensive architectural policy as a developmental aim for the built environment, permeating society at large. Aligned with its visions up to 2035, the programme introduces various measures spanning administrative sectors, sustainability dimensions, and the

various stakeholders involved. Among these, a pivotal measure for the Arts Promotion Centre – undoubtedly a key goal of the programme – is the promotion of local architectural policy activity and programme work.

The programme also underscores “municipalities and cities” as significant promoters of numerous policy measures. Locality in architectural policy, particularly at the municipal and regional level, largely hinges on the fundamental activities of municipalities, provinces, and regional administrations. This includes zoning, licensing, supervision, and providing programmes, instructions, and guidance – to some extent related to statutory obligations. But what does promoting architectural policy mean in this context?

If the overarching goals of architectural policy revolve around enhancing the quality of the built environment, fostering building culture, and promoting sustainable development, the aim of programme work – national policy work – is to augment value around these fundamental activities. Finnish architectural policy is informed by the national programme, as well as global and European building culture (*Baukultur*) initiatives. Yet the abundance of both national and local operators inevitably leads to overlaps. Architectural policy remains an ambiguously defined discussion area, yet this ambiguity is not necessarily a flaw.

Given these factors, the promotion work of the new era at Taike has

keskeisin Taiteen edistämiskeskusta koskeva toimenpide – ja epäilemättä eräs ohjelman tärkeimmistä tavoitteista – on paikallisen arkkitehtuuripoliittisen toiminnan ja ohjelmatyön edistäminen.

Monien apolitoimenpiteiden edistäjänä on uudessa ohjelmassa niin ikään mainittu sanapari ”kunnat ja kaupungit”. Onkin totta, että paikallisuus arkkitehtuuripolitiikassa, kunta- ja aluetasolla, nojaa pitkälti kuntien, maakuntien ja aluehallinnon perustointaan. Kyse on kaavoituksesta, luvituksesta, valvonnasta, ohjelmista, ohjeistuksesta ja ohjauksesta. Osin kyse on jo puhtaasti lakisääteisten velvollisuuksien täyttämistä. Mitä siis tarkoitetaan tässä kontekstissa arkkitehtuuripolitiikan edistämiseksi?

Jos arkkitehtuuripolitiikan yleisiä päämääriä ovat rakennetun ympäristön laadun, rakennuskulttuurin ja kestäväen kehityksen edistäminen, on ohjelmatyön, *apolityön*, tavoitteena rakentaa lisäarvoa perustoiminnan ympärille. Valtakunnallinen ohjelma, ja sen taustalla vaikuttavat kansainväliset ja eurooppalaiset rakennuskulttuuria, eli *baukultura*, esiin nostavat aloitteet antavat suomalaisen arkkitehtuuripolitiikan pyrkimyksille suuntaviivat. Niin valtakunnallisten kuin paikallistenkin toimijoiden joukko on kuitenkin laaja, eikä päällekkäisyyksiltäkään voida välttyä. Arkkitehtuuripolitiikka ei ole selkeästi rajattu keskustelualue, eikä sen toki tarvitsekaan olla.

Näistä moninaisista syistä Taikessa uuden ajan edistämistyöhön on

lähdetty melko tyhjältä pöydältä. Osin kyse on ollut tietoisesta valinnasta ohjelmatyössä vallinneen pitkän tauon jälkeen, sekä osittain hallintokehikon, tavoitteiden ja maalitolppien tutkailusta. Toiminnallisen ja budjetillisen raamin viraston apolityölle on muodostanut edistämiskeskuksen julkisen taiteen asiantuntijapalvelupilotti, jonka sisältä paikallisapoleihin on keskitytty pääosin yhden henkilön voimin määrällä aikaisena tehtävänä, ilman varsinaista hankkeistusta tai projektirahoitusta. Kysymykseen siitä, millä tavoin paikallista rakennuskulttuuria tulisi edistää valtionhallinnossa, ja taiteen ja kulttuurin virastossa, ei siis ole ollut valmista vastausta tai työnkuvaa. Synergiaa ja hieman leveämpiä hartioita työlle on haettu yhteistyöstä Arkkitehtuurin tiedostuskeskus Archinon kanssa. Kaiken kaikkiaan kehitysryhmä on perustunut yksinomaan vapaaehtoisuuteen ja ainakin jonkinlaiseen, yhteiseksi koettuun tavoitteeseen paikallisesta vaikuttavuudesta. Uudessa paikallisessa kyse on siis monellakin tasolla kokeilusta, monenlaisesta toimijuudesta, yhteistyöstä ja pilottimaisesta toiminnasta.

Tällainen alkuasetelma ei ehkä ole ollut valtionhallinnon toimijuutena uudelle apolialjalle ideaali, mutta se on kuitenkin eräällä tavalla toiminut *Uusi paikallinen* -kehitysryhmän analyttisena lähtökohtana. Hajanainen lähtötilanne on pyritty muuttamaan mahdollisuudeksi tarkastella pitkälle 2030-luvulle ulottuvan ohjelman toteutumisen tilannekuvaa ja toimijuuksia myös nykyisten rakenteiden

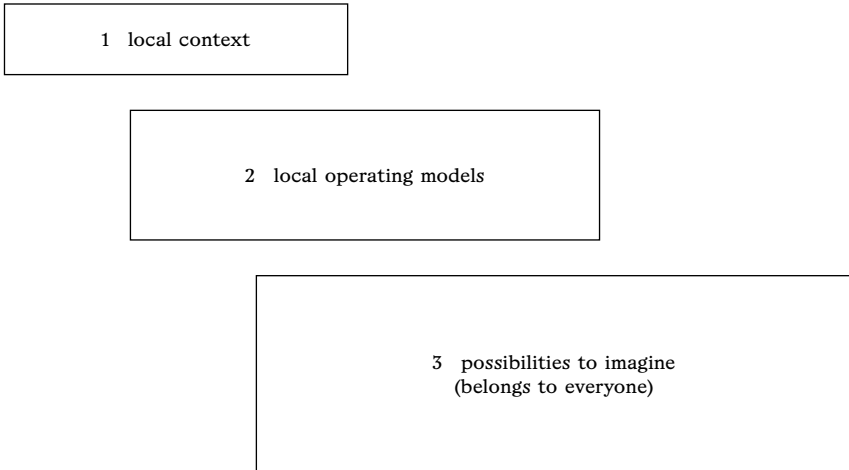
188

commenced on a somewhat blank canvas. This was, in part, a deliberate decision following a prolonged hiatus in programme work and is also influenced by the administrative framework and goals set by the investigation. The operational and budgetary framework for the agency's policy programme work has been shaped by the Arts Promotion Centre's public art expert service pilot. This has mainly focused on local architectural policy programmes, spearheaded by one person as a temporary task, without actual projects or project funding.

Consequently, there has been no readily available answer or job description regarding how local building culture should be promoted in the state administration and the governmental agency for art and culture. Collaboration with the Information Centre

for Finnish Architecture, Archinfo, has been sought to enhance synergy and broaden the scope of work. Ultimately, the working group operates solely on volunteerism and a perceived common goal of local influence, emphasising experimentation, diverse stakeholder involvement, cooperation, and pilot-like activities.

While this initial setup may not have been ideal for the new national architectural policy programme as a central government agency, it has, in a certain way, served as the analytical starting point for the *New Local* working group. Efforts have been made to leverage the fragmented starting situation into an opportunity to scrutinise the situational landscape of programme implementation extending well into the 2030s and activities beyond current structures. In the working group,

ulkopuolelta. Kehitysryhmässä onkin lähestytty ”uutta paikallisuutta” vailla lähtökohtaisia alkuasetelmia arkkitehtuuripolitiikan vastuista tai rakenteista.

Kehitysryhmän lähtölaukauksena ovat olleet kysymykset siitä, millaista työtä apolityö oikeastaan voi tänä päivänä olla, kenen työtä se on ja kenelle sitä lopulta tehdään? Jos paikallisessa arkkitehtuuripolitiikassa kyse on lisäarvon rakentamisesta perustoimintojen oheen, vierelle, täydennykseksi tai päälle sekä laajentaa toimijuuksia ja yhteistyötä, on tuntunut perustellulta irrottautua tarkastelemaan aihetta uusin silmin. Yhtä totuutta tai ohjeistusta tuskin voitaisiin paikalliseen todellisuuteen nykyisellään edes antaa.

Keskustelu politiikkaohjelmien toimijuudesta on aiheelle äärettömän keskeistä. Arkkitehtuuri ja rakennettu ympäristö on usein hyvin konkreettisesti ja fyysisesti arkemme kehys, mutta toimijuutta omaa elin- ja toimintaympäristöä koskevien unelmien, ideoiden, tavoitteiden, kehittämisen ja suunnittelun suhteen ei paikallisesti tai muutoinkaan ole automaattisesti olemassa, ellei sille luoda tai esitetä paikkaa tai toimintamallia. Tässäkin tottumuksessa saattaa piillä historiallista taustaa.

Sotien jälkeisen väestönkasvun, jälleenrakentamisen ja yhtenäiskulttuurin vuosikymmeninä ylhäältä päin ohjaava ja hyvinvointivaltiota henkivä arkkitehtuuri- ja yhdyskuntasuunnittelu on nähty useimmiten ihailtavana kehitystarinana. Kun lähes kaikki kehitys modernin historiamme ajan on ollut voimakasta ja elämänlaatua pa-

rantavaa, ovat myös ympäristöomme vaikuttava säädöskehikko ja kehittämisen mallit muovautuneet kasvun ja ohjaavan asiantuntijuuden mukaisiksi. Tänä ja tulevaisuudessa tilanne on kuitenkin toisenlainen. Etenkin kasvukeskusten ulkopuolisessa Suomessa aluekehitys on yhä haastavampaa, eikä väestökehitystä voida pelkällä retoriikalla kääntää nousuun. Tässä yhteydessä arkkitehtuuripuhe ei myöskään ole jaettu tai itseksään kehkeytyvä puheenaihe. Arkkitehtuuripolitiikka on silti erittäin hyvä kehys paikallisen keskustelun, toimijuuksien, toiveiden ja resurssien hahmottamiseen. Tätä käsitystä kehitysryhmätyö on vahvistanut.

Paikallisuus ja paikkattomuus

Uusi paikallinen -kehitysryhmän keskustelut ja hankkeet näyttävät paikallisesta toiminnasta kiinnostuneille ja julkisille toimijoille konkreettisia esimerkkejä siitä, että paikallisesti käydään jo nykyisellään aivan oleellista keskustelua rakennetun ympäristön kehittämisestä ja siihen liittyvistä toimijuuksien kysymyksistä. Puhetta ryhmässä on käyty paljon myös siitä, mitä *uusi paikallisuus* oikeastaan tarkoittaa. Uuden paikallisuuden negaationa on nähty *uusi paikkattomuus*, hengettömyys ja kaikkialle monistuva banaali samankaltaisuus.

Kysymys on siis myös paikoista. Kun mietimme onko jollakin paikalla arvoa, emme välttämättä hahmota paikallisuuden kokonaisuutta. Paikan hennessä ei ole kyse vain rakennetun ympäristön fyysisestä olemuksesta tai

190

a “new locality” has been approached that is devoid of basic initial settings concerning the responsibilities or structures of architectural policy.

At the core of the development group’s deliberations lies the question of what the national architectural policy programme’s work entails today, whose responsibility it is, and ultimately, who benefits from it. Given that local architectural policy aims to create added value parallel to, in conjunction with, as a supplement, or in addition to basic functions, and seeks to expand agency and cooperation, it seems justified to take a step back and reevaluate the subject with fresh perspectives. There is no singular truth to local realities.

The discussion surrounding the agency of policy programmes is central. Architecture and the built environment tangibly frame our everyday lives, but our agency in terms of dreams, ideas, goals, and the development of our living and operating environments both local and otherwise doesn’t automatically manifest unless a place or operating model is established or presented for it. This tendency may also have historical roots.

In the post-war decades of population growth, reconstruction, and “uniform culture”, top-down architecture and community planning were predominantly viewed as admirable developmental narratives guiding the welfare state. While almost all development throughout our modern history has been powerful and serving to

improve the quality of life, regulations and development models affecting our environment have also been shaped in accordance with growth and guiding expertise. However, the contemporary landscape differs significantly. For Finland, this is particularly relevant outside growth centres where regional development poses increasing challenges, and demographic trends cannot be reversed through mere rhetoric. In this context, architectural discourse is not just a shared or self-developing topic of discussion. It also serves as a valuable framework for comprehending local discourse, activities, aspirations, and resources. This perception has been strengthened by the working group.

Locality and non-locality

The discussions and projects of the *New Local* working group provide concrete examples to those interested in local activities and public actors, demonstrating the ongoing relevance of discourse concerning the development of the built environment and related issues of agency at the local level. Within the group, there has also been extensive discussion about the true meaning of *new locality*. Rejecting *new locality* has been perceived as *new non-locality*, soullessness, and a banal uniformity multiplying in all directions.

Therefore, it becomes a matter of defining what constitutes a place. Simply considering whether a place holds value might not capture the entirety of its locality. The spirit of place transcends the physical attributes of

rakennusperinnön arvostamista, vaan myös jostakin mitä ei voi suoraan havainnoida tai nähdä. Paikallisuus on myös osanen kulttuurista, laajempaa kontekstia, sillä arvo syntyy myös vertailusta, eli yksittäisen asian suhteesta kaikkeen muuhun.

Uusi paikallisuus voisi siis olla selaista ajattelua, joka nojautuu kulttuurisen ymmärryksen kasvulle ja joka tukee uniikkien paikallisten ominaisuuksien vahvistumista. Voidaan ajatella, että maailman kiinnostavin asia on oikeastaan aivan yhtä kiinnostava missä tahansa. Mondeeni ja universaali ajattelu soveltuu myös paikalliseen. Oikeastaan se tuottaa lisää paikallisuutta, siteitä maailman ja paikkojen välillä.

Toisaalta uutta paikallisuutta voidaan ajatella olevan sekkin, että ymmärretään lähtökohdat, julkinen resurssittomuus ja synkätkin kehitykset, mutta silti voidaan nähdä mahdollisuuksia. Toimijuus on itsessään resurssi ja sitä voidaan muotoilla. Paikallisuutta voidaan tutkia mahdollisuuksien ja vaikutteiden maastona ja ennen kaikkea modernina elämäntapana nykypäivässä, kaupungeissa, taajamissa ja maaseudulla.

Uusi paikallisuus vaatii kuitenkin toimijuuksia toteutuakseen. Arkkitehtuuripolitiikassa on ymmärrettävästi paikka myös arkkitehtuurille ja suunnittelijuudelle. Tässä mielessä paikallinen arkkitehtuuripolitiikka on kokonaisuus, joka tarvitsee myös taiteellisia ja suunnittelullisia linjauksia ja onnistuneita tilallisia valintoja. Kyse on siis haasteista, joita resurssit, vastuut, roolit ja

tavoitteet muodostavat. Yhtäällä tarvitaan asuntoja, päiväkotipaikkoja tai kulttuuritiloja. Toisaalla kyläkoulut tyhjenevät ja keskustat näivettyvät. Purkamalla säästettäisiin rahaa, korjaamalla taas vähennettäisiin päästöjä. Tuntematonta horisonttia haasteissa edustavat monenlaiset dynaamiset muuttujat, politiikka ja globaalit muutokset. Kauden, perinteet ja tieto vaativat puolestaan aikaa ja paneutumista. Miten näitä osatekijöitä huomioidaan, miten osastamista ja toimijuuksia löydetään?

Uuteen paikallisuuteen sopii ainakin kevyesti soveltaen ajatus teknisten ja adaptiivisten haasteiden olemuksesta. Johtajuudesta pitkään kirjoittaneiden yhdysvaltalaisutkijoiden Ronald Heifetzin ja Marty Linskyn mukaan teknisluonteisissa haasteissa ongelmat ovat rajattuja, ymmärrettyjä ja vastaavasti myös niiden ratkaisut ovat pääosin tiedossa. Näissä kysymyksissä asiantuntijoilla on jo olemassa olevaa tietoa ja usein tavoitteiden saavuttamisessa kyse on resurssien osoittamisesta. Adaptiiviset haasteet ovat sen sijaan perusluonteeltaan epäselviä ja niiden selvittäminen vaatii tutkimista ja oppimista. Ratkaisujen ytimessä ovat niistä hyötyvät yhteisöt ja osalliset, ja resursseja täytyy etsiä uusista toimintatavoista.

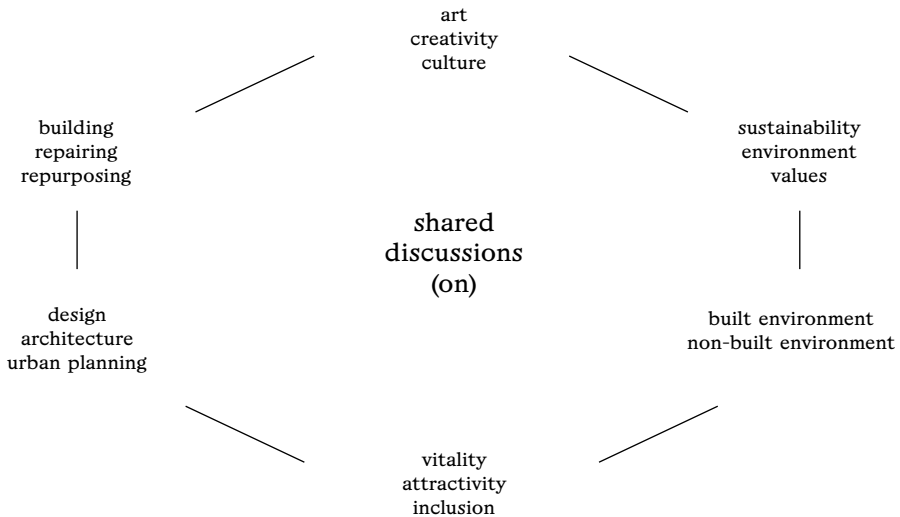
Jos tällaista jakoa halutaan käyttää paikallisessa arkkitehtuuripolitiikassa, voidaan hahmottaa molempien kategorioiden piirteitä. Esimerkiksi arkkitehtivirkojen määrä on vähentynyt alueilla ja kunnissa. Tekninen ratkaisu olisi palkata lisää arkkitehteja, jolloin

the built environment and the appreciation of built heritage. It also implies elements we do not directly observe or see. Locality is part of culture and broader contexts because value emerges through comparison, highlighting the relationship between a singular entity and its surroundings.

New locality, as such, could signify a mindset rooted in the cultivation of cultural understanding and the supporting of unique local characteristics. It suggests that what is captivating in one place can be equally captivating elsewhere, thus advocating for mundane and universal thinking even at the local level. In fact, such thinking fosters further localisation, forging connections between the global and local realms.

On the other hand, the concept of new locality can also involve acknowledging challenges, resource limitations, and even adverse developments while still pinpointing possibilities. Action itself is a resource that can be moulded, shaping locality as a terrain of opportunities and influences, and, above all, as a contemporary way of life in urban, suburban, and rural settings.

However, the implementation of new locality requires action. Architectural policy, understandably, encompasses architecture and design. In this sense, local architectural policy forms a comprehensive framework that requires artistic and design-related guidelines, as well as sound spatial decisions. It grapples with challenges posed by limited resources, responsibilities, roles, and objectives.

paikallisesti rakennettuun ympäristöön kohdistuisi enemmän huomiota. Adaptiivinen ratkaisu sen sijaan lähtee tiedosta: arkkitehteja ei välttämättä edes riitä enää kaikkialle. Arkkitehtuuripolitiikan tehtävien ja näkymien keskiöön täytyy siis tuoda uusia keskustelijoita ja luoda uusia toimintamalleja.

Juuri tässä on oikeastaan uuden paikallisen arkkitehtuuripolitiikan kehityskysymysten ydin. Puhutaanko paikallisessa kontekstissa lopulta rakentamisesta, sen laadusta, paikkojen luomisesta, vaiko myös toiminnan mahdollistamisesta ja kehikoista, joihin tarttua? Puhutaanko tavoista, joihin on opittu hyvinvointivaltion rakentumisen vuosikymmeninä? Vai puhutaanko myös tulevista maailmoista? Kysymykset ovat vaikeita, mutta ne ovat konkreettisimmillaan juuri paikallisesti. Paikalli-

sesti tarkasteltuna suuretkin kysymykset ovat ainakin osin paikallisia.

Miten paikallista apolitoimintaa voidaan edistää?

Apolityön tulevaisuutta ajatellen, kehitysryhmän kokemuksen pohjalta on selvää, että potentiaalista työskarkaa rakennuskulttuurin edistämässä riittää monilta osin. Arkkitehtuuripolitiikka on kuitenkin monihallintoalainen kokonaisuus, eikä esimerkiksi taiteen ja kulttuurin viraston rooli tai perinteinen toimintamandaatti ylety kaikkialle. Kokonaisuutta tulee siis vielä miettiä laajalla sektorilla.

Vaikka arkkitehtuuripolitiikan perustana kansalaisyhteiskunnassa ja julkishallinnossa tehdään paljon jo nyt, on rakennuskulttuurin edistämisen kohdalla kuitenkin vallinnut jonkinlainen

On the one hand, we must address the need for housing, childcare, and cultural amenities. On the other hand, in some areas, village schools sit vacant, and town centres languish. Demolition would bring savings, while restoration reduces emissions. The dynamic variables of politics and global changes further complicate the landscape, while beauty, traditions, and knowledge demand time and dedication. How do we reconcile these elements? How do we leverage expertise and skills?

The notion of technical and adaptive challenges resonates with the concept of new locality, with some light adaptation. Technical challenges, as articulated by US researchers Ronald Heifetz and Marty Linsky, are limited problems with known solutions, often requiring resource allocation. In contrast, adaptive challenges are, by nature, ambiguous, necessitating research, learning, and innovative approaches to problem-solving. The solutions lie within the communities and participants who benefit from them, demanding new modes of operation and resource acquisition.

Applying this dichotomy to local architectural policy highlights the characteristics of both categories. For instance, the dwindling number of architect positions in regions and municipalities presents a technical challenge. A straightforward remedy would entail hiring more architects to focus attention on the local built environment. Conversely, an adaptive solution acknowledges the possibility that there

is a shortcoming of architects everywhere, necessitating the inclusion of new stakeholders and the creation of innovative operating models.

This encapsulates the core of the developmental issues concerning new local architectural policy. Are we discussing construction and its quality, creating places, or are we also talking about enabling activities and finding suitable frameworks? Are we referring to approaches ingrained during the decades of building the welfare state, or are we envisioning future paradigms? These questions are challenging, yet they become tangible when viewed through a local lens. Even the most profound queries are at least partially very local questions.

195

How can local architectural policy activities be promoted?

If we consider the future of architectural policy work, drawing from the insights of the working team, it becomes evident that there is ample potential for advancing building culture on multiple fronts. However, architectural policy spans various administrative domains, and the influence of governmental arts and culture functions, for instance, is not all-encompassing. Thus, a comprehensive approach is needed.

Despite plentiful efforts within civil society and public administration to lay the groundwork for architectural policy, there remains a void in fostering building culture. The question arises: is the promotion of local development opportunities a public responsibility,

tyhjiö. Lähinnä kyse on siitä, onko esimerkiksi paikallisten kehitysmahdollisuuksien edistäminen julkinen tehtävä, vai edistyykö valtakunnallinen politiikkaohjelma ikäänkuin itseksään yhteiskunnan muun toiminnan mukana. Selvää vaikuttajien ja toimijuuksien linjaa ohjelmasta kentälle on kuitenkin toistaiseksi vaikeaa hahmottaa.

Paikallisesti ja alueellisesti on kuitenkin olemassa jo erilaisia foorumeita ja rakenteita. Vaatiiko rakennuskulttuurin edistäminen uuden verkoston tai toimijuuden perustamista, vai onko kyse olevien toimintatapojen muokkaamisesta? Paljon edettäisiin aiheesta jo sillä, että kuntien kehitystehtävissä työskentelisi nykyistä enemmän rakennetun ympäristön asiantuntijoita. Tällä hetkellä suuntaus Suomessa selvitysten mukaan on tosin ollut juuri päinvastainen.

Yleisiä toimintamalleja ja tavoitteita rakennuskulttuurin edistämiseksi on myös esitetty. Euroopan komission 2021 julkaisema raportti *Towards a shared culture of architecture* listaa erilaisia ”arkkitehtuurijohtajuuden” tasoja. Raportti suosittaa jäsenvaltioita edistämään esimerkiksi valtakunnallisia, alueellisia ja paikallisia arkkitehturooleja, monialaisia paikallisaateja ja laatupaneeleita. Raportti puhuu tiedon, viestinnän, rahoituksen ja sääntelyn keinoista ja lisäksi korostaa paikallistason osallistamisen merkitystä päätöksenteossa. Vaikka suositukset tuntuvat sinänsä aivan järkeviltä, on niiden toteutumisen kynnys kuitenkin varsin korkea. Suurelta tuntuviin toimintakulttuurin muutoksiin on ilmeisen vaikea lähteä.

Vaikka kaikki edellä kuvatut kehitysnäkymät, verkostot, uudet asiantuntijuudet tai rakenteelliset muutokset, ovat toki mahdollisia myös Suomessa, olemme toistaiseksi tilanteessa, jossa tarkemmin järjesteltyä hallintorakennetta tai verkostoalustaa arkkitehtuuripolitiikan aiheille ei ole kahden valtakunnallisen ohjelmankaan myötä muodostunut. Tästä syystä kehitysryhmä onkin keskittynyt löytämään esimerkkejä siitä, miten erilaiset toimijuudet voivat olla yhtäläisiä ja mahdollisia eri mittaisten paikallisten tavoitteiden saavuttamisessa.

Verkostoihin liittyvä tärkeä havainto jo lyhyenkin kehitysryhmätöiminnan perusteella onkin ollut, että sitoutuminen vaatii ”kasvoja”. Abstrakti yksisuuntainen ajatus tai hyvä periaate rakennuskulttuurin laadusta ei riitä osallisuuden tai toimijuuden voimavaraksi. Jo matalankin kynnyksen verkostot voivat antaa hankkeille kasvot vertaisryhmän parissa – ja usein myös aiheesta kiinnostuneen yleisön. Toimijuudessa onkin kyse kaksisuuntaisesta vuorovaikutuksesta: pitää antaa, mutta myös saada jotakin vastineeksi.

Uuden paikallisen toiminnassa on ollut myös puhe paikallisen toiminnan ja ohjelmien erilaisista mittakaavoista. Vaikka uusia paikallisia ohjelmamalleja varmasti tullaan ryhmän hankkeiden parissa edistämään tulevaisuudessa, eivät pelkät uudet ohjelma-asiakirjat ole tässä ajassa arkkitehtuuripolitiikan jalkautumisen tärkein mittari. Paikallisen arkkitehtuuripolitiikan kehittymistä ei siis voida seurata täysin

or should the national policy programme naturally evolve alongside societal activities? Yet, finding a clear line of influence from the programme to the grassroots level proves challenging.

Locally and regionally, diverse forums and structures are already in place. Is promoting building culture a matter of establishing a new network or agency, or does it entail modifying existing operational methods? Conversely, substantial progress might be achieved if more experts in the built environment were involved in municipal development tasks. However, current trends in Finland suggest otherwise.

Various operational models and goals for promoting building culture have been proposed. The European Commission's 2021 report, "Towards a Shared Culture of Architecture," advocates for different levels of "architectural leadership", emphasising the importance of national, regional, and local architect roles, multidisciplinary local councils, and quality panels. The report discusses the means of information, communication, financing, and regulation and also underlines the importance of local level participation in decision-making. Although these recommendations seem reasonable, implementing them presents a considerable challenge. It seems difficult to embark on big changes in operating culture.

While the aforementioned development prospects, networks, new expertise, or structural changes are feasible in Finland, there is currently no

precisely organised administrative structure or network platform dedicated to architectural policy topics, despite two national programmes. Consequently, the working group has focused on identifying examples of activities that can contribute to achieving various local goals.

A key observation regarding networks, already clear from the working group's fairly short-lived existence, is that commitment requires identifiable individuals and communities. Mere abstract ideas or principles regarding the quality of building culture are insufficient to motivate participation or agency. Even low-threshold networks can lend projects a "face" and attract an audience interested in the topic. Activism is a two-way street of giving and receiving. 197

Within the activities of the New Local project, discussions have revolved around the different scales of local activities and programmes. While new programme models will likely be championed in future projects, documents alone are not a sufficient measure of implementing architectural policy at this moment in time. Instead, promoting programme implementation or enhancing local building culture awareness should be promoted as expertise rooted in the local perspective. It's crucial to also recognise small actions and operating methods.

A significant takeaway from the working group's process is that the most promising starting point for architectural policy work lies in enabling

suoraviivaisella tavalla. Sen sijaan ohjelmien jalkautumista tai ylipäättään paikallista rakennuskulttuuria tulee voida edistää sellaisenaan, paikallisesta näkymästä tietoisena asiantuntijuutena. Myös pienet teot ja toimintatavat tulee huomata.

Lopuksi, eräs keskeisimpiä havaintoja kehitysryhmätyön myötä on ollut, että tällä hetkellä paras lähtökohta apolityölle on mahdollistava ote ja asenne uudenlaisten tekijyyksien kentällä. Tämä tarkoittaa sekä realistista käsitystä rakenteiden ohuudesta että horisontaalista avoimuutta ja kykyä jakaa hankkeita ja näkemyksiä. On myös ollut keskeistä huomata, että paikallisuuden kysymyksissä on tärkeää aidosti tunnustaa ja tunnistaa, että toisten ryhmien ja kontekstien näköaloja ei voi etäältä katsottuna tuntea tai tietää. Rakennuskulttuurin kehittämiseen ei ole järkeä ryhtyä ohjelmaperien vuoksi, vaan lähtökohtia ovat paikalli-

set pienet ja suuret tarpeet sekä realiteetit. Paikallisuus on, banaalisti ja erityisesti, paikallista.

Uuden paikallisuuden kokonaisuote on ollut tietoisestikin, omien resurssiensa mukaisesti kevyt, mutta juurikin kehittävä sekä luottamusta ja toimijuutta korostava. Sävyt ovat myös tärkeitä. Jos ja kun paikallisen arkkitehtuuripolitiikan aikomuksena on kehittää paikallisesti omaksi koettua elin- ja toimintaympäristöä, on hedelmällisempää lähteä kuuntelemaan keskustelua paikallisesta todellisuudesta, kuin pyrkiä luomaan sitä ohjaava näkökulmaa. Paikallisuutta tukevan asiantuntijuuden tuleekin voida liukua myös mielipiteiden lomitse ja kanavoitua keskustelu ja kehittävä visiointi siihen, mistä voidaan puhua ja mille on tilaa. Mahdollisuuksia tulee olla myös unelmointiin. Arkkitehtuuripoliittista keskustelua voidaan aivan hyvin käydä missä vain. ●

198

an adaptable approach and attitude toward new forms of agency and authorship. This entails a realistic acknowledgment of structural limitations, coupled with horizontality and a willingness to share projects and perspectives. Moreover, acknowledging the perspectives of other groups and contexts is vital in matters of locality. Developing building culture must stem from local needs and realities, both big and small, and not from paperwork. Locality is – in a banal and specific way – local.

The overarching approach to new locality has been consciously light, yet

precise, prioritising trust and agency despite the constraints they imply. Nuances are also essential. If the goal of local architectural policy is to cultivate a living and working environment that resonates locally, it's more productive to listen to discussions about local reality rather than imposing a guiding perspective. Expertise supporting locality must traverse diverse opinions and steer the discussion and vision development towards what is feasible and relevant. There should also be room for dreaming. Architectural policy discourse can flourish anywhere. ●

Lisätietoja ja julkaisuja

Further Information and Publications

Kohti kestäväää arkkitehtuuria:

Suomen arkkitehtuuripoliittinen ohjelma 2022–2035

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163757>

Mot en hållbar arkitektur:

Finlands nationella arkitekturpolitiska program 2022–2035

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/164412>

Towards Sustainable Architectur:

Finland's national architectural policy programme 2022–2035

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/164413>

Kuution jälkeen -podcast (in Finnish)

Taiteen edistämiskeskus - Arts Promotion Centre Finland

<https://www.taike.fi/fi/ajankohtaista/podcastit>

Arkkitehtuurin tiedotuskeskuksen Archinforin

arkkitehtuuripoliittikkaa koskevat sisällöt (in Finnish)

www.apoli.fi

203

Kansainväliset aloitteet

International initiatives

Uusi eurooppalainen Bauhaus

New European Bauhaus

<https://www.archinfo.fi/toiminta/vaikuttaminen/new-european-bauhaus>

European Commission, Directorate-General for Education, Youth, Sport

*and Culture, *Towards a shared culture of architecture – Investing in a high-**

quality living environment for everyone – Report of the OMC (Open Method

of Coordination) group of EU Member State experts, 2021, Publications Office

of the European Union, 2021

<https://data.europa.eu/doi/10.2766/88649>

European Commission, Directorate-General for Education, Youth, Sport and

*Culture, *Do your own evaluation of how to reach quality goals in architecture**

and the built environment for everyone (Tee oma arviointisi siitä, miten

arkkitehtuurin tai rakennetun ympäristön yhteiset laatuavoitteet voidaan

saavuttaa), Publications Office of the European Union, 2021

<https://data.europa.eu/doi/10.2766/973427>

Davosin julistus

Davos Declaration

<https://davosdeclaration2018.ch/en/>

Uusi paikallinen New Local

Julkaisija

Publisher
Taiteen edistämiskeskus
Arts Promotion Centre Finland (Taike)
Hakaniemenranta 6
00531 Helsinki

Toimitus

Editors
Mari Kemppinen
Aleksi Lohtaja
Mika Savela

Kirjoittajat

Contributors
Rurik Ahlberg
Mervi Eskelinen
Irina Garnets
Elisa Itkonen
Aleksi Lohtaja
Mari Kemppinen
Markku Korhonen
Petri Leppälä
Oskari Luoma
Niilo Rinne
Mika Savela
Panu Savolainen
Pia Sjöroos
Johanna Tuukkanen
Timo Vatanen

Taitto

Design
Kaarina Tammisto

Kirjasintyytit

Fonts
Rauschen B, Remix B

Käännökset

Translations
Simo Vassinen

Paino

Printed by
Printon Trükikoda AS

@Taiteen edistämiskeskus
Arts Promotion Centre Finland
2024

ISBN 978-952-5253-04-7
(Painettu)
(Print)

ISBN 978-952-5253-05-4
(PDF)

Kiitokset

Thank you
Maija Kasvinen (Taike)
Johannes Koski (Taike)

Kiitos myös kaikille yhteistyötahoillemme,
paikallisille yhteisöille ja tapahtumiemme
osallistujille!

Thank you also to all our collaborators, local
representatives and everyone who participated
in our events!

204

Taiteen edistämiskeskus
Centret för konstfrämjande
Arts Promotion Centre Finland

Uusi paikallinen New Local

ISBN 978-952-5253-04-7

Painettu / Print

ISBN 978-952-5253-05-4

PDF

APOLI

Taiteen edistämiskeskus
Centret för konstfrämjande
Arts Promotion Centre Finland